

Rokietnica
gmina perspektyw

www.rokickiewiadomosci.com.pl

Numer bezpłatny
ISSN 1508-8138

Rokickie
Wiadomości

Czasopismo Gminy Rokietnica

nr specjalny

czerwiec 2019 r.

rok Powstania Wielkopolskiego
w Gminie Rokietnica

Pamięć trwa dopóty są ci, których nauczono pamiętać

Gmina Rokietnica Powstańcom w 100. rocznicę wybuchu Powstania Wielkopolskiego

W NUMERZE:

- INICJATYWA
- KOMITET
- SYMBOLIKA – OBECNI, ZIDENTYFIKOWANI
- ZWYCIĘSKI FINAŁ – POWSTANIE W PIGUŁCE
- ODZNACZENIA
- POMNIKI I MIEJSCA PAMIĘCI
- BYLI WŚRÓD NAS – LISTA POWSTAŃCÓW
- PROJEKTY
- ROKIETNICKIE KALENDARIUM WYDARZEŃ
- OFICJALNE OBCHODY

Szanowni Państwo,

Powstanie Wielkopolskie należy do najważniejszych wydarzeń w ponad 120-letniej historii walk Polaków o odzyskanie Niepodległości. To, że wybuchło w roku 1918, po pamiętnej dacie 11 listopada, ma znaczenie symboliczne. Zryw Wielkopolan kończył bowiem pełnym zwycięstwem powstańcze wysiłki podejmowane przez naród polski przez długie lata zaborczej niewoli. Pokazał także, że o jego sukcesie, oprócz niezłomnego ducha i waleczności podczas bezpośrednich starć, decyduje wytrwała, wieloletnia i konsekwentna praca. Jej organiczny charakter polegał na pielęgnowaniu polskiej tradycji na wielu płaszczyznach. Dbano niestrudzenie o pamięć historyczną, język, obyczaje, popularizowano dzieła literackie, muzyczne, rozwijano pozostałe dziedziny sztuki, wspierano naukę. Równie silnie zabiegano o budowanie niezależności gospodarczej i ekonomicznej. Ikona tych działań są nazwiska i życiorysy takich Wielkopolan jak Dezydery Chłapowski, Karol Marcinkowski, Hipolit Cegielski, Augustyn Szamarzewski, Piotr Wawrzyniak i Maksymilian Jackowski. Ich przekonanie o sukcesie walki o niepodległość społeczeństwa świadomego swych korzeni, dobrze zorganizowanego, przygotowanego edukacyjnie i ekonomicznie, stało się synonimem wielkopolskiego zwycięstwa.

Pamięć o Powstańcach, jak i pamięć o tych wybitnych postaciach, jest niemal organiczna. Nie ma bowiem wśród współczesnych Wielkopolan rodziny, która nie miałaby wśród swoich przodków uczestnika wydarzeń z przełomu 1918 i 1919 roku. Nasi Dziadkowie i Pradziadkowie wspomi-

nani są z dumą. Kochani za honor, wiarę i poświęcenie. Stawiani za wzór miłości Ojczyzny. - Rozumianej po prostu: jako powinność i służba.

Dziękując Państwu w czwrtą rocznicę Traktatu Wersalskiego za rok obchodów 100-lecia Powstania Wielkopolskiego, wdzięczny jestem przede wszystkim za tak szeroki społeczny odzew. Za to, że zechcieliście Państwo podzielić się historią swoich Rodzin, wziąć udział w uroczystościach i obchodach, zaakceptować i wzbogacić swoim indywidualnym podejściem dzisiejszy sens Wolności. Dziękuję za wspomnienia, dokumenty, zdjęcia, teksty, utwory i wiele innych dowodów pamięci. Za chwile należytej powagi i zadumy. Za spotkania i wydarzenia – również te wesołe: pełne wspólnej zabawy, uśmiechu i wzajemnej życzliwości. Wiele ich było w ciągu całego roku. Cieszę się, że oprócz multimedialnych zbiorów, stanowiących znak naszych czasów, znajdą swoje miejsce na kartach specjalnego wydania „Rokickich Wiadomości”.

Tadeusz Różewicz

OBLICZE OJCZYZNY

*Ojczyzna to kraj dzieciństwa
Miejsce urodzenia
To jest ta mała najbliższa
Ojczyzna
Miasto miasteczko wieś
Ulica dom podwórko
Pierwsza miłość
Las na horyzoncie
Groby
W dzieciństwie poznaje się
Kwiaty zioła zboża
Zwierzęta
Pola łąki
Słowa owoce
Ojczyzna się śmieje
Na początku ojczyzna
Jest blisko
Na wyciągnięcie ręki
Dopiero później rośnie
Krwawi
Boli*

Dziękuję za inicjatywę i współpracę Radzie Gminy Rokietnica, Komitetowi Organizacyjnemu Obchodów, któremu wraz z księdzem kanonikiem Tadeuszem Lorkiem, proboszczem pa-

rafii pw. Chrystusa Króla Wszechświata w Rokietnicy, mogłem przewodniczyć, Sołtysom Gminy Rokietnica, parafiom, stowarzyszeniom, organizacjom, instytucjom i szkolnym społecznościom.

Patronowanie obchodom setnej rocznicy Powstania Wielkopolskiego w Gminie Rokietnica było dla mnie zaszczytem.

Bartosz Derech
Wójt Gminy Rokietnica

Drodzy Czytelnicy,

27 listopada 2017 roku Rada Gminy Rokietnica podjęła uchwałę ustanawiającą w Gminie rok 2018 Rokiem Powstania Wielkopolskiego. Jej intencją było przygotowanie całego szeregu przedsięwzięć, które pozwoliłyby przypomnieć i upowszechnić to ważne wydarzenie oraz utrwalić jego znaczenie i wartości.

Pierwszym podjętym krokiem było powołanie Komitetu Organizacyjnego obchodów inspirowanego pomysły i projekty, zbierającego inicjatywy, koordynującego działania, dbającego o ich kształt i zapewniającego ich trwałą dokumentację. Jego skład ustalony został 5 lutego 2018 roku w Urzędzie Gminy Rokietnica w trakcie spotkania, na które zaproszeni zostali radni, sołtysi, duchowni, dyrektorzy placówek oświatowych, instytucji kultury, prezesi spółek gminnych i przedstawiciele stowarzyszeń.

11-osobowy zespół stworzyli:

1. Sylwia Kiejnich – radna Gminy Rokietnica
2. Paweł Dankowski – radny Gminy Rokietnica
3. Kazimierz Fryś – radny Gminy Rokietnica
4. Ryszard Lubka – radny Gminy Rokietnica
5. Maria Chojnacka – sołtys Sołectwa Krzyszkowo
6. Marta Przybył – rada parafialna parafii w Rokietnicy
7. Ewa Welman – zastępca dyrektora Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Napachaniu
8. Teresa Wieczorek – dyrektor GOK i Biblioteki Gminnej
9. Jerzy Maciejewski – Prezes ROS Sp. z o.o. w Rokietnicy
10. Adam Michta – Stowarzyszenie Rokietnica Wokół Nas
11. oraz pisząca te słowa – Danuta Potrawiak
Sekretarz Gminy Rokietnica.

Patronat honorowy nad pracami Komitetu przyjął Bartosz Derech Wójt Gminy Rokietnica oraz ks. Tadeusz Lorek Proboszcz parafii pw. Chrystusa Króla Wszechświata w Rokietnicy.

Przesłaniem rokietnickiego projektu obchodów Powstania Wielkopolskiego, ujętego w ramy całorocznego harmonogramu działań, stał się **motyw wolności**. Czcząc pamięć Wielkopolan, dla których prawo powrotu w ojczyste granice i odbudowa niepodległego państwa stała się treścią życia, chcieliśmy **zrozumieć i pokochać** tę wartość **współcześnie**.

Naszym założeniem stało się odkrycie ważnych dat, historycznych miejsc i żywych ludzi – bohaterów tamtych wydarzeń w ich postawach, troskach i codziennych sprawach, poprzez poszukiwania wplecione w teraźniejszość. Poza ważnymi datami związanymi bezpośrednio z wybuchem i przebiegiem powstania, uświetnionymi uroczystymi obchodami w Cerekwicy, Kiekrzu i Krzyszkowie, wszystkie cykliczne gminne przed-

sięwzięcia wzbogaciliśmy zatem o patriotyczne akcenty. Rokietnickie InteGRacje, biegi rodzinne, rajd rowerowy, Rumpuć, Święto 11 listopada czy grudniowa ROSgwiadka pokazały, że poruszać, napawać dumą, cieszyć, inspirować i mobilizować potrafią zawsze i w każdych okolicznościach. Wystarczy prawdziwie nimi zarazić.

Niezwykle cenną i inspirowaną lekcją nauki rozumienia i celebrowania **wolności** stała się współpraca z placówkami oświatowymi z terenu Gminy: od przedszkoli przez podstawówki, ocalałe w oświatowej zawierusze oddziały gimnazjum, po Zespół Szkół im. J i Wł. Zamoyskich. Konkursy, lekcje, pogadanki, projekty, gry terenowe, wycieczki, prace pielęgnacyjne w miejscach pamięci stały się dowodem pamięci o historii i młodzieńczo szlachetnym szacunkiem dla minionych pokoleń.

Dziś nikt nie kwestionuje sensu i znaczenia poznańskiego zrywu, nie używa przy jego obchodach terminu „zapomniane”. Z całą pewnością to efekt starań współczesnych Wielkopolan – ich walki o wydobywanie powstania z niepamięci i przyznania mu należnego miejsca w niełatwej historii. Obchody Roku Powstania Wielkopolskiego w Gminie Rokietnica, połączone z momentem powrotu Polski do grona niepodległych państw dowiodły, że potrafiliśmy aktywnie do ich grona dołączyć.

Wciąż żywa i pieczołowicie przekazywana w naszych domach tradycja o tamtych wydarzeniach stała się nową inspiracją i zaczątkiem wielu ciekawych działań i projektów. Oddawany właśnie w Państwa ręce numer specjalny „Rokietnickie Wiadomości” jest ich podsumowaniem. Stanowi reporterski dokument – swoistą kronikę tego, co **razem** stworzyliśmy ucząc się – dzięki historii i pamięci – wspólnej odpowiedzialności za współczesność.

Pragnę podziękować wszystkim, dzięki którym, po 10 latach od wydania pierwszego specjalnego wydania „RW” na 90. rocznicę powstania wielkopolskiego, mogłam przygotować kolejny „hi-

storyczny” miesięcznik. Ten niezwykle mandat zaufania był dla mnie **moją wolnością** i osobistym, wzruszająco mobilizującym, udziałem w projekcie **nas na stulecie**.

Dedykuję go Wszystkim, z którymi dane było mi przez cały rok 2018 współpracować. Szczególnie jednak przeznaczam ten rocznicowy zbiór artykułów pamięci mojego Przyjaciela - Stanisława Floriana Sikorskiego, niezwykle Mieszkańca Gminy Rokietnica, jej Honorowego Obywatela, Publicysty Niezależnego, autora cyklu patriotycznych artykułów „Ku pokrzepieniu serc” publikowanych od 2008 do 2014 roku w „Rokietnickich Wiadomościach”.

Danuta Potrawiak

Rokietnickie Wiadomości

Rokietnickie Wiadomości

Wydawca: Biblioteka Gminna im. M. Konopnickiej

Adres: ul. Szamotulska 29, 62-090 Rokietnica

tel. 61 814 52 12 www.rokietnickiewiadomosci.com.pl

Redaktor naczelny: Teresa Wieczorek

Redaktor prowadzący przygotowanie numeru

specjalnego: Danuta Potrawiak

Zespół redakcyjny:

Kinga Owsian, Mariola Sudoł-Szczepaniak

Administrator strony, serwis informacyjny,

Fotografia: Adama Michta, Krzysztof Michta,

Damian Nowicki, Mateusz Małyszka

Honorowi Członkowie Zespołu: Ryszard Lubka

Współpraca: Teresa Wieczorek, Ryszard Lubka, Maria Choj-

nacka, Sylwia Kiejnich, Lucyna Bigos, Józef Fudala, Kata-

ryzna Sokulska, Przemysław Ksobich, Julieta Śniady, Sylwia

Zabrocka, Agata Chojnacka, Ryszard Szala, Rafał Gęgotek,

Małgorzata Saternus, Marita Lipska, Arkadiusz Chotzyński,

Kinga Owsian.

Redakcja zastrzega sobie prawo do skrótu i opracowywania materiałów.

Za treść reklam i ogłoszeń redakcja nie odpowiada.

Skład, reklamy: Studio KWADRAT

tel.: 607 566 555, email: mn@kreator.com.pl

Nakład: 4000 egzemplarzy

Numer zamknięto: 5.06.2019 r.

Propozycje artykułów:

Teresa Wieczorek, Biblioteka Gminna

e-mail: redakcja@rokietnickiewiadomosci.com.pl

Zachęcamy i zapraszamy

do współredagowania naszego pisma.

OBECNI. ZIDENTYFIKOWANI

Przygotowując się do obchodów roku 2018 mieliśmy w pamięci uroczystości 90 rocznicy. To, co udało się wówczas w **nas** obudzić jest nie tylko zacne, ale i zobowiązujące. Ogrom zgromadzonych dokumentów, odbytych spotkań, przygotowanych konkursów, uroczystości, wypraw i gorących dyskusji, był doświadczeniem, które chcieliśmy rozwinąć - wzbogacić o nowe elementy z wykorzystaniem sprawdzonych, ale także nowych środków wyrazu.

po pierwsze: **HASŁO**

„Z wolnością w polskim sercu”

Zamknęło w sobie motyw obchodów: poznać, rozumieć, pielęgnować i kochać **wolność**.

Taką, która każe być **razem** i nie pozwala dać się podzielić.

Taką, która **jednoczy**.

Taką, która **trwa** od **pokoleń** dzięki **rodzinie**.

Taką, która do końca ma w sobie **wiarę**.

Taką, której nie da się wyrzucić, zaanektować i wymazać, bo **zapisana w jest sercu** niezależnie od czasu, przestrzeni i okoliczności.

Polskim sercu.

Umieściliśmy je na zaproszeniach, plakatach, bannerach, medalach, statuetkach, koszulkach biegaczy i organizatorów, pamiątkowych strojach przygotowanych dla sołtysów.

Pięknie spointował je ks. kanonik Henryk Demut w homilii wygłoszonej 27 grudnia 2018 r.

w kościele parafialnym pw. Podwyższenia Krzyża Św. w Cerekwicy: - „Dobrze i pięknie, że na zaproszeniu na dzisiejszą uroczystość zostały zapisane te trzy najważniejsze słowa - „Z wolnością w polskim sercu”. Tak: „Z wolnością w polskim sercu” tu jesteśmy; wszyscy – RAZEM; bo istotą, by nie wprowadzać w czyn tych słów, było to, by nas podzielić”.

po drugie: **LOGO**

Unikatowe logo zbudowane zostało w kolorystyce i w oparciu o elementy powstańczego umundurowania. Cyfry roku (2018) opisane zostały na kanwie trefla – pętelki o wysokości 8-9 cm, przy-

zywanej z lewego boku rogatywki. Tradycyjny szary „oficerski” sznurek, z którego był wykonany, w naszym logo otrzymał białą-czerwone, narodowe barwy. Tłem dla powstańczego trefla jest szary orzeł. Autorem projektu i graficznego wykonania logo jest Arkadiusz Chołżyński – pracownik Urzędu Gminy Rokietnica, nieoceniony grafik, twórca wielu projektów identyfikujących wydarzenia odbywające się na terenie Gminy Rokietnica. Logo stało się znakiem rozpoznawczym wszystkich działań i uroczystości. Opatrzono nim wszystkie projekty graficzne oraz materiały informacyjno-promocyjne, stałą rubrykę w „Rokickich Wiadomościach” (w ich wersji papierowej i elektronicznej), gminną stronę www.rokietnica.pl oraz profil rokietnica.pl na facebooku. Oparto na nim bannery, naklejki, medale, etykiety.

po trzecie: **BANNER**

Każda z 16 miejscowości Gminy Rokietnica na znak włączenia się w Rok Powstania Wielkopolskiego została symbolicznie oznaczona specjalnie wykonanym bannerem. 26 marca 2018 r. cały komplet został przekazany wszystkim Sołtysom, którzy umieścili je w najbardziej charakterystycznym i widocznym miejscu danej miejscowości. W tych większych, jak Rokietnica, Kiekrz czy też Mrowino było ich kilka. Zgodnie z przyjętym założeniem, projekt banneru, wykonanego przez rodzimą firmę z Cerekwicy, został oparty na logo gminnych obchodów, hasło „Z wolnością w polskim sercu” oraz nazwie każdej z miejscowości. Trwały one na swych „posterunkach” do końca 2018 roku.

po czwarte: **NAKLEJKA**

Każdy chętny mieszkaniec mógł oznaczyć swój udział w Roku Powstania Wielkopolskiego poprzez okolicznościową samochodową naklejkę. Od 23 kwietnia 2018 roku można było odebrać ją w Biurze Obsługi Interesanta w Urzędzie Gminy w Rokietnicy, a następnie przytwierdzić na swój samochód – np. na tylnej szybie. Ten prosty, jednoznaczny element stanowił dowód, że wyjątkowa rocznica i związane z nią wydarzenia są dla NAS ważne. Naklejki rozdawaliśmy także podczas gminnych imprez. Wielu z uczestników przypiętowało swój udział w tym „identyfikacyjnym” pomysle przysłanym zdjęciem.

po piąte: dedykowana **ZAKŁADKA** na www.rokietnica.pl

W menu głównym w kategorii GMINA utworzona została zakładka specjalnie dedykowana jubileuszowym zagadnieniom. To tutaj, w wersji elektronicznej, zamieszczane były założenia, skróty relacji oraz materiał zdjęciowy, obejmujący wszystkie wydarzenia roku 2018, wpisane w powstańczy, wielkopolski nurt.

Ryszard Szala

Powstańcza Rokietnica

*Spoczęli w Rokietnicy między torami
To Oni kiedyś byli przeszkodą
Na tym cmentarzu zostali z nami
Młodzi co opór stawiali wrogom*

*Turkot pociągu wciąż Im rozbrzmiewa
Jak kiedyś na zbiórce przy malej stacji
Latem i zimą szumią im drzewa
Ginęli za Wolność Polskiej tej nacji*

*Przy Pastorówce zbiórka na rogu
Albo na dworcu owej kolei
Na chwałę Polsce na chwałę Bogu
Krok do Wolności jeno już mieli*

*Wolność własnymi chadza drogami
Oddali za nią ciało i duszę
Za Bohaterstwo na nią skazani
Przez wiek przeżyli wszak tu katusze*

*Na bój ostatni stąd wyruszyli
Matka i siostra w domu ostała
By gdzieś Powstańcy wsparcie dostali
Ojczyzna wtedy głośno wzywała*

*Choć Rokietnica pruską ostoją
Mieszkał tu Polak z dziada pradziada
Prusak świętynię miał tutaj swoją
Najeżdźcy złemu już wtedy biada*

*Są i z Krzyszkowa waleczni młodzi
Wieś to najstarsza jest w okolicy
Tu bohaterstwa każdy dowodzi
Wolność dziś dla nich jeno się liczy
Nawet ta mała w parku sadyba
Po dzień dzisiejszy tu się została
Świadkiem zwycięstwa chciała być
chyba*

Cząstka historii to tylko mała

*Od wieków co rok kwitnie Rokita
Nowe w około domy wciąż rosną
Gmina co pięknie dzisiaj rozkwita
Cieszymy się zatem tym niczym wiosną*

*Zapalić świeczkę na Ich mogile
Albo też piękne kwiaty położyć
Możemy dla Nich zrobić choć tyle
Za to żem wolnym mogłem się rodzić*

*To tu historii karta jest cała
Wciąż jeździ pociąg szybko po torze
Wspaniałych Obrońców Ojczyzna miała
Wielcy Rodacy mój dobry Boże.*

Autor: Ryszard Szala
– członek Stowarzyszenia
Forum Antoniego z Napachania
Napachanie, 02.2018 r.

NASZE POWSTANIE.

ZWYCIĘSKI FINAŁ Najdłuższej Wojny Nowoczesnej Europy

Powstaniu Wielkopolskiemu lat 1918–1919 poświęcono wiele analiz, opracowań i publikacji. Mimo to wiedza na temat związanych z nim faktów i wydarzeń jest wciąż niewystarczająca. W 2008 roku opracowane zostało syntetyczne zestawienie tła politycznego, okoliczności i przebiegu walk powstańczych. Przypominamy to opracowanie ponownie tak, aby każdy mieszkaniec miał możliwość poznać lub przypomnieć sobie najważniejsze fakty i postaci oraz utrwalić znaczenie wielkopolskiego zrywu, obecnego pamięcią w tak wielu rodzinach, które do dziś wspominają powstańcze losy swoich przodków.

Powstanie Wielkopolskie 1918-1919. Od rozbiorów do rozejmu w Trewirze

I CZASY zaborów

W wyniku rozbiorów, potwierdzonych postanowieniami Traktatu Wersalskiego z 1815 roku, porządkującego Europę po klęsce Napoleona, zachodnie ziemie polskie znalazły się w rękach niemieckich, tworząc tzw. Prusy Zachodnie i Wielkie Księstwo Poznańskie. Początkowo cieszyły się dość dużą autonomią, ograniczaną i w końcu drastycznie zlikwidowaną po 1870 roku. Wprowadzenie przez premiera Prus Otto von Bismarcka zaostrej polityki germanizacyjnej podyktowane było z jednej strony odwetem za wsparcie udzielone przez Wielkopolan powstaniu listopadowemu, Wiośnie Ludów i powstaniu styczniowemu, a z drugiej – założeniami politycznymi zmierzającymi do stworzenia jednolitego narodowo państwa niemieckiego. Nie miało być w nim miejsca na stale domagającą się swoich praw mniejszość polską. Ograniczanie prawa używania języka polskiego, prześladowanie kościoła katolickiego, działalność Komisji Kolonizacyjnej to najbardziej wymowne przejawy konsekwentnie stosowanej polityki germanizacyjnej.

Odpowiedzią Wielkopolan było tworzenie, w za-

wołowanej formie legalizmu, wszelkiego rodzaju stowarzyszeń o charakterze sportowym, skautingowym, kulturalnym, gospodarczym, samopomocowym czy spółdzielczym, których głównym celem było podtrzymywanie ducha narodowego i przygotowywanie się do walki o niepodległość w najbardziej sprzyjającym momencie.

Takim niewątpliwie był wybuch I wojny światowej. Po raz pierwszy bowiem po przeciwnej stronie barykady stanęły państwa zaborcze. Nasileniu działań niepodległościowych sprzyjał również wybuch rewolucji listopadowej w 1918 roku w Berlinie, będącej reperkusją rewolucji październikowej 1917 roku w Rosji.

II 11 listopada 1918 roku – klęska Niemiec. NIEPODLEGŁA BEZ WIELKOPOLSKI – CO DALEJ?

Kapitulacja Niemiec 11 listopada 1918 roku i podpisany z aliantami rozejm w Compiègne wcale nie oznaczał końca panowania Niemiec w Wielkopolsce. Mieszkający tu Polacy nie mieli

w związku z tym powodów do radości. Ale nastrój wśród Wielkopolan był podniosły – niemal wszyscy wierzyli, że powrót prastarych piastowskich ziem do Polski jest sprawą chwili.

Do działań rozstrzygających przygotowywali się już przed I wojną światową. Przełomowym był rok 1917 i 1918, kiedy to z powodu przedłużających się działań wojennych nasiliły się dezercje z wojska pruskiego. Ich efektem było utworzenie, właśnie przez dezertów, Polskiej Organizacji Wojskowej Zaboru Pruskiego. Jej inicjatorami i przywódcami byli m. in. Wincenty Wierzejski i Henryk Śniegocki. Od 1918 roku wzrosło też tempo militarnych przygotowań towarzystwa gimnastycznego „Sokół”. Jego członkowie, powołani do armii niemieckiej, masowo wracali do Poznania tworząc zręb Straży Obywatelskiej, a później Straży Ludowej, które uśpiły czujność Niemiec dzięki swemu wielonarodowościowemu charakterowi; jej członkami byli bowiem nie tylko Polacy, ale też Niemcy i Żydzi. Ich zwierzchnością polityczną były Rady Ludowe – wszak w Niemczech trwała rewolucja.

20 listopada 1918 roku w Warszawie podczas expose rządu Jędrzeja Moraczewskiego, pochodzącego z wielkopolskiego Trzemeszna, padły znamienne słowa: **„przyłączenie Wielkopolski będzie jednym z naszych pierwszych zadań”**. Wywołało to w grudniu nasilenie działań, mających na celu stworzenie tajnej armii polskiej.

III Polski Sejm Dziełnicowy (3-5 grudnia 1918 r.)

„TU WKRÓTCE ZNOWU BĘDZIE POLSKA”

Obradował w dniach 3-5 grudnia 1918 roku w poznańskim kinie Apollo (posiedzenia komisji) i w nieistniejącej już sali Lamberta (posiedzenia plenarne; na jej miejscu znajdują się obecnie punktowce na Piekarach). Wzięło w nim udział niemal 1400 delegatów, w tym także z Pomorza, Śląska, Warmii, Mazur, a nawet z głębi Niemiec. Było to wyraźnym dowodem na to, że Wielkopolanie myślą o niepodległości. Zaniepokojeni tym faktem Niemcy zorganizowali w Poznaniu wielką manifestację, zakończoną przemarszem 6 tys. żołnierzy. Miała ona być demonstracją niemieckiego panowania w Wielkopolsce i jej stolicy – wszak 40% ludności stanowili tu Niemcy, mający poparcie kapitału, administracji i stacjonującej w Prowincji Poznańskiej armii.

Najważniejszą podjętą w tych dniach uchwałą zawierała przesłanie „tu wkrótce znowu będzie Polska”. Wyrażała ona wolę przyłączenia ziem zachodnich prowincji niemieckich do niepodległego państwa polskiego. Wówczas też potajemnie został nakreślony pierwszy plan zbrojnego przejęcia Wielkopolski, w oparciu o przebywającą we Francji armię gen. Hallera, a po jego niepowodzeniu, zakładającą aktywizację zbrojną Polaków z Pomorza i Śląska.

Pierwsze posiedzenie Dzielnicowego Sejmiku Polskiego d. 3. 12. 48 w Poznaniu

Fot.: sala obrad Sejmu dzielnicowego
3-5.12.1918

Sejm wybrał nowy skład Naczelnej Rady Ludowej (NRL), w której ręce trafiła całość faktycznej władzy i jej organ wykonawczy – Komisarjat Naczelnej Rady Ludowej. NRL oficjalnie nie wypowiedziała się za walką zbrojną. Odmienne stanowisko prezentowały działające w zaborze pruskim konspiracyjne organizacje wojskowe, zwłaszcza Polska Organizacja Wojskowa (POW).

Także w Poznaniu do walki parli młodzi oficerowie pod wodzą Bohdana Hulewicza i Mieczysława Palucha. 13 grudnia 1918 r. dokonali oni tzw. „zamachu na ratusz” – zbrojnego najścia na obradującą tu Radę Żołnierzy, kontrolującą armię niemiecką w Wielkopolsce. Hulewicz został przewodniczącym Rady, a Paluch jego zastępcą. W ten sposób, przechwytyując meldunki z Berlina i posiadając kontrolę nad niemieckimi garnizonami, mogła powstać Straż Służby i Bezpieczeństwa – druga, obok Straży Ludowej, formacja, w której prym wiedli Polacy. W grudniu 1918 roku było już 3 tys. uzbrojonych ludzi, którzy odegrali najważniejszą rolę 27 grudnia 1918 roku, kiedy na ulicach Poznania padły pierwsze strzały.

IV PADEREWSKI w Poznaniu.

„Niech żyje zjednoczona, wolna i wielka Polska z własnym wybrzeżem morskim”.

Iskrą zapalną był przyjazd do Poznania Ignacego Jana Paderewskiego. Poznaniacy postanowili zgotować pianście uroczyste powitanie. Niemcy obawiając się politycznej demonstracji postanowili zakazać Paderewskiemu wjazdu. Jednak 26 grudnia pociąg wiozący tego wybitnego męża stanu przybył do Poznania. Entuzjastycznie witany, przejechał do Hotelu Bazar, skąd po uroczystym bankiecie powitalnym, wygłosił płomienne przemówienie, zakończone owacją i wielką manifestacją polityczną. Polacy demonstracyjnie wywieszali amerykańskie, brytyjskie i francuskie flagi.

Co się w tej chwili w duszy mojej dzieje, każdy z Was odgadnie. Po tym, co przed chwilą przeżyłem słowo na ustach zamiera. Żyjemy w czasach, gdy każdy winien panować nad uczuciami. I ja opanować muszę wzruszenie, a że mówić winienem, więc mówię.

Za to przyjęcie Wam tu i tym tłumom tam na ulicy serdecznie dziękuję. To, coście mnie zgotowali, nie do mojej odnosi się osoby. Jestem symbolem pewnej idei, tej samej, której służy Polski Komitet Narodowy. Jako delegat Komitetu Narodowego szczęśliwy jestem, że znalazł dla niego takie uznanie. Jako członek, czuję się szczęśliwym, że dożyć mogę tej chwili, że mogę być symbolem. A dla człowieka to zaszczyt wielki, tym większy, że spotkał mnie tu na tej wiekopomnej, odwiecznej wielkopolskiej ziemi. O Was, coście nie dali się prześcignąć w spełnianiu obowiązków narodowych, w odpieraniu nacisku przemożnego, coście w pracy organizacyjnej i gospodarczej Polsce całej byli przykładem [...].

za: „Kurier Poznański”, 297/1918

V 27 grudnia 1918 roku – WYBUCHA POWSTANIE

Niemcy wzburzeni polskimi uroczystościami, towarzyszącymi wizycie Paderewskiego, zorganizowali przemarsz przez miasto 200 niemieckich

żołnierzy, którzy ze śpiewem na ustach wpadli do siedziby Naczelnej Rady Ludowej, następnie prywatnych mieszkań, wszędzie zrywając i depcząc alianckie i polskie flagi. Z ustawionych pod budynkiem Prezydium Policji dwóch karabinów maszynowych rozpoczął się ostrzał Bazaru. Poruszeni Polacy skierowali Straż Ludową do ataku na gmach Prezydium Policji, w którym zginął Franciszek Ratajczak – pierwsza ofiara walk powstańczych. Niemcy szybko zaczęli się wycofywać z centrum Poznania, zdobyty zostaje Dworzec Główny, poczta i kilka redut fortecznych Poznania.

VI 28 GRUDNIA 1918 – 6 STYCZNIA 1919

– oswobodzenie Poznania i okolic, powstanie rozszerza się na teren całej Wielkopolski i poza nią. Tymczasowym naczelnym dowódcą powstania zostaje mianowany przez Naczelną Radę Ludową kapitan Stanisław Taczak.

foto. D.P: grób gen. Stanisława Taczaka na Cmentarzu Zasłużonych Wielkopolan; Skalka Poznańska

VII 8 stycznia 1919 roku – dowódcą powstania zostaje GEN. DOWBÓR-MUŚNICKI

Józef Piłsudski powołuje na naczelnika powstania gen. Józefa Dowbór-Muśnickiego; funkcję tę obejmuje 16 stycznia 1919 roku. Jego działania od samego początku zmierzają do przekształcenia ochotniczych oddziałów powstańczych w regularną armię wielkopolską, w której szeregowy żołnierz jest traktowany z wielką troskliwością, jak brat. 21 stycznia 1919 r. NRL ustanowiła tekst roty przysięgi wojsk powstańczych, którą żołnierze Armii Wielkopolskiej wraz z gen. Dowborem-Muśnickim złożyli 26 stycznia na placu Wilhelmskim, przemianowanym wówczas na plac Wolności w Poznaniu.

W obliczu Boga Wszechmogącego w Trójcy Świętej Jedyne go słubuję, że Polskę, Ojczyznę moją i sprawę całego Narodu Polskiego zawsze i wszędzie służyć będę, że kraju Ojczyzny i dobra narodowe do ostatniej kropli krwi bronić będę, że Komisarzowi Naczelnej Rady Ludowej w Poznaniu i dowódcy, i przełożonym swoim mianowanym przez tenże Komisariat, zawsze i wszędzie posłuszny będę, że w ogóle tak zachowywać się będę, jak przy-

Plac Wolności. Przysięga – 26.01.1919

stoi na mężnego i prawego żołnierza-Polaka, że po zjednoczeniu Polski złożę przysięgę żołnierską, ustanowioną przez polską zwierzchność państwową.

VIII Do połowy STYCZNIA 1919 r.

Sytuacja na podzielonym na kilka odcinków (północny, zachodni, południowo-zachodni) froncie powstańczym ustabilizowała się, dochodząc na najkrwawszym - północnym do linii Noteci, na zachodzie – do linii jezior zbąszyńskich i Obry, zaś na południu – do dawnej granicy prowincji poznańskiej ze Śląskiem.

W nocy z 5/6 stycznia 1919 roku powstańcy wielkopolscy zdobyli niemiecką stację lotniczą na Ławicy pod Poznaniem. Polacy zdobyli wówczas ok. 200 samolotów, warsztaty i sprzęt do ich obsługi. Był to łup wojenny niezwykle istotny dla Odradzającej się Polski.

IX 16 lutego 1919 roku – ROZEJ W TREWIRZE.

Przedłużał rozejm Niemiec z państwami Ententy i spowodował stopniowy spadek napięcia na polach walki. Układ ten, obejmując także linię frontu w Wielkopolsce, spowodował, że armia powstańcza została uznana za wojsko sprzymierzone.

Mimo to stan zagrożenia i lokalne walki, szczególnie pod Rynarzewem, nad Notecią, pod Chodzieżą, Bydgoszczą utrzymywał się aż do podpisania 28 czerwca 1919 roku traktatu pokojowego w Wersalu.

Pod Rynarzewem – 17 lutego 1919 r. zdobyto niemiecki pociąg pancerny. Z czasem w służbie Wojsk Wielkopolskich były trzy pociągi pancerne: „Rzepicha”, „Danuta” i „Goplana”.

X TRAKTAT POKOJOWY W WERSALU – 28 czerwca 1919 r.

fot.: Wielka Czwórka – Lloyd George, Orlando, Clemenceau i Wilson

Roman Dmowski: *Nigdy, jak w owej sali, nie odczuwało się historycznej powagi chwili, dla nas, Polaków, poważniejszej niż dla kogokolwiek. Na stole leżał tekst traktatu, który Niemcy mają podpisać, traktatu, który uznaje niepodległość państwo polskie, mocą którego Niemcy zwracają Polsce nie wszystko wprawdzie, co jej zagarnęli w przeszłości, ale prawie wszystko to, czego nie zdołali zniemczyć.*

Podjęte w Wersalu decyzje przyznały Polsce obszar wyzwolony przez powstańców, łącznie z miastami (nie wyzwolonymi) takimi jak: Bydgoszcz, Leszno i Rawicz, Zbąszyń, a także część Pomorza. Postanowienia traktatu wersalskiego weszły w życie dopiero 10 stycznia 1920 roku. Na ich mocy oddziały z Wielkopolski przejęły pozostające w rękach niemieckich przyznane Polsce fragmenty Wielkopolski i Pomorza. Front wielkopolski został ostatecznie zlikwidowany 8 marca 1920 roku.

W Armii Wielkopolskiej, włączonej 28 sierpnia 1919 roku rozkazem dziennym nr 216 Naczelnego dowództwa Wojska Polskiego w skład Wojska Wielkopolskiego, służyło ponad 100 tysięcy żołnierzy i oficerów, z których w powstaniu poległo 1700. Stworzenie tak licznej armii było wyrazem ogromnego patriotyzmu, sprawności organizacyjnej i ofiarności Wielkopolan. Dobrowolne poznańskie jednostki okazały się później najbardziej zintegrowaną i zdyscyplinowaną częścią Wojska Polskiego, czego dowiodły w walkach z Ukraińcami i w wojnie z bolszewikami 1919–1920 roku. W powstaniu walczyli tylko mężczyźni, ale ważną rolę odegrały również kobiety. To one leczyły i opatrywały rannych, były łączniczkami, wykonywały prace przypisane nieobecnym mężczyznom, szyły, zajmowały się dziećmi.

Dawni powstańcy wielkopolscy wzięli liczny udział w akcji plebiscytowej i powstaniach śląskich 1919–1921 roku.

Dwadzieścia lat później, we wrześniu 1939 roku, „Armia Poznań” – złożona w większości z oddziałów o powstańczym rodowodzie – znowu stanęła do walki broniąc niepodległości Polski przed hitlerowskim najeźdźcą, dając dowód męstwa, ofiarności i bezgranicznego poświęcenia Ojczyźnie.

W dniu 24 marca 2005 roku, w wieku 106 lat, zmarł ostatni Powstańca Wielkopolski, porucznik Jan Rzepa.

Powstanie to zryw Wielkopolan i walka o marzenie, jakim była dla wszystkich wolna Polska.

Oprac.: D.Potraviak

ZNAKI I ODZNACZENIA POWSTANIA WIELKOPOLSKIEGO

Najbardziej charakterystycznymi znakami powstania wielkopolskiego 1918-1919 były barwy biało-czerwone. Używano ich już przed wybuchem powstania dla podkreślenia polskości ziem polskich pod zaborem pruskim w postaci chorągwi czerwonych z białym orłem i flag biało-czerwonych, wywieszanych na ulicach i w miejscach zgromadzeń. Na mundurach i cywilnych ubraniach widniały w postaci wstążek oraz kokard biało-czerwonych i opasek na rękawach. Po umieszczeniu biało-czerwonych wstążek na kołnierzu munduru, w myśl rozkazu z dnia 8 stycznia 1919 roku, stały się one znakiem Wojsk Polskich zaboru pruskiego.

Znakiem wyróżniającym powstanie wielkopolskie 1918-1919 był orzeł z otwartą koroną na głowie, wprowadzony na pieczęciach Naczelnej Rady Ludowej, a w wersji bez korony – na pieczęciach Straży Ludowej w Poznaniu. W kwietniu 1919 roku, pod nazwą „Orzeł Królowej Jadwigi”, pojawił się on na płatach sztandarów Wojsk Wielkopolskich i na patkach (na kołnierzu) mundurów oficerów i żołnierzy Sztabu Dowództwa Głównego.

Jeszcze w styczniu 1919 roku Dowództwo Główne powstania przyjęło na swe pieczęcie „wyszczupłego” orła polskiego bez korony, z napisem otokowym „DOWÓDZTWO GŁÓWNE” „W. P. zab. prusk.”. Po objęciu dowództwa przez gen. Józefa Dowbór-Muśnickiego dodano koronę na głowie orła i zmieniono napis na „DOWÓDZTWO GŁÓWNE” „Sił Zbrojnych” „w b. zab.

prusk”. Zdarzało się, że część ww. orłów nie miała korony, a zależało to od zamawiającego lub od wykonawcy tłoków. Po wprowadzeniu tzw. Orła Wojsk Wielkopolskich, wykonywanego w metalu i przypinanego do nakryć głowy, zaczęto umieszczać na pieczęciach także jego odwzorowanie.

Obok orłów i biało-czerwonych pasków najbardziej widoczna była szara i szaro-zielona barwa mundurów wywodząca się z barwy „feldgrau” i „steingrau” niemieckich mundurów wojskowych. Ich zapasy (mundurów i tkanin) znajdowały się na terenie jednostek i instytucji wojskowych. Przerabiano je i dostarczano do tworzonych oddziałów Wojsk Wielkopolskich. W tych wielkopolskich mundurach najbardziej charakterystyczna była stosunkowo wysoka czapka rogatywka, z rozetką na boku i oznakami stopnia wojskowego, krój mundurów i oznaki stopni nasywane na rękawach.

Formacje wielkopolskie wyróżniały się także bronią białą, indywidualną bronią strzelecką, bronią maszynową i artylerią oraz oporządzeniem wojskowym. Z oczywistych względów broń ta była w większości produkcji niemieckiej.

Po włączeniu Wojsk Wielkopolskich do Wojska Polskiego odrodzonego państwa polskiego (od maja 1919 roku) odrębności te były usuwane. Jednak niektóre, jak np. broń i oporządzenie, przetrwały do kampanii wrześniowej 1939 roku.

źródło: <https://pw.ipn.gov.pl/pwi/historia/kulisy-powstania-wielko/8572,Znaki-i-symbole-Powstania-Wielkopolskiego-1918-1919-roku.html?poz=4>

Wielkopolska MATKOM POLEGŁYCH

Charakterystycznym znakiem powstania wielkopolskiego 1918-1919 jest odznaka o nazwie Znak pamiątkowy „Wielkopolska Matkom Poległych”. Wprowadzona na wniosek gen. broni Józefa Dowbór-Muśnickiego przez Naczelną Radę Ludową dekretem z dnia 22 kwietnia 1919 roku odznaka miała być uhonorowaniem

matek poległych powstańców. Wykonano je ze srebrnych monet państw zaborczych ofiarowanych przez Wielkopolan na potrzeby odradzającego się Wojska Polskiego.

Odznaka otrzymała kształt krzyża kawalerskiego z kulkami na końcach ramion (wg wzoru Orderu Virtuti Militari) połączonych złocym wieńcem z gałązek wawrzynu. Pośrodku, na czerwono emaliowanym polu, nałożono małego srebrnego orła z otwartą koroną na głowie. Na ramionach ozdobionych wzdłuż krawędzi prążkiem czarnej emalii umieszczono napis „WIELKO” „POLSKA” „MATKOM” „POLE-/GŁYCH”. Na odwrocie znajdowało się zapięcie agrałkowe, a część odznak posiadała numery kolejne nadania. Odznaczonym wręczano też ozdobne patenty. Uważa się, że nadano ich około półtora tysiąca, a potwierdza to „Lista strat Powstania Wielkopolskiego 1918/1919” wydana w 1936 roku, która obejmuje 1714 pozycji.

ODZNAKA PAMIĄTKOWA Wojsk Wielkopolskich

Odznaka Pamiątkowa Wojsk Wielkopolskich została ustanowiona 14 marca 1920 r. i zatwierdzona Rozporządzeniem Ministerstwa Spraw Wojskowych z dnia 14 maja 1920 r. Stanowiła nagrodę... dla upamiętnienia zbrojnego odruchu narodowego celem zrzucenia znieprawdzonego jarzma pruskiego, i połączenia się z Macierzą, oraz okresu organizacji i działalności Wojsk Wielkopolskich...

Jej zatwierdzenie nastąpiło 14 marca 1920, ale w związku z działaniami wojennymi na wschodzie realizacja projektu nastąpiła dopiero na początku 1921.

Odznaka zaprojektowana została przez Henryka Nowodworskiego, redaktora gazety wojskowej „Ku chwale Ojczyzny”. Według opisu na Patencie przyznającym prawo jej noszenia, przedstawia ona symbolicznie „tradycyjną walkę polskości z krzyżacką butą, barbarzyństwem i przewrotnością w postaci krzyża ośmiokońcowanego, używanego przez krzyżaków a przekreślonego Bolesławowym Szczerbcem nawpół dobytym z pochwy na znak ustawicznej czujności i gorliwości do walki w obronie Niepodległej Ojczyzny. Zawieszane na ramieniu krzyża zerwane kajdany oznaczają skruszone pęta niewoli. Na znak samodziel-

ności formacji Wojsk Wielkopolskich w okresie 27. grudnia 1918 r. do 21. sierpnia 1919 r. jest pochwa miecza przepasana wstęgą o barwach narodowych i ozdobiona monogramem z liter W.W. (Wojska Wielkopolskie)."

W ozdobnej winiecie ramkowej Patentu podane zostały nazwy wszystkich większych oddziałów Wojsk Wielkopolskich.

KRZYŻ WIELKOPOLSKI TOWARZYSTWA POWSTAŃCÓW I WOJAKÓW „TWP”

Odnaczenie za Powstanie Wielkopolskie. Odznaka „Powstańca Broni” Generalnego Związku Towarzystwa Powstańców i Wojaków Powstańców Wielkopolskich Ziemi Zachodnich Rzeczypospolitej Polskiej. Wymiary: 50 x 47 mm.

WIELKOPOLSKI KRZYŻ POWSTAŃCZY

Z pierwszą propozycją ustanowienia Wielkopolskiego Krzyża Powstańczego wystąpił do Krajowej Rady Narodowej powstały w 1946 r. Związek Powstańców Wielkopolskich z 1918/19 r. W efekcie 8 października 1946 r. KRN wydała dekret ustanawiający wydanie tego odznaczenia wraz ze Śląskim Krzyżem Powstańczym. Oba miały być nadawane na takich samych zasadach. W życie wszedł jednak tylko dekret o Śląskim

Krzyżu Powstańczym. Z realizacji Wielkopolskiego Krzyża Powstańczego władze komunistyczne wycofały się ze względów politycznych, choć jego nadawanie zapowiedziała nawet ówczesna prasa.

Na dziesięć lat zapadło milczenie. Choć nie wyprodukowano odznak krzyża według wzoru KRN z roku 1946, znane są powstałe przypuszczalnie wówczas, jego miniatury. Bite były tylko w brązie na podstawie wizerunku z prasy przez jeden z zakładów grawerskich.

Dopiero przełom październikowy z 1956 r., sprawił, że Powstańcy Wielkopolscy mogli znowu upomnieć się o swoje odznaczenie.

Drugi Wielkopolski Krzyż Powstańczy został ustanowiony dekretem Rady Państwa PRL z 1 lutego 1957 r. ogłoszonym w Dzienniku Ustaw Nr 10 z 16 lutego 1957 r. pod poz. 43 i z tą datą wszedł w życie. Krzyż ustanowiono w celu nagrodzenia zasług uczestników powstania wielkopolskiego 1918/1919 r., którzy z bronią w ręku lub w inny aktywny sposób uczestniczyli w walkach przeciw zaborcom niemieckim. Krzyż można było nadać także pośmiertnie. Miano uwzględniać pracę i postawę społeczną osoby przedstawionej do odznaczenia, a wnioski o nadanie przedstawiały Radzie Państwa naczelne władze organizacji politycznych i społecznych oraz prezydium wojewódzkich rad narodowych. Wkrótce ustawa o orderach i odznaczeniach z 17 lutego 1960 r. określiła, że Wielkopolski Krzyż Powstańczy stanowi nagrodę dla osób, które brały udział w walkach przeciw zaborcom niemieckim w Powstaniu Wielkopolskim 1918-1919, nie precyzując rodzaju tej walki. Nazwę odznaczenia zapisano już bez cudzysłowu, jednocześnie uchylono przepisy poprzednie.

Krzyż ustanowiony w 1957 r. jest w kolorze brązu, równoramienny, o poszerzonych ramionach z obramowaniem, z wizerunkiem miecza na licu, tarczka ma okrągłą i okoloną wieńcem z liści dębowych, a na ramionach poprzecznych daty „1918” i „1919”. Na odwrocie, na skrzyżowaniu ramion widnieją inicjały „PRL” (Polska Rzeczpospolita Ludowa) okolonie napisem dwoma łukami, górnym i dolnym – „POWSTAŃCOM”, „WIELKOPOLSKIM”. Projektantami krzyża byli poznańscy artyści, Józef Drygas (1921-1988) ówczesny

plastyk okręgu ZBoWiD, pomysłodawca odznaki krzyża i Eugeniusz Rosik (1926-1996), który opracował liternictwo.

Krzyż o wymiarach ok. 36 x 36 mm, wysokości wraz z uszkiem do zawieszenia ok. 40 mm zawieszany jest na wstążce z ciemnoniebieskiego rypsu jedwabnego szerokości 34 mm z dwoma amarantowymi prążkami szerokości 2 mm, w odległości 2,5 mm od brzegów.

Odznaki Wielkopolskiego Krzyża Powstańczego wykonywała wyłącznie Mennica Państwowa w Warszawie. Wręczano je w pudełkach. Legitymacje drukowano według ujednoliconego wzoru do odznaczeń państwowych. Wpisywano tylko numer legitymacji, datę, nazwisko, imię i imię ojca odnależonego. Podpis wystawcy odciskano pieczęcią faksymilową.

Po odzyskaniu suwerenności i przywróceniu państwu nazwy Rzeczpospolita Polska, uchylono ustawę o orderach i odznaczeniach z 1960 r. Na odznakach Wielkopolskiego Krzyża Powstańczego, nadawanego odtąd przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, inicjały „PRL” zostały zastąpione inicjałami „RP”.

Pierwsze krzyże wręczał Kazimierz Rusinek, sekretarz generalny ZBoWiD, dopiero podczas obchodów 39. rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego w dniach 26-27 grudnia 1957 r. Ogłoszono wówczas pośmiertne nadanie krzyża Franciszkowi Ratajczakowi, pierwszemu poległemu Powstańcowi Wielkopolskiemu.

Ostatnie nadanie miało miejsce postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 27 kwietnia 1999 r., wydanym tuż przed oficjalnym, ustawowym zakończeniem nadań Wielkopolskiego Krzyża Powstańczego (8 maja 1999). Było to po blisko 42 latach od ustanowienia krzyża. Odnaczenie otrzymało ponad 22 tysiące osób.

Władze ZBoWiD przyjęły założenie występowania o odznaczenie Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym wyłącznie swoich członków. Ilu powstańców pozostało poza tą organizacją, ilu nie doczekało odznaczenia, nawet pośmiertnego, nie wiadomo.

źródło: <http://powstancy-wielkopolscy.pl/page.php?page=jeziorowski>

Informacja o ustanowieniu Wielkopolskiego Krzyża Powstańczego i Śląskiego Krzyża Powstańczego wraz z wyglądem tych odznaczeń. (źródło: „Żołnierz Polski. Tygodnik ilustrowany” nr 2(65) z 17-23 stycznia 1947 r.)

POMNIKI I MIEJSCA PAMIĘCI na ziemi rokietnickiej

KIEKRZ

W Kiekrzu, który wprawdzie dziś leży w administracyjnych granicach Poznania, ale niegdyś był częścią ziemi rokietnickiej, znajduje się betonowa figura Chrystusa, na betonowym kwadratowym słupie. Ustawiona w 1929 roku, zniszczona podczas okupacji niemieckiej, odnowiona została w 1974 r. W jej górnej części znajdują się trzy marmurowe tablice. Frontowa zawiera na-

pis ku czci parafian poległych w dwóch wojnach światowych oraz w Powstaniu Wielkopolskim:

Ku uczczeniu poległych w I wojnie światowej 1914-1918 r.

W Powstaniu Wielkopolskim 1918-1920 r.

W II wojnie światowej 1939-1945 r.

Parafia Kiekrz. Fund. 1929 r. Odnowiony 1974 r.

Na obu bocznych ścianach pomnika znajdują się kamienne tablice z nazwiskami 61 poległych.

CEREKWICA

Wśród miejscowości gminy Rokietnica właśnie w Cerekwicy przetrwały do dnia dzisiejszego najbardziej wymowne dowody udziału mieszkańców tutejszej parafii w Powstaniu Wielkopolskim. Stało się tak zapewne z powodu wsparcia dla Powstania Wielkopolskiego i bezpośredniego w nim udziału Macieja Koczorowskiego właściciela Pamiątkowa. To jego staraniem na Starym Cmentarzu w Cerekwicy został zbudowany pomnik nad mogiłą, z 1919 roku, Józefa Grzesiaka i Jana Bociana, dwóch poległych w walkach powstańczych pod Rynarzewem i Szubieniem mieszkańców tutejszej parafii.

Pomnik na Starym Cmentarzu w Cerekwicy wzniesiono w 1925 roku. Jego budowa od samego początku nadzorowana była przez Konsystorza Arcybiskupiego, który polecił proboszczowi Parafii Cerekwica, księdzu dziekanowi Franciszkowi Ksaweremu Snowackiemu przeznaczyć pod pomnik wybitne miejsce i wykonać go *pod względem architektonicznym bez zarzutu*, czyli z największą starannością. Wykonano kilka projektów i rysunków ostatecznie wystawiając betonowy obelisk z płaskorzeźbą głowy Chrystusa i krzyżem oraz napisem *Powstańcom Wielkopolskim Rodacy*, a mogiłę otoczono ogrodzeniem łańcuchowym na betonowych słupkach. Jego poświęcenia dokonał ks. Dziekan Franciszek Ksawery Snowacki w 1928 roku, w dziesiątą rocznicę Powstania Wielkopolskiego.

Fragment „Gazety Szamotulskiej” z 19.11.1928 r. donosił:

Towarzystwo Powstańców i Wojaków w Pamiątkowie święciło dziesięciolecie Niepodległości Polski przez odsłonięcie nagrobku poległym bohaterom Powstania Wielkopolskiego. Już długo przed nabożeństwem zjeżdżały pod świątynię w Cerekwicy karoce, samochody i pojazdy, zwożąc okoliczne ziemianstwo i delegacje. Mszę św. celebrował ks. dziekan Snowacki, pienią religijną wykonał chór z Mrowina pod dyr. P. nauczyciela Kursydyka. Ze śpiewem „Kto się w opiekę” wyruszyli wierni w procesyjnym pochodzie na stary cmentarz Cerekwicki, gdzie w wspólnej mogile spoczywają ś.p. Grzesiak i Bocian poległ za wolność Ojczyzny i swych współbraci. Z wysokości pomnika, ubranego w zieleń, paliły się znicze – przy który straż honorową pełnili Powstańcy i Wojacy z Pamiątkowa. Po dokonaniu poświęcenia przemówił kapłan patriota ks. dziekan Snowacki. (...) Pomnik nagrobek fundowali w pierwszym rzędzie ś.p. Maciej Koczorowski powstaniec i właściciel ziemski, Kółko Rolnicze z Pamiątkowa, którego prezesem jest p. por. Feurych z Przybrody, a dokończyło budowę Tow. Powstańców i Wojaków w Pamiątkowie, którego skarbnik p. Augustyniak dziesięć długich lat zabiegał o zgromadzenie potrzebnych funduszy. Na uroczystości zauważyliśmy p. Koczorowską z Pamiątkowa, pp. Kulaków

z Napachania, p. por. Feurycha z Przybrody, prezesa okręgu X Zw. Tow. Pow. i Wojaków p. Müllera z Szamotuł, Tow. Gimn. Sokół z Zielątkowa i wiele innych. Po południu odbyła się (...) uroczysta akademja (...). Bardzo dobrze opracowany wykład wygłosił sekretarz Tow. P. nauczyciel Hejmo (...). Na dalszy ciąg akademji składały się piękne i okolicznościowe wiersze i śpiewy działwy szkolnej, które wyćwiczył p. kier. Szkoły Lipiński.

W 1939 roku brat Jana Bociana, Antoni Bocian, zamalował napis na pomniku w obawie przed Niemcami, aby nie prowokować do świadomego niszczenia. Być może ten fakt sprawił, że pomnik przetrwał II wojnę światową. Jego odnowienia dokonano w 1946 roku. Dzięki inicjatywie proboszcza, ks. Krzysztofa Młynarczyka i ofiarności parafian, na Starym Cmentarzu w Cerkwicy

Pamiętkowo. (Podniosła Uroczystość.) Tow. Powstańców i Wojaków w Pamiętkowie święciło dziesięciolecie Niepodległości Polski przez odsłonięcie nagrobku poległym bohaterom Powstania Wielkop. Już długo przed nabożeństwem zajeżdżały, przed świątynię w Cerkwicy karocy, samochody i pojazdy, zwożące okoliczne ziemianstwo i delegacje. Mszę św. celebrował ks. dziekan Snowadski, pieśnią religijną wykonał chór z Mrowina pod dyr. p. nauczyciela Kurdydyka. Ze śpiewem „Kto się w opiekę” wyruszyli wierni w procesjonalnym pochodzie na stary cmentarz Cerkwicki, gdzie w wspólnej mogile spoczywają ś. p. Grzesiak i Bocian poległi za wolność Ojczyzny i swych współbraci. Z wysokości pomnika, ubranego w zielen, paliły się znicze, — przy którym straż honorową pełnili Powstańcy i Wojacy z Pamiętkowa. Po dokonaniu poświęcenia przemówił kapitan-patrjota ks. dziekan Snowadski; scharakteryzował on wyniki narodu około uzyskania naszej niepodległości, któremu do głębi wrzucił nieprzeliczone rzesze wiernych. Nastąpiło składanie wieńcy, a przy śpiewie chóru złożyły sztandary hołd poległym bojownikom. Pomnik, nagrobek fundowali w pierwszym rzędzie ś. p. Maciej Koczorowski powstaniec i właściciel ziemski, Kółko Rolnicze z Pamiętkowa, którego prezesem jest p. por. Feurych z Przybrody, a dokończyło budowy Tow. Powstańców i Wojaków w Pamiętkowie, którego skarbnik p. Augustyniak dziesięć długich lat zabiegał o zgromadzenie potrzebnych funduszy. Na uroczystości zauważyliśmy p. Koczorowską z Pamiętkowa, pp. Kulików z Napachania, p. por. Feurycha z Przybrody, prezesa okręgu X. Zw. Tow. Pow. i Wojaków p. Müllera z Szamotuł, Tow. gimn. Sokół z Zielątkowa i wiele innych. Po południu odbyła się z inicjatywy Tow. Powstańców i Wojaków uroczysta akademja, którą zagaił ruchliwy prezes p. por. Lipiński z Pamiętkowa. Bardzo dobrze opracowany wykład wygłosił sekretarz Tow. p. nauczyciel Hejmo, gromkie okłaski świadczyły najlepiej o treściwości przemówienia. Na dalszy ciąg akademji składały się piękne okolicznościowe wiersze i śpiewy działwy szkolnej, które wćwiczył p. kier. szkoły Lipiński. Obecność miejscowej inteligencji najlepiej świadczy o zaufaniu, jakim cieszą się Powstańcy i Wojacy w Pamiętkowie. Dochód z wysokości 40 zł. odesłano do Poznania na zakup radu.

cy został postawiony krzyż i ołtarz z kamienia. Prowadzi do niego, jak i do pomnika powstańców, wykonany w kamieniu polnym szeroki ganek, a miejsce to jest świadkiem nabożeństw i uroczystości związanych z wielkimi narodowymi świętami – 3 Maja, 1 września, 11 listopada, 27 grudnia i oczywiście Dniem Wszystkich Świętych.

W kruchcie kościoła parafialnego w Cerkwicy znajduje się niewielka marmurowa tablica ku czci poległych w walkach o niepodległość: plutonowego Józefa Grzesiaka (1891-1919) z 1. kompanii 1. wielkopolskiego batalionu saperów, poległego 18 lutego pod Rynarzewem, szeregowca Jana Bociana (1895-1919), zmarłego z ran 12 stycznia pod Szubinem i szeregowca Franciszka Rakowskiego (1890-1919) z 10. pułku strzelców wielkopolskich, który zmarł 28 czerwca z ran odniesionych pod Szubinem. U dołu tablica ozdobiona jest wizerunkiem czapki powstańczej na dwóch skrzyżowanych szablach.

Kilka grobów powstańców wielkopolskich zmarłych śmiercią naturalną znajduje się na cmentarzu grzebalnym w Cerkwicy.

fot: Gazeta Szamotulska z 19.11.1928 r. i notatka dotycząca pomnika Powstańców w Cerkwicy. Materiał nadesłany przez p. Małgorzatę Saternus w 2018 r.

BYLI wśród nas – POWSTAŃCY związani z Gminą Rokietnica

Fot.: Ignacy Palacz, syn Władysława Palacza – Powstańca Wielkopolskiego.

Cennym pokłosiem obchodów 90. rocznicy powstania wielkopolskiego w Gminie Rokietnica było powstanie mini archiwum pamięci. Na kartach specjalnego wydania „Rokickich Wiadomości”, dzięki zamieszczonym notkom, czasami bardziej obszernym życiorysom, dokumentom i fotografiami, dla uczestników tamtych wydarzeń powstała przestrzeń. Mogli poprzez nią wrócić i o sobie przypomnieć. Jak było to ważne i oczekiwane przez potomków, świadczy poczytność tamtego miesięcznika i odzew z jakim spotkała

się ponowiona po 10 latach inicjatywa poszerzenia wiedzy o powstańcach wielkopolskich związanych z Gminą Rokietnica.

Nasz apel o kontakt i podzielenie się rodzinnymi pamiątkami skierowany na początku 2018 r. poprzez szpalty „Rokickich Wiadomości”, stronę internetową www.rokietnica.pl i profil rokietnica.pl na Facebooku spotkał się z krzepiącym odzewem. Pisaliście Państwo, dzwoniliście, kontaktowaliście się z nami mailowo, odwiedzaliście Urząd osobiście. Dzięki temu nasza lista zawiera dzisiaj już 46 nazwisk oraz wstępnie zgromadzone dane o mogiłach 7 powstańców na cmentarzu w Sobocie. To całkiem spory zasób wzbogacony o informacje, dokumenty, zdjęcia. Czasami jest ich sporo, czasami zaś, poza kilkoma danymi, nie udało się odtworzyć więcej. Nie jest to jednak dla nas zamknięty rozdział.

Ciągle zachęcamy Państwa do poznania swoich rodzinnych archiwów i podzielenia się ich zasobami lub do spisania tego, co ciągle funkcjonuje w pamięci. Przede wszystkim tych, którzy ciągle są jeszcze z nami. Warto ocalić te historie od zapomnienia i odebrać im ulotność.

- redakcja@rokickiewiadomosci.com.pl
- danuta.potraviak@rokietnica.pl
- rokietnickie archiwum cyfrowe
- lub kontakt telefoniczny pod nr 61 89 60 605.

Nasze małe rokietnickie archiwum pamięci o powstańcach wielkopolskich prezentujemy według aktualnego stanu w kolejności alfabetycznej.

*Nikt im iść nie kazał...
poszli – bo tak chcieli,
Bo takie dziedzictwo
wziął po dziadku wnuk...
Nikt nie pytał o nic, a wszyscy wiedzieli,
Za co idą walczyć, komu płacić dług.*

KIM ZATEM BYLI?

1.	Augustyniak Piotr	15
2.	Baumann Jakub	15
3.	Białoszyński Adam	15
4.	Binkowski Józef	16
5.	Bocian Jan	17
6.	Buhl Wiktor	17
7.	Chmielarz Stanisław	18
8.	Cieślak Piotr	18
9.	Czyż Stanisław	18
10.	Dreczkowski Stanisław	18
11.	Dudziński Stanisław	19
12.	Dukat Andrzej	19
13.	Fisher Antoni	19
14.	Galas Józef	19
15.	Gowarzewski Jan	20
16.	Grzesiak Józef	20
17.	Heppner Wojciech	21
18.	Jabłoński Feliks	21
19.	Koczorowski Maciej	21
20.	Konieczny Jan	22
21.	Kulesza Antoni	22
22.	Kwiatkowski Stanisław	22
23.	Lehmann Józef	23
24.	Lehmann Stanisław	23
25.	Maćkowiak Jan	23
26.	Mamot Józef	23
27.	Maternik Jan	24
28.	Mieczysław Michał	24
29.	Najderek Antoni	24
30.	Nowaczyk Franciszek	25
31.	Nowak Ludwik	25
32.	Nowicki Jakub	25
33.	Nowicki Karol	25
34.	Nowicki Stanisław	26
35.	Paczkowski Tadeusz	27
36.	Palacz Władysław	27
37.	Pawlak Edmund	27
38.	Piechowiak Ignacy	28
39.	Rzepka Marcin	28
40.	Sklepik Władysław	28
41.	Szołdrski Jan Wojciech	29
42.	Wierzbicki Jan	29
43.	Witt Konrad	29
44.	Wojciechowski Stanisław	30
45.	Wojtkowiak Ludwik	30
46.	Zastróżny Szczepan	30

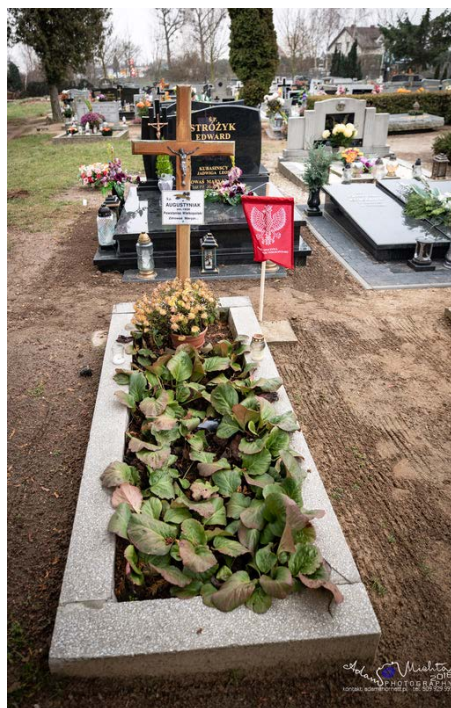
AUGUSTYNIAK PIOTR

Biogram

- zmarł: w 1938 roku
- miejsce pochówku: cmentarz parafialny w Cerekwicy, A/10/29

Życiorys

- Prezes Towarzystwa Powstańców i Wojaków z Pamiątkowa

Grób na cmentarzu parafialnym w Cerekwicy; grudzień 2018 (fot. A. Michta)

JAKUB BAUMANN

Od lewej - Jakub Baumann i Franciszek Nowaczyk (fot.: ze zbiorów Sołectwa Krzyszkowo)

Biogram

- Rodzice: Józef, Anna
- Urodzony 21 lipca 1897 roku w Żukowie koło Obornik
- mieszkał w Krzyszkowie
- miejsce pochówku: Poznań – cmentarz Junikowo kw.36
- Stopień wojskowy: podporucznik

Życiorys:

Brał czynny udział w Powstaniu Wielkopolskim z bronią w ręku pod Nakłem, Kcynią i Szubinem. Następnie służył w wojsku 15 pułku artylerii polnej pod dowództwem płk. Kierskiego. Uchwałą Rady Państwa nr W8/72 mianowany na podporucznika.

Odznaczony:

Wielkopolski Krzyż Powstańczy (Uchwała Rady Państwa nr: 12.17 – 0.1047 z dnia 1958-12-17)

BIAŁOSZYŃSKI ADAM

Adam Białoszyński w stopniu kapitana Wojska Polskiego, lata dwudzieste.

Biogram

- Rodzice: Wojciech, Agnieszka
- ur. 14.12.1890 r. w Poznaniu, ul. Żurawia 7 m 5
- zmarł 12.07.1949 r. w Psarskim
- miejsce pochówku: cmentarz parafialny w Kiekrzu; grobowiec rodzinny
- stopień wojskowy: kapitan

Życiorys

Adam Białoszyński, jako dezter z byłej armii niemieckiej (w czasie I wojny światowej, powołany ok 1910 r. do marynarki wojennej) służył na S.M.S. „Preussen”) już od listopada 1918 r. organizował IV Kompanię Marynarzy Powstańców

Wielkopolskich, która wchodziła w skład batalionu Służby Straży i Bezpieczeństwa Marynarzy w Poznaniu. Rekrutowali się oni z pruskiej formacji *Kriegsmarine*. Przed wybuchem powstania działali w konspiracji pod nazwą *Oddział Marynarzy Powstańców dla walk o zjednoczenie ziem Polskich*. Jego utworzenie miało miejsce 5 grudnia 1918 r. w kawiarni „Zielona” przy ul. Wrocławskiej 18. Marynarze w granatowych mundurach byli elitą sił powstańczych, m.in.: stanowili osobistą ochronę I.J. Paderewskiego podczas jego pobytu w Poznaniu. 27 grudnia 1918 r. IV Kompania Białoszyńskiego (tak w skrócie ich nazywano) zdobyła koszar 47 pułku piechoty niemieckiej, ogniem zaporowym ostrzeliwała kolejne koszarze tym razem 6 pułku grenadierów na Grunwaldzie, uniemożliwiając im działania w centrum miasta, zdobyli Fort VII z zaopatrzeniem wojskowym oraz Dworzec Główny i 6 stycznia 1919 r. lotnisko Ławica w Poznaniu z mnóstwem cennego sprzętu lotniczego. W czasie walk z załogą byłego 6 Pułku Grenadierów Pruskich Adam Białoszyński został lekko ranny w głowę. Marynarze po wyzwoleniu miasta chronili przed kradzieżą magazyny z umundurowaniem, żywnością oraz bronią. Wszystko to służyło następnie poznańskim pułkom, które podczas wojny polsko-bolszewickiej udały się w okolice Lwowa. Po akcji powstańczej w Poznaniu bosman Adam Białoszyński wyruszył na czele kompanii marynarzy w styczniu 1919 r. na odcinek frontu północnego pod Szubin, Łabiszyn, Żnin, Tury, Rynarzewo, Brońsko, Samokłeski. Kompania liczyła ok. 300 marynarzy, a później nawet 500. W walkach pod Rynarzewem, gdzie zdobyli pociąg pancerny, zginęło około 15 marynarzy, a dowódca Adam Białoszyński został ciężko ranny. Po zakończeniu walk powstańczych i wyleczeniu awansował na stopień kapitana Wojska Polskiego i został komendantem Dworca Głównego w Poznaniu, a od maja 1919 r. był dowódcą III Batalionu 73 Pułku Piechoty w Kępnie. Na czele tego batalionu brał udział w walkach z heimat i grenzschutzem oraz w walkach o wyzwolenie na Górnym Śląsku. Będąc zastępcą dowódcy pułku, wkroczył w 1922 r. wraz z pułkiem na Śląsk, w którym służył do grudnia 1923 r. W latach 1923-1939 i 1945-1949 był rolnikiem na gospodarstwie rolnym żony (Zofia Białoszyńska z domu Jagodzińska, córka Józefa i Antoniny, ur. 23.04.1900 r. w Małym pow. Poznań) w Psarskim. W 1940 r. został wraz z rodziną wysiedlony przez niemieckich okupantów do Chełmna Lubelskiego, gdzie pracował w gospodarstwie rolnym. Później przeniesiono ich do Putowic i Ewusina. Na terenie województwa lubelskiego Adam Białoszyński działał w Armii Krajowej. Do rodzinnego Psarskiego koło Kiekrza wrócił wiosną 1945 r. Był również działaczem społecznym. W 1932 r. wraz z kolegami – marynarzami brał udział w odsłonięciu Pomnika Wdzięczności Chrystusa Króla na dzisiejszym placu Adama Mickiewicza w Poznaniu. Zmarł 12 lipca 1949 r.

w Psarskim k/Poznania i spoczywa na cmentarzu parafialnym w Kiekrzu.

We wspomnieniach towarzyszy broni kapitan Adam Białoszyński przedstawiany był jako nieprzeciętny dowódca i żołnierz. Służbę czynną zakończył w 1928 r. i związał się z Kiekrzem i Psarskim. W 1939 r., w chwili napaści hitlerowskiej na Polskę, ukrył swój mundur powstańczy, łaskę kapitańską, szablę i inne cenne dokumenty. Losy tych rekwizytów nie są znane (za E. Nawrot, dzieje Kiekrza i okolicy, Poznań 2000, s. 163).

Odznaczony

- Wielkopolski Krzyż Powstańczy
- Odznaka pamiątkowa (powstańca broni) ustanowiona 14 maja 1922 roku za udział w powstaniu wielkopolskim 1918-1919
- Odznaka pamiątkowa za waleczność byłej naczelnej komendy straży ludowej byłego zaboru pruskiego. Odznaka ze złocistym wieńcem wawrzynowym (24 listopada 1922 r.)
- Odznaka 69. pułku piechoty z Gniezna (1927 rok). Pierwotna nazwa: 11. pułk strzelców wielkopolskich, bataliony ochotnicze: śremski, jaroński, koźmiński. Szturm Rawicza, walki koło Łomnicy, Strzyżewa, Zbyszyna, Szubina, wojna bolszewicka 1920 rok, zmuszenie do ucieczki i przejścia przez granicę na stronę niemiecką (Prusy Wschodnie) korpusu konnego Gaj-Chana.

Dokumenty, fotografie

Bosman Adam Białoszyński.

Cennymi pamiątkami po IV Kompanii Marynarzy są: sztandar z 1933 r., ufundowany w 15 rocznicę Powstania Wielkopolskiego przez Koło Weteranów Marynarzy, obecnie – w Muzeum Wojskowym na Starym Rynku w Poznaniu oraz dwie tablice pamiątkowe – pierwsza z 1938 r., dzieło Jana Bakalarczyka oraz druga z 2017 r. dzieło Jacka Krzyżańskiego i Fundacji M. Poznania, sławiące dokonania Marynarzy Powstańców oraz ich dowódcy Adama Białoszyńskiego. W 1939 r., na polecenie Adama Białoszyńskiego,

go, pierwsza tablica została ukryta. Jej ponowne odsłonięcie nastąpiło 28 grudnia 1993 r. dzięki staraniom Teofila Różańskiego. Tablica znajduje się na ul. Wrocławskiej.

Pamięć o Marynarzach Powstańców oraz dokonaniach i osiągnięciach IV Kompanii Białoszyńskiego pielęgnują członkowie Koła Rodzin Marynarzy Powstańców Wielkopolskich – prezes Teofil Różański oraz Roman Białoszyński, Jan Strojny, Robert Przybysz i Jacek Krzyżański. Od dawna, 5 grudnia każdego roku, przed budynkiem dawnej kawiarni „Zielona” pełni wartę honorową Robert Przybysz w mundurze pruskiego marynarza z S.M.S. „Posen”, z białą-czerwoną rozetą powstańczą, a członkowie Koła Rodzin Marynarzy odbywają w kawiarni spotkanie, wspominając dowódcę Adama Białoszyńskiego i swoich bohaterskich przodków.

źródło: http://www.zrobtosam.com/PulsPol/Puls3/index.php?sekcja=1&arty_id=18430

BINKOWSKI JÓZEF

Biogram

- Rodzice: Jakub, Marcjanna Dziecielewska
- ur. 02.01.1897 r., Kopanina
- Od 9 maja 1945 roku do 31 sierpnia 1972 r. mieszkał w Mrowinie;
- zmarł 13 października 1986 r. we Wrocławiu;
- miejsce pochówku: Wrocław, Cmentarz Osobowicki, pole nr 142/grób nr 60;
- stopień wojskowy: starszy szeregowy

Życiorys:

Binkowski Józef brał czynny udział w Powstaniu Włkp. z bronią w ręku w dniach 6-20.01.1919 r. na odcinkach Sarbinowo, Żnin, Gąsawa pod dowództwem por. Bolesława Kozłowskiego, po czym jako były artylerzysta wstąpił ochotniczo do 1 p.ac (później 14) w Poznaniu, skąd wyru-

Grób na cmentarzu Osobowickim we Wrocławiu; styczeń 2019 (fot.: pp. Binkowscy).

szął na front pod dowództwem kpt. Rzeckiego w okolicy Zbąszynia, biorąc udział w walkach do sierpnia 1919 r.

Odznaczony:

Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym

Potomkowie:

Mikołaj Binkowski wnuk oraz jego żona Anna – obecnie mieszkańcy Wrocławia;

Jestem wnukiem Powstańca Wielkopolskiego Józefa Binkowskiego. Dziadek żył i mieszkał w Mrowinie. Moje szczęśliwe dzieciństwo było także w Mrowinie – tak rozpoczął swoją korespondencję na nasz kontakt Pan Mikołaj – mieszkaniec Wrocławia. Przesłana przez niego dokumentacja jest kolejną bezcenną porcją wiedzy, którą skrupulatnie odnotowujemy, by przechować pamięć o naszych współmieszkańcach.

Dokumenty, fotografie:

fotografia <i>Józef Binkowski</i> wystawiona w Poznaniu dnia 11.12.1947 r. Za Zarząd Główny: Prezes: <i>Przybysz</i> Sekretarz: <i>Przybysz</i>		Koło <i>Próduisic</i> Powiat <i>Gornian</i> Członka: Nazwisko - imię <i>Binkowski Józef</i> ur.: data <i>02.01.97</i> miejsc <i>Kopanina</i> mieszkanie <i>Gornian, Stalec 32</i> zawód rzegl. stan. społ. <i>Wydruk</i> stopień - szarża wojsk. <i>Przewodnik</i> Jest członkiem org. powst. od <i>1945</i> zifyfikowany przez <i>Zarząd Główny</i> nr dyplomu weryf. <i>6462</i> nr Ref. Hist. <i>1948</i> nr kartoteki Zarządu Głównego <i>Pródw</i> oddal do uniwers. dotycz. leg. Kola <i>31.04</i> z zaplac. składkami do mies. <i>1948</i> U w a g i:
--	--	--

BOCIAN JAN

Biogram

- rodzice: Franciszek Bocian i Franciszka z d. Mąkowska
- urodzony: 11 sierpnia 1895 r. w Pamiątkowie
- miejsce zamieszkania: Pamiątkowo,
- zmarł: 11 stycznia 1919 r. w Szubinie
- miejsce pochówku: Stary Cmentarz w Cerekwicy; w mogile razem z Józefem Grzesiakiem, również powstańcem wielkopolskim. Znajduje się nad nią wystawiony tu w 1919 r. pomnik z napisem: *Pamięci Józefa Grzesiaka i Jana Bociana Poległym w walkach o Niepodległość w r. 1919. wdzięczni Rodacy.* Akt zgonu znajduje się w księgach parafialnych parafii pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Cerekwicy.
- Stopień wojskowy: szeregowy.

Życiorys.

Jan Bocian urodził się 11 sierpnia 1895 roku w Pamiątkowie w powiecie szamotulskim. Był synem tutejszych rolników - Franciszka i Franciszki z domu Mąkowskiej. Pochodził z wielodzietnej rodziny (dwoje dzieci zmarło, pozostałe rodzeństwo: Stanisława ur.1889 r., Weronika ur.1891 r., Marcin ur.1899 r., Franciszek ur. 1904 r., Antoni ur. 1906 r., Agnieszka?, Stanisław? – zginął 1.09.1939 r. w czasie bombardowania na Ławicy, pochowany na Cytadeli, Antonina?, Władysław?). Prawdopodobnie ukończył Szkołę Podstawową w Pamiątkowie, po której rozpoczął pracę w gospodarstwie rodzinnym. Potem służył w wojsku niemieckim jako poborowy.

Brał udział w walkach powstańczych w składzie batalionu poznańskiego ppor. Stanisława Śliwińskiego w stopniu szeregowca. Walczył na froncie północnym Powstania Wielkopolskiego; w boju o Szubin 11 stycznia 1919 roku atakował umocnione punkty w mieście. Zmarł z ran 12 stycznia 1919 roku pod Szubinem. Stamtąd zwłoki zostały przywiezione do Cerekwicy przez brata Franciszka i jego zięcia Józefa Borowiaka, ten wpisany jest, jako zgłaszający zgon, w akta kościelne.

Odnaczony pośmiertnie

- Krzyżem za bohaterską śmierć na polu chwały 12.01.1919 r.
- Krzyżem Niepodległości - 12.06.1938 roku. Komitet Krzyża i Medalu Niepodległości 24/26 168 przyznał Krzyż Niepodległości na posiedzeniu w dniu 12 czerwca 1938 r. Prot. pos. Nr 129 str.140. Odnaczenie przyznano zarządzeniem Prezydenta Rzplitej z dnia 27 czerwca

1938 r. i ogłoszono w Monitorze Polskim nr 177 z dnia 05.08.1938 r. poz. 323, s.2.

Potomkowie:

Barbara Maluska z d. Bocian - bratanica

Jan Bocian był jednym z dziesięciorga dzieci moich dziadków, mieszkających w Pamiątkowie, przy ul. Szamotulskiej. Mój ojciec, 7 lat młodszy brat Jana, jako 12 letni chłopak, doskonale pamiętał chwile pożegnania brata z rodziną i w sprzyjających okolicznościach wspominał o tym.

Jan miał 19 lat. Postanowił wziąć udział w Powstaniu. Rodzice niezbyt przychylnie ustosunkowali się do jego decyzji, ale on był pełen zapału i optymizmu. Przekonał ich, że Powstanie szybko się skończy i nie miną dwa tygodnie,

a on wróci do domu (...), ale już w pierwszych dniach Powstania rodzice Janka otrzymali informację o śmierci syna. Ojciec Janka końmi pojechał do Poznania i przywiózł zwłoki syna w trumnie.

Janek nie doczekał upragnionej wolności – zginął za Ojczyznę. Chwała mu za to.

P.S. W 1939 roku mój ojciec (Antoni Bocian) zamalował napis na płycie pomnika w obawie przed Niemcami, aby nie prowokować do świadomego zniszczenia. Być może fakt ten sprawił, że pomnik przetrwał II Wojnę Światową.

Barbara Maluska z domu Bocian.

Dokumenty, fotografie

źródła: CAW, akta odznaczeniowe KN...; Akta parafii pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Cerekwicy; T. Jabłoński, Lista strat Powstania Wielkopolskiego, Warszawa 1936, s.7; Mogiły Powstańców Wielkopolskich poległych i zmarłych w czasie walk powstańczych (Stan badań nad grobownictwem Powstania Wielkopolskiego 1918/1919 na koniec 2002 roku). Pod red. Z. Kościańskiego, Z. Wartela. Poznań 2002, s.4, 58; Zachowane mogiły powstańców wielkopolskich poległych i zmarłych w czasie walk powstańczych 1918/1919. Poznań 2003, s. 34;

Tablica pamiątkowa na mogile Jana Bociana i Józefa Grzesiaka w Cerekwicy.

BUHL WIKTOR

Wiktor Buhl (z prawej)

Biogram

- Rodzice: Bartłomiej, Julianna
- ur. 17 października 1889 r. w Famirowicach, powiat Opole
- miejsce zamieszkania: informacja z dnia 28.05.1965 r. – Mrowino
- zmarł 9 lipca 1972 roku w Mrowinie
- miejsce pochówku: cmentarz parafialny w Cerekwicy F/13/25

Życiorys

Brał czynny udział w Powstaniu Wielkopolskim służąc w II Kompanii Jarocińskiej. Na podstawie zaręczenia złożonego w dniu 28 maja 1965 r. przez Wojciecha Mullera, który był w tej kompanii felczerem.

Odnaczony

Odnaczony orderem „Polska Swemu Obroncy”

Dokumenty i fotografie

Drugi rząd, pierwszy od flagi na prawo - Stanisław Chmielarz. Z drugiej strony od flagi Józef i Wincenty Stróżyk.

CHMIELARZ STANISŁAW

Biogram

- ur. 28.03.1899 r.
- miejsce zamieszkania: od 1927 r. Cerekwica, od 1957 r. Mrowino
- zmarł: 06.04.1975 r. w Mrowinie
- miejsce pochówku: cmentarz parafialny w Cerekwicy, B/1/2

Życiorys

Stanisław Chmielarz (...) naukę w zawodzie zdobywał w Pniewach, u mistrza kowalstwa pana Bogajewicza. I również w tym zakładzie pracował do 30.03.1927 r. Z dniem 1 kwietnia 1927 roku zamieszkał w Cerekwicy i pracował w majątku u właściciela Rymana. Od roku 1957 zamieszkał w Mrowinie i pracował jako kowal w tamtejszym zakładzie karnym.

CIEŚLAK PIOTR

Biogram

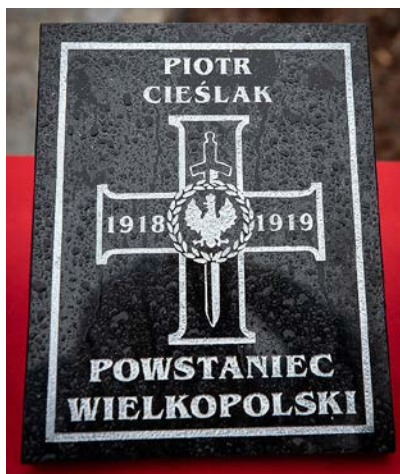
- Rodzice: Antoni
- ur. 18 listopada 1894 roku w Krzyszkowie.
- miejsce pochówku: Kaźmierz, pow. szamotulski

Życiorys

Wstąpił jako ochotnik do Baonu Wronieckiego. Brał udział w walkach pod Miałami pod dowództwem por. Antoniego Matuszewskiego w 2 Kompanii Baonu Wronieckiego od 7 stycznia 1919 roku do 18 lutego 1919 roku (Pułkownik Andrzej Kopa wspominał, że 12 listopada 1918 roku z inicjatywy Leona Plucińskiego w porozumieniu z ówczesnym komitetem wyborczym zwołane zostało do Poznania zebranie obywateli powiatu. Zebranie odbyło się w mieszkaniu prywatnym przy ulicy 27 grudnia nr 15. Celem zebrania było wybranie Powiatowej Rady Ludowej oraz naradzenie się nad dalszym postępowaniem w powiecie. Podczas tego zebrania do Powiatowej Rady Ludowej wybrano w okręgu Rokietnickim m.in. pana Piotra Cieślaka mieszkańca Krzyżkowa. Widnieje na przedwojennych listach ewidencyjnych I.487.11074

Odznaczone:

Wielkopolski Krzyż Powstańczy (Podstawa: Zaświadczenie por. rezerwy Matuszewskiego Antoniego z Drawska wystawione 9.06.1958 r.

Uroczystość odsłonięcia monumentu w Krzyszkowie; 29 grudnia 2018 r. (fot.: A. Michta)

CZYŻ STANISŁAW

Biogram

- ur. w 1890 roku Wysogotowo
- zmarł: w 1953 roku
- miejsce zamieszkania: najpierw Rogierówko, a od 1929 r. w Kiekrzu
- miejsce pochówku: Kiekrz, cmentarz parafialny
- stopień wojskowy: podporucznik

Grób na cmentarzu parafialnym w Kiekrzu; grudzień 2018 r. (fot.: A. Michta)

Życiorys

Najprawdopodobniej uczestniczył w walkach powstańczych w okolicach Dopiewa. Po odzyskaniu niepodległości zamieszkał w Rogierówku, skąd w 1929 r. przeprowadził się do Kiekrza.

Dokumenty i fotografie

źródło: Echo Kiekrza, Bezpłatny Biuletyn Osiedla Kiekrz, nr 2(25)/2018

DRECKOWSKI STANISŁAW

Biogram

- Rodzice: Antoni, Stanisława Buszczak
- ur. 19.04.1901 r. Ceraadz Kościelny
- miejsce zamieszkania: po wojnie zamieszkał w Kiekrzu
- zmarł w 1982 r.
- miejsce pochówku: cmentarz parafialny w Kiekrzu
- stopień wojskowy: podporucznik

BYLI WŚRÓD NAS – LISTA POWSTAŃCÓW

Życiorys

Stanisław Dreczkowski 1.12.1918 r. wstąpił ochotniczo do tworzącej się kompanii powstańczej w Buku. Dowódcą kompanii był Czesław Rapiński, a dowódcą oddziału Zenkter. Zadaniem kompanii była ochrona kolei na odcinku Dopiewo - Buk, zatrzymywanie transportów z bronią oraz werbunek Polaków, będących w wojsku niemieckim. W czasie potyczek z Niemcami pod Kąkolewem został ranny i odstawiony do szpitala w Poznaniu, skąd w kwietniu 1919 r. został zwolniony. Następnie przydzielony został do 10. Pułku Strzelców Wielkopolskich do 6. kompanii, której dowódcą był por. Kopa. W październiku 1923 r. na własną prośbę został z wojska zwolniony w stopniu sierżanta. W 1945 r. wrócił z rodziną do Kiekrza.

Za swoją waleczność i udział w powstaniu otrzymał od rządu polskiego gospodarstwo przy dzisiejszej ul. Starzyńskiej (Nawrot E., Dzieje Kiekrza i okolicy, Poznań 2000 r., s.133).

Odznaczony

- Wielkopolski Krzyż Powstańczy - Uchwała Rady Państwa nr: 12.31-0.3056 z dnia 1976-12-3
- Virtuti Militari

Dokumenty i fotografie

źródło: Echo Kiekrza, Bezpłatny Biuletyn Osiedla Kiekrz, nr 2(25)/2018

Grób na cmentarzu parafialnym w Kiekrzu; grudzień 2018 r. (fot.: A. Michta)

DUDZIŃSKI STANISŁAW

Biogram

- Rodzice: syn Stanisława
- ur. w 1896 r. w Sobiałkowie, pow. Rawicz
- miejsce zamieszkania: po wojnie Kiekrz tzw. Michałkowo
- zmarł w 1976 r.
- miejsce pochówku: cmentarz w Kiekrzu

Życiorys

Brał czynny udział w Powstaniu Wielkopolskim od dnia 2 lutego 1919 r. w szeregach armii powstańczej 2. Pułku Strzelców Wielkopolskich, a następnie 56. Pułku Piechoty Wielkopolskiej. Brał udział w walkach na odcinku Wolsztyn, Zbąszyń, Wojciechowo, Gralewo. W Kiekrzu, gdzie osiadł po wojnie, ubierał wojskowy mundur nie tylko przy okazji patriotycznych rocznic.

Dokumenty i fotografie

źródło: Echo Kiekrza, Bezpłatny Biuletyn Osiedla Kiekrz, nr 2(25)/2018

DUKAT ANDRZEJ

Biogram

- ur. 1882 r. Żydowo
- miejsce zamieszkania: Zielątkowo
- zmarł: 1947 r. w Żydowie
- miejsce pochówku: cmentarz parafialny w Żydowie
- stopień wojskowy: kapral artylerii

Życiorys

Więzień obozu Mauthausen

FISZER ANTONI

Biogram

- Rodzice: Józef, Anastazja
- ur. 04.02.1890 Dziadkowo, pow. Gniezno
- miejsce zamieszkania: zamieszkali w Kiekrzu (tzw. Chwaliszewo)
- zmarł: 1966 r.
- miejsce pochówku: cmentarz parafialny w Kiekrzu
- stopień wojskowy: podporucznik

fot.: Antoni Fischer, Powstaniec Wielkopolski. Fragment zdjęcia z albumu pani Małgorzaty Pawłowicz. Kiekrz rok 1929

Życiorys

Antoni Fischer brał czynny udział z bronią w rękę w Powstaniu Wlkp. w okresie od 18 grudnia 1918 r. do 30 maja 1919 r. W tym czasie walczył o wyzwolenie Gniezna, Zdziechowy oraz Inowrocławia w oddziale pod dowództwem oficera Cymśa. Najprawdopodobniej był to oddział wywodzący się z dawnego oddziału armii pruskiej, który walczył na froncie zachodnim, m.in. pod Verdun, a po zakończeniu zmagania wojennych wrócił do Gniezna w rodzinne strony Antoniego. Po odzyskaniu niepodległości pracował na kolei w Falkowie, skąd w połowie lat 20-tych XX wieku został skierowany do pracy w Kiekrzu na stanowisko zawiadowcy stacji.

Dokumenty

Źródło: Nawrot E., Dzieje Kiekrza i okolicy, Poznań 2000, s. 133 oraz Echo Kiekrza, Bezpłatny Biuletyn Osiedla Kiekrz, nr 2(25)/2018

Odznaczony:

Wielkopolski Krzyż Powstańczy – Uchwała Rady Państwa nr: 11.10-0.909 z dnia 1958-11-10

GALAS JÓZEF

Biogram

- Rodzice: Tomasz, Helena
- ur. 20.02.1895 r. w Sobocie
- miejsce zamieszkania: Sobota, po wojnie Kiekrz tzw. Chwaliszewo
- zmarł: 1979 r.
- miejsce pochówku: cmentarz parafialny w Kiekrzu
- stopień wojskowy: podporucznik

Cmentarz parafialny Kiekrz. Grudzień 2018 roku (fot.: A. Michta)

Życiorys

Urodzony 20.02.1895 r. brał udział z bronią w rękę w Powstaniu Wlkp. w Kompanii Szamotulskiej (późniejszy Baon Szamotulski i dalej 63 Pułk Piechoty) pod dowództwem sierż. Przybylskiego. Walczył od 7.01.1919 r. pod Gulczem, Wieleńcem, Roskiem i Czarnkowem. Po utworzeniu 63 pp brał udział w maju i czerwcu w walkach pod Gniezkowem i na odcinku toruńskim. Zwolniony został z wojska w stopniu szeregowca w dniu 10.11.1920 r. Jako młody ochotnik zgłosił się do walki o wolność Wielkopolski. W 1920 r. brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej. Ożenił się z Marianną Stachowiaki i zamieszkali w Pamiątkowie, a następnie w 1936 r. kupił działkę budowlaną i wybudował dom na w Kiekrzu na tzw. Chwaliszewie. Po wojnie pracował na kolei.

Dowody: zapis w książeczce wojskowej wystawionej przez PKU Poznań - Powiat służba w szeregach od 7.01.1919 do 10.11.1920 Gł. ks. ewid. 3 oraz 131/A.

Odznaczony

Wielkopolski Krzyż Powstańczy - Uchwała Rady Państwa nr: 01.09-0.3 z dnia 1960-01-09

Dokumenty i fotografie

źródło: Echo Kiekrza, Bezpłatny Biuletyn Osiedla Kiekrz, nr 2(25)/2018

GRZESIAK JÓZEF

Biogram

- ur. 2.03.1891 r.
- zmarł.: poległ 17.02.1919 r. pod Rynarzewem
- miejsce pochówku: Stary Cmentarz w Cerekwicy
- stopień wojskowy: plutonowy

Życiorys

Bogata dokumentacja fotograficzna, niestety, nie rekompensuje bardzo szczupłych danych źródłowych na jego temat. Udało się ustalić, że był plutonowym 1. kompanii 1. Wielkopolskiego Batalionu Saperów. Pod Rynarzewem pow. Szubin jako dowódca oddziału specjalnego, podłożył 17 lutego 1919 roku na torach ładunek wybuchowy, którego eksplozja odcięła niemiecki pociąg pancerny od bazy w Bydgoszczy. Przygotowanie do akcji trwało dwa tygodnie. Zginęło w niej 9 Polaków, w tym Józef Grzesiak i 60 Niemców. Pociąg przejęto na potrzeby powstańców.

Odznaczony

Krzyż orderu wojennego Virtuti Militari V klasy

Dokumenty i fotografie

1919 marzec 10, Poznań. – Z rozkazu dziennego Nr 65 głównodowodzącego generała – porucznika Dowbór Muśnickiego. Przy zdobyciu pancernego pociągu dnia 17 lutego br. odznaczili się niżej podani saperzy 1. batalionu saperów wielkopolskich:

1. plutonowy **Grzesiak Józef** - zabity,
2. szereg. **Banaszak Stanisław** - ranny,
3. st. żołn. **Murawski Marjan** - ranny,
4. szereg. **Heryszczak Jakób** - ranny,
5. szereg. **Sroka Stefan** - ranny,
6. szereg. **Gryl Feliks** - ranny,
7. szereg. **Leśniewski Wojciech**,
8. szereg. **Wiśniewski Ignac**,
9. szereg. **Filipek Władysław**.

Ta oto dziewiątka po wysadzeniu toru kolejowego, nie zważając na znaczną przewagę załogi pociągu, mężnie rzuciła się do ataku i walcząc aż do przybycia posiłków, nie dała wrogowi wycofać pociągu. W nierównej walce tylko trzech ocalało. Ten czyn bohaterski stawiam za wzór. Poległym niech ziemia rodzinna będzie lekką! Reszcie – szczerząc się, że dowodzę nimi – składam podziękowanie. Rozkaz ten przeczytać przed frontem wszystkim wojskom mi podległym.

Wydział prasowy
Dowództwa Głównego.

Kurier Poznański 1919.03.01 R.14 nr 50:

Dnia 18 lutego 1919 r. poległ śmiercią bohaterską przy zdobywaniu pociągu pancernego pod Rynarzewem śp. **Józef Grzesiak** z Pamiątkowa, plutonowy z I. Komp. Saperów. Bohaterowi cześć! I. bataljon saperów w Poznaniu.

W a l k a p o d R y n a r z e w e m. – Pamiątkowym dniem w dziejach I bataljonu saperów wielkopolskich jest 17 luty 1919 r.,

GOWARZEWSKI JAN

Biogram

- ur. 3 stycznia 1892 r. w Rostworowie
- miejsce zamieszkania: od 1935 mieszkaniec Kiekrza
- zmarł: 9 listopada 1966 r.
- miejsce pochówku: Kiekrz cmentarz parafialny

Życiorys

Niestety niewiele o nim wiadomo. Krótki czas był mieszkańcem domu przy obecnej ul. Pawłowskiej 5. Nosił na swoim ciele ślady walk powstańczych (za: Nawrot E., Dzieje Kiekrza i okolicy). Chodził o kulach – stracił nogę w II wojnie światowej; zmarł bezpotomnie; jego mogiła nie zachowała się na cmentarzu w Kiekrzu.

data zdobycia w nierównej walce pociągu pancernego, pad Rynarzewem. Ciągłe wypadki niemieckich pociągów pancernych na tym odcinku zmusiły nasze dowództwa do energicznego, przeciwdziałania. Postanowiono wysadzić tor kolejowy pod Rynarzewem i w ten sposób odciąć możliwość odwrotu nieprzyjacielskiej pancerce. Do wykonania tego, zadania został wyznaczony plutonowy Józef Grzesiak z 8 saperów z 1-ej kompanii I bataljonu saperów. Dnia 11 lutego, przygotowania do zniszczenia toru zostały wykonane, wybuch jednak nie nastąpił z powodu uszkodzenia przewodów ogniowych przez kolonistów niemieckich. Dopiero 17 lutego, udało się plutonowemu Grzesiakowi wysadzić tor po przejściu pociągu. Załoga pociągu, usłyszawszy wybuch, usiłowała natychmiast wrócić do swoich pozycji, ale w powstałej wyrwie wykołczyły się dwa wagony pancerne. Niemcy, zorientowawszy się, że przez zniszczony odcinek toru nie przejadą, odczepili owe dwa wykołczone wagony i całą parę ruszyli naprzód z zamiarem dostania się do pobliskiego lasu.

Tymczasem od strony niemieckiej nadjechał pociąg osobowy z posiłkami, które rozpoczęły pracę nad usunięciem przeszkody. Plutonowy Grzesiak, usiłując za wszelką cenę nie dopuścić do uprzątnięcia i naprawienia toru i licząc na pomoc będącej w pobliżu 1-ej kompanii gnieźnieńskiej, uderzył swoją garstką saperów na załogę pociągu. Pomoc jednak nie nadchodziła, a Niemcy, widząc małą garstkę nacierających śmiałków, zasypali ich pociskami armatek i miotaczy min. Saperzy Grzyl i Sroka zostali ranni, lecz pozostali nie upadli na duchu. Odprowadzający rannych saper Filipiak wezwał kompanię gnieźnieńską na pomoc, ale wysłany oddział, złożony z 30 strzelców, z powodu wzmożonego ognia nie mógł dojść do stanowisk saperów. Dopiero osaczenie Niemców z dwóch stron przez resztę saperów i nadesłane dalsze posiłki piechoty zmusiły ich do opuszczenia pociągu i ucieczki w lasy.

Walka trwała od 9 do 13 godziny. W boju tym, oprócz wyżej wymienianych, zostali ranni saper Murawski i saper Floryszczak, a plutonowy Grzesiak i saper Banaszak poległ śmiercią żołnierską. Uczestnicy tego boju, jako jedni z pierwszych żołnierzy wielkopolskich, zostali odznaczeni krzyżem orderu wojennego *Virtuti Militari* V klasy:

**Autor: Porucznik Witold Mańkowski
Warszawa 1934.**

Data śmierci w powyższym nekrologu z Kuriera jest błędna. W treści Rozkazu dziennego Nr 65 podane Nazwisko Heryszczak powinno brzmieć Floryszczak.

HEPPNER WOJCIECH

Biogram

- Rodzice: Wiktor, Józefa
- ur. 2 kwietnia 1879 r. w Miałach (Czarnków)
- miejsce zamieszkania: Gołęczewo
- zmarł 14 lipca 1940 r.
- miejsce pochówku: cmentarz parafialny w Sobocie

Życiorys

Zmarły kol. Heppner Wojciech wstąpił dnia 7.01.1919 r. do oddziału powstańców i został przydzielony do kompanii wronieckiej, pod dowództwem por. Matuszewskiego Antoniego i sierż. Zimnego. Brał czynny udział z bronią w rękę w walkach na odcinkach Miały, Marylin i Piłka. W walce pod Marylinem przyczynił się, przez męstwo i odwagę, do odparcia Niemców, przy czym zdobyto kilka kcm, większą ilość amunicji i sprzętu wojennego. W potyczce pod Miałami brał udział w ostrzeliwaniu pociągu pancernego, który wyjechał z Krzyża w kierunku Wronki i, po zaciętej walce, zmuszono go do odwrotu. Po wkroczeniu hitlerowców w roku 1939 do Polski, został kol. Heppner aresztowany i osadzony w więzieniu. Na skutek szykan i maltretowania ciężko zachorował i został na początku czerwca 1940 r. zwolniony z więzienia. Zmarł po powrocie, w dniu 14 lipca 1940 r. (...) Wszelkie dowody utracił podczas aresztowania. Na dowód powyższego zeznali współwalczący i wiarygodni świadkowie: 1/ Matuszewski Antoni, były dow. komp. - nr leg. 129242, 2/ Helak Jan - nr leg. 291139.

Odznaczony

Wielkopolski Krzyż Powstańczy – Odznaczony pośmiertnie. Uchwała Rady Państwa nr: 01.26-012 z dnia 1959-01-26

JABŁOŃSKI FELIKS

Cerekwica, Cmentarz parafialny.
Grudzień 2018 r. (fot.: A. Michta)

Biogram

- Rodzice: Andrzej Jabłoński i Józefa
- ur. 22 maja 1899 roku w Senftenberg (Niemcy)
- miejsce zamieszkania: Żydowo

- zmarł: 1979 r.
- miejsce pochówku: cmentarz parafialny w Cerekwicy A/11/13

Życiorys

Brał czynny udział w Powstaniu Wielkopolskim z bronią w rękę od 13.01.1919 r. do 19.03.1919 r. pod dowództwem Zygmunta Plucińskiego, sam będąc komendantem wsi. Następnie przeniesiony został do W.P. 10 Pułku Strzelców Wlkp. i brał czynny udział w walkach na terenie woj. poznańskiego. Dowódcą pułku był Andrzej Kopa. Podstawa: książeczka wojskowa.

Odznaczony

Wielkopolski Krzyż Powstańczy - Uchwała Rady Państwa nr: 12.17-0.1048 z dnia 1958-12-17

KOCZOROWSKI MACIEJ

Maciej Edmund Adolf Koczorowski wł. Witosławia i Orla, Powstaniec Wielkopolski

Biogram

- Rodzice: Tertuljan Maciej Wincenty Koczorowski i Stanisława Agnieszka Katarzyna Koczorowska (z d. Taczanowska h. Jastrzębiec)
- ur. 12.07.1884 r. – Dębno, pow. Myślibórz, woj. zachodniopomorskie,
- zmarł: 27 stycznia 1928 r. – Witosław, pow. Nakło, woj. kujawsko-pomorskie

Życiorys

Na drugi dzień po wybuchu rewolucji w armii niemieckiej p. Leon Pluciński, ziemianin ze Swadzimia (...), zwołał zebranie obywateli powiatu (zachodnio-poznańskiego red.) na dzień 12 listopada 1918 roku do Poznania, do swojego prywatnego mieszkania.

Jego celem było przeprowadzenie wyborów do Powiatowej Rady Ludowej – ogniwa Naczelnej Rady Ludowej w terenie. W jej skład, obok pięciu innych wchodził okręg Rokietnicki, do którego wybrani zostali:

- p. Maciej Koczorowski z Pamiątkowa,
- p. hr Szolderski z Żydowa,
- p. Ludwik Nowak z Mrowina,
- p. Cieślak z Krzyszkowa,
- p. Grześkowiak z Cerekwicy,
- p. Jan Maćkowiak z Soboty.

Za swe główne zadanie Powiatowa Rada Ludowa uznała przygotowanie się do przejęcia władzy w powiecie z rąk niemieckich oraz zorganizowanie Straży Ludowej, aby była, jak polecił Pan Leon Pluciński, wybrany Prezesem Powiatowej Rady Ludowej, gotowa na każde zawołanie.

Organizacja Straży Ludowej w powiecie zachodnio-poznańskim, na której czele stał Naczelnik straży Ludowej Powiatu, odbywała się następująco: podzielono jego teren na pięć okręgów i miasto Stęszew. Na czele każdego okręgu, podzielonego z kolei na wsie, stał komendant. Na

czelę każdej wsi zaś – komendant wsi, mający swoją drużynę Straży Ludowej. **Na komendanta okręgu Rokietnickiego wyznaczony został p. Maciej Koczorowski właściciel majątku Pamiątkowo i p. hr. Szolderski, właściciel majątku Żydowo.**

Z materiałów źródłowych wynika, że do 25 listopada 1918 roku Straż Ludowa została zorganizowana w każdej wsi, mając do dyspozycji po kilku członków gotowych na każde zawołanie i przeprowadzając regularne zbiórki i ćwiczenia. Naczelnikiem Straży Ludowej na powiat zachodnio-poznański został p. Andrzej Kopa z Trzcielina, którego staraniem udało się wyposażyć podległe mu okręgi w broń i amunicję, także *kiedy nastał ów pamiętny dzień 27 grudnia 1918 roku, można było poważny oddział wystawić.*

Rankiem 28 grudnia 1918 roku przyszedł rozkaz gromadzenia wojska. Natychmiast wydano telefonicznie i przez umyślnych posłańców rozkaz do poszczególnych okręgów, aby przeprowadzić zbiórkę Straży Ludowej i ochotników. Do godziny dziewiętej wieczorem tego dnia 100 ochotników przybyło do Dopiewa. Brak odpowiedniej liczby karabinów i amunicji spowodował, że starszych i poniżej 18-tego roku życia odesłano do domu z poleceniem gotowości na każde zawołanie. Ostatecznie stworzony oddział liczył 600 osób.

Zapał i zrozumienie sprawy było tak wielkie, że kiedy nazajutrz oddziałowi wyjaśniono, że idziemy walczyć za Ojczyznę naszą, bez żadnych upewnień czy rodziny po poległych lub inwalidzi otrzymają zapomogę, że na to w żadnym razie liczyć nie możemy i jeżeli kto na to liczy, niech lepiej wróci do domu; dwóch czy trzech tylko wróciło. Pozostali szli walczyć za swą Ojczyznę z odwagą i wiarą w sercu, że zwyciężą. Tacy byli ci powstańcy.

Oddział zorganizowano według okręgów w pięć kompanii, a powstańcom wyjaśniono, że są żołnierzami Rzeczypospolitej i podlegają przepisom wojskowym. Na czele oddziału, który otrzymał nazwę: *Oddział wojskowy powiatu zachodnio-poznańskiego* stanął p. Andrzej Kopa z Trzcielina. Miejscem zakwaterowania zaś było Dopiewo. Drugą kompanię oddziału tworzył okręg Rokietnicko-Tarnowski z dowódcą p. Zygmuntem Plucińskim z Lusówka. Stawili się do niego m.in. p. Maciej Koczorowski z Pamiątkowa i hr. Szolderski z Żydowa.

Początkowo oddział powiatu zachodnio-poznańskiego, decyzją dowództwa powstania wielkopolskiego, nie brał udziału w bezpośrednich walkach tworząc rezerwę. Dopiero 5 stycznia 1919 roku część oddziału wzięła udział w walkach o lotnisko Ławica, druga w walkach pod Wolsztynem, a trzecia pod Zbąszyniem. Właśnie pod Zbąszyniem walczyła kompania, w skład której wchodził okręg Rokietnicko-Tarnowski pod dowództwem Zygmunta Plucińskiego.

Po tych potyczkach oddział powiatu zachodnio-poznańskiego, liczący 500 żołnierzy dozbora

jono (m.in. 6 karabinów c.k.m.) i przeformowano w 3 kompanie piechoty. W dniu 9 stycznia 1919 roku w kościele w Konarzewie na uroczystym nabożeństwie została złożona przysięga na sztandar, który ofiarowała oddziałowi p. Zygmuntowa Plucińska z Lusówka. Został on później złożony przez Zygmunta Plucińskiego do Muzeum Wielkopolski. Niestety sam sztandar zaginął, a jego drzewce znajduje się w Muzeum Wojskowym w Poznaniu.

Według wspomnień Pana Franciszka Bujnego, stangreta w majątku Macieja Koczorowskiego, to jego bogato zdobiona karetą i czwórka siwych koni przewoziła Ignacego Paderewskiego z poznańskiego Dworca Głównego do hotelu „Bazar”. Maciej Koczorowski był uczestnikiem uroczystego bankietu zorganizowanego w „Bazarze” 27 grudnia 1918 roku i stamtąd z wieloma innymi właścicielami ziemskimi *prosto od stołu* zaciągał się do szeregów powstańczych.

To jego też staraniem na Starym Cmentarzu w Cerkwicy został zbudowany pomnik nad mogiłą (z 1919 roku) Józefa Grzesiaka i Jana Bociana, dwóch poległych w walkach powstańczych pod Rynarzewem i Szubinem mieszkańców tujejszej parafii.

Dokumenty i fotografie

Ignacy Jan Paderewski 26.12.1918 r. jechał do hotelu „Bazar” z dworca głównego powozem i końmi użyczonymi z majątku hr. Koczorowskiego z Pamiątkowa. Historia tajemniczego stangreta:

Ze wspomnień o pobycie Ignacego Paderewskiego w Poznaniu.

Dziadek mój Franciszek Bujny (1873-1959) był przed laty stangretem w majątku hrabiego Koczorowskiego w Pamiątkowie.

Z jego dawnych wspomnień wynika, że to on właśnie w grudniu 1918 r. dostąpił zaszczytu przewiezienia z Dworca Głównego w Poznaniu do hotelu „Bazar” wybitnego polityka i pianisty Ignacego Paderewskiego wraz z małżonką.

Bogato zdobiona karetą zaprzężona była w czwórkę siwych, prawie białych koni (karety i koni użyczył hr. Koczorowski). Kierowanie takim zaprzęgiem było nie lada wyczynem, wymagało bowiem odpowiedniego sterowania osobnymi dla każdego konia lejcamy, mającymi swe zakończenie na palcach obu rąk. Powągi całości dodawał cylinder na głowie.

Uwiarygodnieniem tego zdarzenia jest zachowana do dziś fotografia, która kiedyś wśród rzędu innych zdobiła ściany pałacu dziedzica w Pamiątkowie, a która także wielokrotnie prezentowana była w telewizji z okazji rocznicy tego historycznego dla poznaniaków wydarzenia.

Zenona Maćkowiak
Z domu Bujna
Pamiątkowo

- Muzeum Powstańców Wielkopolskich i ich Dowódców w Lusowie – materiały pt.: „Udział Powiatu Zachodnio-Poznańskiego w Powstaniu Wielkopolskim z lat 1918 – 1919”
- list udostępniony przez ks. Krzysztofa Młynarczyka

KONIECZNY JAN

Biogram

- Rodzice: Jan, Leokadia
- ur. 13.08.1892 r. Targówko k. Śmigła
- miejsce zamieszkania: po wojnie zamieszkał w Kiekrzu przy głównej ulicy, wyprowadził się do Gdańska (źródło: Nawrot E., Dzieje Kiekrza i okolicy, Poznań 2000, s.133);

Życiorys

Brał udział w Powstaniu Wielkopolskim z bronią w ręku od 15.11.1918 r. do 27.12.1918 r. w Straży Ludowej i bezpośrednio od 27.12.1918 r. w walkach o zdobywanie Poznania i Ławicy pod dowództwem porucznika Macieja Koczorowskiego z Pamiątkowa. Po zdobyciu Ławicy ze zdobytą bronią i amunicją, która miała być dostarczona pułkownikowi Andrzejowi Kopie, wyruszył do miejscowości Dopiewo. Po zakończeniu Powstania Wlkp. został zdemobilizowany.

Odznaczony

Wielkopolski Krzyż Powstańczy – Uchwała Rady Państwa nr: 12.06-0.951 z dnia 1957-12-06

KULESZA ANTONI

Biogram

- ur. 1901 r.
- zmarł: 1981 r.
- miejsce pochówku: cmentarz parafialny w Kiekrzu

KWIATECKI STANISŁAW

Biogram

- Rodzice: Szczepan i Magdalena
- ur. 19 kwietnia 1900 roku Pałędzie, gmina Dopiewo
- miejsce zamieszkania: Przybroda, następnie Rokietnica
- zmarł: 05.05.1981 r.
- miejsce pochówku: cmentarz parafialny w Rokietnicy
- stopień wojskowy: porucznik

Życiorys

Brał udział w Powstaniu Wlkp. z bronią w ręku od 4.01.1919 r. do 20.02.1919 r. Od 04.01.1919 r. walczył w składzie Kompanii Bukowskiej pod dowództwem por. Szulca Franciszka o zdobycie Łomnicy, Nowego Dworu i Nowej Wsi na froncie zachodnim w rejonie Zbąszynia gdzie toczyły się trudne walki. Po podjęciu ofensywy niemieckiej w rejonie Wągrowca, skierowany został do tworzącego się 7 pułku saperów na zagrożony odcinek pod Rynarzewo, gdzie uderzenie było najsilniejsze i dzięki kontrofensywie powstańców ofensywa niemiecka załamała się. 05.02.1919 r. wojska nieprzyjacielskie zostały odrzucone poza linię Noteci i Kanału Bydgoskiego. Po zakończeniu Powstania Wlkp. pozostał w służbie czynnej WP do 02.03.1922 r. Przedstawił dowody: leg. byłego Związku Powstańców Wlkp., zweryfikowany przez Zarząd Główny w Poznaniu w 1948 r.

W 1933 r. był zawiadowcą stacji w Rokietnicy, przez wiele lat Sołtysem, założycielem i prezesem Koła ZBOWiD w Rokietnicy.

Odznaczone

Wielkopolski Krzyż Powstańczy – Uchwała Rady Państwa nr: 12.06-0.952 z dnia 1957-12-06

LEHMANN JÓZEF

Biogram

- Rodzice: Andrzej Lehmann i Marianna z d. Anioła
- ur. 25 lutego 1904 roku w Psarskim
- miejsce zamieszkania: po II wojnie światowej Kiekrz
- zmarł: 1972 r.
- miejsce pochówku: cmentarz parafialny w Kiekrzu

Cmentarz parafialny w Kiekrzu, grudzień 2018 r. (fot.: A. Michta)

Życiorys

Józef Lehmann mimo młodego wieku zgłosił się dnia 29.12.1918 roku jako ochotnik do Straży Ludowej w Rokietnicy i pod dowództwem kaprala Stefana Maciaszyka brał czynny udział przy rozbrajaniu żołnierzy niemieckich oraz kontrolowaniu linii kolejowej Poznań-Szamotuły na odcinku Ławica – Rokietnica (dzisiaj Wola), a od dnia 10.01.1919 roku na stacji kolejowej Gołeczewo jako Łącznik.

Odznaczone

Wielkopolski Krzyż Powstańczy – Uchwała Rady Państwa nr: 04.03-0.301 z dnia 1974-04-03

LEHMANN STANISŁAW

Biogram

- ur. 29 marca 1899 r.
- zmarł: 7.08.1982 r.
- miejsce pochówku: cmentarz parafialny w Cerekwicy A/8/24

MAĆKOWIAK JAN

Biogram

Miejsce zamieszkania: Sobota

Życiorys

Wybrany 12 listopada 1918 roku do Powiatowej Rady Ludowej z Okręgu Rokietnickiego.

JÓZEF MAMOT

Biogram

- ur. 3 marca 1894 r. w Pniewach
- miejsce zamieszkania: Krzyszkowo
- miejsce pochówku: cmentarz parafialny w Rokietnicy
- stopień wojskowy: szeregowy

Życiorys

Udział w powstaniu potwierdzony przez Archiwum Państwowe w Poznaniu. Kopia akt z zespołu: Związek Powstańców Wielkopolskich w Poznaniu, sygn.31, str.82, poz.1580 – szeregowy. Syn Jan Mamot wspominał wszystkie dokumenty zostały zakopane w butelce w ogrodzie u gospodarza gdzie ojciec pracował. W czasie II wojny światowej

Drugi rząd od lewej: drugi – Józef Mamot, trzeci – Władysław Palacz

Dł lewej u góry, drugi – Władysław Palacz i czwarty – Józef Mamot

wey właścicielem gospodarstwa był Niemiec. Po wojnie synowie próbowali odnaleźć dokumenty, ale nie udało się. *Ojciec nigdy nie podejmował tematu o powstaniu. Nie chciał narażać rodziny. W czasie wojny powstańcy ukrywali przynależność do Związku Powstańców. Siedziba koła mieściła się w Pamiątkowie. Prezesem był pan Paul. Ojciec chodził tam na spotkania, wspominał pan Jan Mamot.*

Potomkowie:

Jan – syn

MATERNIK JAN

Biogram

- ur. 20 grudnia 1888 r.
- miejsce zamieszkania: Rokietnica
- zmarł: 13 lipca 1945 r.
- miejsce pochówku: cmentarz parafialny w Cerekwicy A/3/26

Cmentarz parafialny w Cerekwicy, grudzień 2018 r. (fot.: A. Michta)

MIECZYŃSKI MICHAŁ

Biogram

- Rodzice: Jan, Maria
- ur. 27 września 1892 r. Gaj Mały
- zmarł: 1973 r.
- miejsce pochówku: cmentarz parafialny w Rokietnicy A/X/11/12

Życiorys

Brał czynny udział w Powstaniu Wielkopolskim z bronią w ręku od 27.12.1918 r. do marca 1919 r. Brał udział w walce w kompanii Szamotulskiej pod Czarnkowem, Sierakowem pod dowództwem por. Huberta. Po zakończeniu powstania pozostał w służbie WP do dnia 27.09.1920 w 57 pułku piechoty w Poznaniu, potem został zdemobilizowany.

Odznaczony

Wielkopolski Krzyż Powstańczy - Uchwała Rady Państwa nr: 12.06-0.950 z dnia 6.12.1957 r.

NAJDEREK ANTONI

Biogram

- Rodzice: Stanisław i Marianna (z domu Poprawska)

- ur. 20 czerwca 1900 r. Napachanie
- miejsce zamieszkania: Napachanie, Baborówko, Jabłonkowo, Charcice, Rokietnica
- zmarł: 22 marca 1962 r.
- miejsce pochówku: cmentarz parafialny w Cerekwicy F/II/5
- stopień wojskowy: szeregowy

Najderk Antoni 1918 (pierwszy z prawej)

Życiorys

Antoni Najderk urodził się w 20 czerwca 1900 roku w Napachaniu, w „kamionce”, czyli domu zbudowanym z kamienia, który stoi przy skrzyżowaniu ulic Poznańskiej i Rokietnickiej. Po jakimś czasie rodzina Najderków przeniosła się do Baborówka, gdzie Antoni był jednym z pracowników rolnych. W Baborówku poznał swoją przyszłą żonę – Weronikę Nowak, która pracowała w pałacu jako pomoc kuchenna. Pobrali się w Szamotułach w 1924 roku i przenieśli do Jabłonowa koło Charcic. W Jabłonowie urodziły się ich dwie starsze córki - Maria i Irena. Po kilku latach przeprowadzili się do Charcic, tam Antoni był polowym, czyli człowiekiem odpowiedzialnym za organizację i przebieg prac na polach majątku. W Charcicach urodziła się trzecia córka Antoniego i Weroniki – Joanna.

Z czteroletnią Joanną Najderkowie przenoszą się w 1934 r. do Rokietnicy, gdzie Antoni zostaje podwórzowym. Mieszkają w czworakach, dziś to ulica Szamotulska 27. Po wojnie, w roku 1947, przenoszą się do nowo wybudowanego domu na ulicy Szamotulskiej 14. Antoni nadal zajmuje się rolnictwem, ale już jako Przewodniczący Zarządu Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej im. 8 marca w Rokietnicy. Zmarł 22 marca 1962 roku i został pochowany na cmentarzu w Cerekwicy.

W czasie kiedy mieszkał w Baborówku pod Szamotułami, 14.01.1919 r. wstąpił ochotniczo do Kompanii Szamotulskiej, brał czynny udział z bronią w ręku na odcinku frontu Czarnków,

pod dowództwem porucznika Franciszka Przybylskiego. Brał udział w walkach pod Zbąszynem, Krzyżem i Ostrzeszowem. Z 1 Komp. 9 pp uczestnik III Powstania Śląskiego. Walczył od 18.05.1922 roku do końca powstania.

Odznaczony

- Medal Pamiątkowy za Wojnę 1918-1921
- Śląski Krzyż Powstańczy
- Wielkopolski Krzyż Powstańczy - Uchwała Rady Państwa nr: 12.17-0.1047 z dnia 1958-12-17
- Złoty Krzyż Zasługi

NOWACZYK FRANCISZEK

Franciszek Nowaczyk (od prawej)

Biogram

- Rodzice: Franciszek, Cecylia Sajna

Cmentarz parafialny w Cerekwicy, grudzień 2018 r. (fot.: A. Michta).

- ur. 8 października 1897 roku w miejscowości Ruks koło Obornik
- miejsce zamieszkania: Krzyszkowo
- zmarł: 1979 r.
- miejsce pochówku: cmentarz parafialny w Cerekwicy
- stopień wojskowy: podporucznik

Życiorys

Brał udział w Powstaniu Wielkopolskim z bronią w ręku od 10 stycznia 1919 roku do 20 lutego 1919 roku. Walczył jako ochotnik w składzie Kompanii Obornickiej pod dowództwem sierżanta Brzóska i w walkach pod Czarnkowem, Romanowem Dolnym, Mirosławiem, Jabłonowem, na odcinku Nadnoteckim (północ). Kompania Obornicka weszła w skład II Baonu Czarnkowskiego po dowództwem kapitana Meisnera, z którego tworzyła się Dywizja Pomorska w Inowrocławiu. Po zakończeniu Powstania został w służbie czynnej Wojska Polskiego (63p.p Toruński) do 20 kwietnia 1921 roku. Rada Państwa uchwałą z dnia 24 czerwca 1972 r. za udział w Powstaniu Wielkopolskim mianowała Franciszka Nowaczyka na stopień Podporucznika. Ujęty w wykazach Centralnego Archiwum Wojskowego sygnatura: I.487.800.

Odznaczony

Wielkopolski Krzyż Powstańczy – Uchwała Rady Państwa nr:12.17-0.1047 z dnia 1958-12-17

NOWAK LUDWIK

Biogram

- Rodzice: Marcin Nowak i Marianna z d. Janowskiak
- ur. 10 sierpnia 1883 roku w Mrowinie
- miejsce zamieszkania: Mrowino
- zmarł: 15 października 1964 roku w Mrowinie
- miejsce pochówku: Cerekwica

Życiorys

Wybrany 12 listopada 19018 roku do Powiatowej Rady Ludowej z Okręgu Rokietnickiego - ognia Naczelnej Rady Ludowej w terenie. W jej skład, obok pięciu innych wchodził okręg Rokietnicki, do którego wybrani zostali:

- p. Maciej Koczorowski z Pamiątkowa,
- p. hr. Szoldrski z Żydowa,
- p. Ludwik Nowak z Mrowina,
- p. Cieślak z Krzyszkowa
- p. Grześkowiak z Cerekwicy,
- p. Jan Maćkowiak z Soboty.

Za swe główne zadanie Powiatowa Rada Ludowa uznała przygotowanie się do przejęcia władzy w powiecie z rąk niemieckich oraz zorganizowanie Straży Ludowej, aby była, jak polecił Pan Leon Pluciński, wybrany Prezesem Powiatowej Rady Ludowej, gotowa na każde zawołanie.

NOWICKI JAKUB

Biogram

- ur. 13.07.1876 r.
- zmarł: 1954 r.
- miejsce pochówku: cmentarz parafialny w Cerekwicy E/IV/3

Cmentarz parafialny w Cerekwicy, grudzień 2018 r. (fot.: A. Michta)

NOWICKI KAROL

Biogram

- Rodzice: Ksawery, Magdalena
- ur. 4 października 1898 r. w Obrzycku
- zmarł 15 czerwca 1978 r.
- miejsce pochówku: cmentarz parafialny w Cerekwicy

Życiorys

Nowicki Karol wstąpił jako ochotnik do po-

wstania wielkopolskiego w grudniu 1918 r., kompania szamotulska. Brał czynny udział w walkach z bronią w ręku, pod d-twem porucznika Matyszewskiego - w okolicach Lubasz - Czarnków - Wieleń itp. Po zakończeniu powstania pozostawał w służbie wojskowej WP, w pułku piechoty toruńskiej, do 1921 r., po czym został zwolniony. (...)

Grób na cmentarzu parafialnym w Cerekwicy; grudzień 2018 r. (fot.: A. Kram)

Odnaczone

Wielkopolski Krzyż Powstańczy - Uchwała Rady Państwa nr: 02.29-0.41 z dnia 1960-02-29

Dokumenty i fotografie

Akt urodzenia USC Obrzycko: <http://szukaj-warchiwach.pl/53/1917/0/1/75/str/1/10/15/5A-X16ZKTfCIHLA9SgUhw3A/#tabSkany>

NOWICKI STANISŁAW

Cmentarz parafialny w Cerekwicy, grudzień 2018 r. (fot.: A. Michta)

Biogram

- ur. 22 kwietnia 1901 r.
- zmarł: 7 stycznia 1994 r.
- miejsce pochówku: cmentarz parafialny w Cerekwicy F/7/38

PACZKOWSKI TADEUSZ

Biogram

- Rodzice: Michał, Katarzyna
- ur. 31 lipca 1906 r., Psarskie k/Poznań
- miejsce zamieszkania: Psarskie, Poznań-Wilda
- zmarł: 28 września 1973 r.
- miejsce pochówku: cmentarz Junikowo pole: 3, kwatery: 8, rząd: 3, miejsce 85
- stopień wojskowy: łącznik

Życiorys

Pełnił służbę w charakterze łącznika i gońca w Straży Ludowej w Poznaniu, dzielnica Św. Łazarza 9 od dnia 27.12.1918 r. do dnia 29.3.1919 r. Tadeusz Paczkowski należał do Towarzystwa Młodzieży Sokoła Drużyn Polowych. Podstawa: Zaświadczenie dowódcy porucznika rezerwy Jakuba Hęcki i pułkownika rezerwy Juliana Langego zatwierdzone przez notariusza Żuromskiego z dnia 27.11.1936 r. złożone do Centralnego Archiwum Wojskowego pod nr B.P. 2807-57. Paczkowski był pracownikiem umysłowym.

Ożenił się z poznanią i przeprowadził do Poznania.

Odnaczone

Wielkopolski Krzyż Powstańczy - Uchwała Rady Państwa nr 03.11-0.69

Hęcka Jakub
Poznań, ul. Bgczyńska 5 m.3
(miejscowość) dnia 31. 01. 1968 r.
wydającego oświadczenie
(Nazwisko, imię, pseudonim i adres)
14. lipca 188097

Oświadczenie świadka

Jako uczestnik(ce) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową od - do): *Powstanie Wlkp. 18/19 r. z b. d. ca odd. powstańczej dzielnicy Poznań - Łazarz - Górczyn*
świadom(a) odpowiedzialności karnej za prawdziwość podanych niżej przeze mnie faktów

o s w i a d c z a m

Ob. *Paczkowski Tadeusz* syn (córka) *Michała*
urodz. dnia *31 lipca* 1906 roku w *Psarskie pow. Poznań*
jest mi znany(a) osobiście jako uczestnik(ce) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową oraz okoliczności, w których świadek zetknął się z otrzymującym oświadczenie i czasokres od - do): *Powstanie Wlkp. 18/19 r. w charakterze łącznika i gońca małego i drużyny polowej młodzieżowej Sokoła Warszawskiego pod moim dowództwem w okresie od dnia 27 grudnia 1918 r. do dnia 29 marca 1919 r.*

Wyżej wymieniony(a) posiadał(a) pseudonim _____ i pełnił(a) funkcję - brał(a) udział (w tej części opisuje się: przebieg służby i działalności w czasie walki z okupantem hitlerowskim, pełnienie funkcji, stopień wojskowy, w jakich był(a) oddziałach, grupach, placówkach, pod czym dowództwem, kierownictwem, udział w akcjach bojowych i innych, w jakich miejscowościach, nazwa obozu itp. wszelkie zmiany i czasokres od - do): *Paczkowski Tadeusz w czasie walki o wyzwolenie miasta Poznania i okolicy był czynny jako łącznik i gońca przy sztabie dzielnicowym Łazarz - Górczyn. Przekazywał mi go wierzchni naczelnik Sokoła Chudzik Stanisław, który szkodliwym i niebezpiecznym telefonowaniem był przeszkadzany, utrzymywał się za pomocą łączników i gońców. Paczkowski T. był czynny jako łącznik między sztabem dzielnicowym i oddziałami Sokoła, jak również gońca między Łazarz, fortej 2 i 9 z szeregiem rozkazów obywateli Poznań b. b. pułku grenad. niem. gdzie szczególnie się odznaczył za co otrzymał Krzyż Powstańczy Rady Lud. m. Poznań*

Własnoręczność podpisu stwierdza się:
[Podpis]
Właściciel Powstańczego Krzyża Powstańczego 1918/19 r.
Poznań, ul. Łazarz 10/8

Prawdziwość powyższych danych
stwierdzam własnoręcznym podpisem
[Podpis]
(Nazwisko, imię, stopień wojskowy,
funkcja, stanowisko)
*i b. d. ca odd. powstańczej dzielnicy
Poznań - Łazarz - Górczyn*

WŁADYSŁAW PALACZ

Biogram

- Rodzice: Katarzyna, Ignac
- ur. 7 stycznia 1899 r. w Krzyszkowie
- miejsce zamieszkania: Krzyszkowo
- zmarł: 27 września 1981 r.
- miejsce pochówku: cmentarz parafialny w Cerekwicy E/III/9

Drugi rząd od lewej: drugi – Józef Mamot, trzeci – Władysław Palacz.

Cmentarz parafialny w Cerekwicy, grudzień 2018 r. (fot.: A. Michta)

Życiorys

3 stycznia 1919 roku wstąpił jako ochotnik do 4 Baterii art. Poln. Brał udział w walkach w miejscowościach Zbąszyń, Chodzież, Babimost pod dowództwem porucznika Chłapowskiego. Po zakończeniu powstania pozostał w służbie czynnej Wojska Polskiego do 1921 roku. Po zwolnieniu z wojska powrócił do Krzyszkowa i podjął pracę w Poznaniu w przedsiębiorstwie Hartwig w charakterze brygadzysty. Jako rencista przez okres 3 lat pracował społecznie jako radny PGRN Rokietnica. Od 6.06.1969 roku był członkiem ZBOWiD. Ewidencja Centralnego Archiwum Wojskowego sygnatura: I.487.11074

Syn Ignac Palacz wspominał słowa dziadka skierowane do jego ojca: *a ty żeś jeszcze nie poszedł? i ojciec poszedł. Zgłosił się jako ochotnik do udziału w powstaniu. W czasie walk pana Władysława Palacza na froncie II wojny światowej, żona wraz synem Ignacem, ze względu na bezpieczeństwo*

rodziny, zakopali w ogrodzie powstańcze dokumenty. Syn Ignac Palacz wspomina, że *wraz z matką zakopaliśmy w 2 litrowym słoju w ogrodzie dokumenty ojca. Do słoja włożyliśmy także poprutą czapkę powstańczą i odznaczenia. Matką baretkę ojciec przypinał sobie do kłapy marynarki*. Późniejsze odznaczenia pana Władysława Palacza wnuczka Ewa po wojnie pozostawiła w Szkole Podstawowej w Rokietnicy. Cecylia Lemańska – córka zapamiętała ojca, który po zakończeniu wojny wraz z panem Józefem Mamotem często maszerował wzdłuż toru kolejowego na spotkanie powstańców do pana Paula w Pamiątkowie. W uroczystościach pogrzebowych Władysława Palacza uczestniczyli uczniowie Szkoły Podstawowej w Rokietnicy wraz z dyrektorem i nauczycielami.

Odznaczony

Wielkopolski Krzyż Powstańczy – Uchwała Rady Państwa nr: 03.06.- 0.196 z dnia 1974-03-06

PAWLAK EDMUND

Biogram

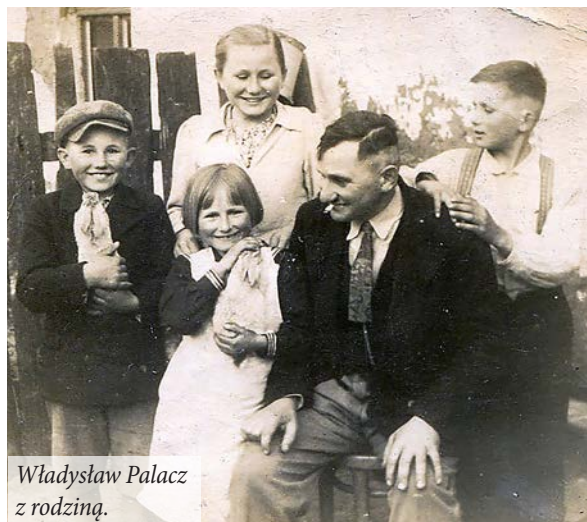
- Rodzice: Andrzej, Eleonora
- ur. 18 października 1899 r., Wioszenica, pow. Poznań
- miejsce zamieszkania; poznańska Śródka, w okresie międzywojennym zamieszkał w Kiekrzu (tzw. Chwaliszewo)
- zmarł: 1970 r.
- miejsce pochówku: cmentarz parafialny w Kiekrzu
- stopień wojskowy: podporucznik

Życiorys

Edmund Pawlak brał czynny udział z bronią w rękę w Powstaniu Wlkp. od dnia 27 grudnia 1918 r. pod dowództwem oficera Paluszkiewicza w walkach o oswobodzenie Poznania oraz lotniska Ławica pod Poznaniem. Następnie wstąpił jako ochotnik do 5 kompanii tworzącego się I Pułku Strzelców Wlkp., gdzie przebywał do roku 1921. (...) Zamieszkał w okresie międzywojennym w Kiekrzu, gdzie kupił młyn przy drodze prowadzącej do Rokietnicy (za: E. Nawrot, Dzieje Kiekrza i okolicy, Poznań 2000, s.133). w czasie okupacji hitlerowskiej wywieziony wraz z rodziną do Generalnej Guberni, skąd w 1946 r. wrócił do Kiekrza. Tu prowadził młyn.

Odznaczony

Wielkopolski Krzyż Powstańczy – Uchwała Rady Państwa nr: 06.14-0.213 z dnia 1965-06-14

Władysław Palacz z rodziną.

PIECHOWIAK IGNACY

Biogram

- Rodzice: Jan, Franciszka
- ur. 1898 r. w Wierzenicy, pow. Poznań
- miejsce zamieszkania: Złotniki
- zmarł: 1978 r.
- miejsce pochówku: cmentarz parafialny w Kiekrzu
- stopień wojskowy: podporucznik

Życiorys

Brał czynny udział z bronią w rękę w Powstaniu Wlkp. od 27.12.1918 r. pod dow. Franciszka Ratajczaka w Poznaniu. Później brał czynny udział pod dow. oficera Majewskiego w 1. Kompanii Poznańskiej. Walczył pod Kcynią, na froncie pod Szubinem, Rynarzewem, nad Notecią, a następnie w ataku pod Zbąszyniem. w 1920 r. zakończył służbę wojskową i zamieszkał Złotnikach.

Dodatkowe informacje: nr leg. i okr. słabo czytelne.

Odnaczone

Wielkopolski Krzyż Powstańczy – Uchwała Rady Państwa nr: 06.14-0.218 z dnia 1965-06-14

RZEPKA MARCIN

Biogram:

- Rodzice: Franciszek i Katarzyna z d. Idaś
- ur. 22 października 1895 roku w Napachaniu
- miejsce zamieszkania: Napachanie
- zmarł: 3 lipca 1925 roku w Napachaniu; jego zgon zgłosiła żona Władysława z d. także Rzepka;
- miejsce pochówku: Stary Cmentarz w Cerekwicy; mogiłę pierwotnie wieńczył metalowy krzyż, który został skradziony przez złodziei. Troskliwy wnuk wznosił nad nią, już współcześnie, nowy nagrobek.
- stopień wojskowy: bombardier

Życiorys

Marcin Rzepka urodził się w 22 października 1895 roku w Napachaniu i był robotnikiem rolnym. Za zasługi bojowe na polu walki w Powstaniu Wielkopolskim i później w wojnie polsko-bolszewickiej w 1920 roku został odznaczony

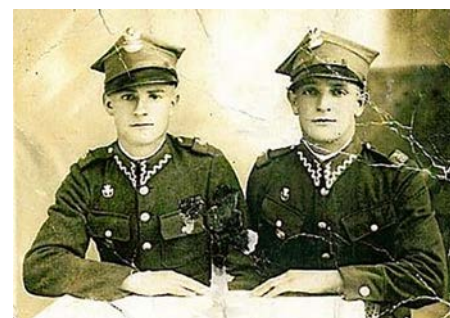

Marcin Rzepka Powstańca Wielkopolski (siedzi przy stole, po lewej stronie). Zdjęcie przedstawia żołnierzy 1 i 3 pułku artylerii polowej wielkopolskiej. Prawdopodobnie I poł. 1919 r. (przed czerwcem 1919 r.) gdzieś na froncie wielkopolskim (może front północny?) – identyfikacja zdjęcia dokonana w 2008 r. przez Eligiusza Tomkowiaka wiceprezesa Towarzystwa Przyjaciół Powstania Wielkopolskiego, historii wojskowości).

ny w 1921 roku orderem „Krzyża Walecznych”. W dokumentach Centralnego Archiwum Wojskowego jako jego stopień widnieje: bombardier.

Odnaczone:

Krzyżem Walecznych – nadawany za zasługi bojowe na polu walki, w tym za Powstanie Wielkopolskie 1918-1919 oraz za wojnę 1920 r. z Rosjanami;

Władysław Sklepik – po lewej. (udostępnione przez ks. Krzysztofa Młynarczyka w 2008 r.)

SKLEPIK WŁADYSŁAW

Biogram:

- ur. 1 października 1894 r.
- miejsce zamieszkania: Mrowino

- zmarł: 28 listopada 1976 r.
- miejsce pochówku: Cerekwica, cmentarz parafialny C/III/2

SZOŁDRSKI JAN WOJCIECH

Biogram:

zmarł: 1920 r.

Życiorys

Jan Wojciech hrabia Szodrski, właściciel Żdowa. Dnia 12 listopada 1918 roku wybrany do Powiatowej Rady Ludowej z Okręgu Rokietnickiego.

URBANIAK ANDRZEJ

Biogram:

- Rodzice: Stanisław, Franciszka,
- ur. 1892 r. w Wilkowi, pow. Gniezno
- miejsce zamieszkania: m.in. Złotniki
- zmarł: 1969 r.
- miejsce pochówku: cmentarz parafialny w Kiekrzu

Życiorys

Został wcielony do armii pruskiej w 1912 r. Walczył pod Marną i Verdun. Brał czynny udział w Powstaniu Wielkopolskim w dzielnicy Poznań-Jeżyce od dnia 27.12.2018 r. do dnia 18.02.1919 r. pod dowództwem ob. Laufera, m.in. w rejonie ul. Szylinga i Grunwaldzkiej. Uczestnik walk o Ławicę. Później walczył pod Kcynią i Rynarzewem. Pełnił służbę patrolową i wartowniczą na terenie Poznania. W latach 1936-39 był zawiadowcą stacji w Złotnikach. Posiada bardzo bogatą biografię wojenną.

Odznaczony

Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym – Uchwała Rady Państwa nr: 07.30-0.950 z dnia 1964-07-30

WIERZBICKI JAN

Biogram:

- Rodzice: Józef i Rozalia z d. Kucharska

Jan Wierzbicki w Anglii w 1945 r. (z prawej strony w dolnym rzędzie w czarnym berecie)

- ur. 4 lutego 1900 roku w Krzyszkowie
- miejsce zamieszkania: Krzyszkowo
- zmarł: 1970 r.
- miejsce pochówku: cmentarz parafialny w Rokietnicy

Życiorys

W zapisanych wspomnieniach Pana Jana dowiadujemy się, że *ostatni miesiąc przed zakończeniem wojny w 1918 roku brał udział w kursie ckm na Cytadeli w Poznaniu. Po 11 listopada pełnił służbę przy głównej bramie, przez którą przepuścił większą ilość broni maszynowej i ręcznej oraz masę amunicji do miasta, a na jaki cel byłem dobrze poinformowany. Wspominał: sam do domu przyniosłem 4 karabiny ręczne oraz kilkaset naboji, które się bardzo przydały. Po wybuchu powstania brał czynny udział w walkach z bronią w ręku pod dowództwem pułkownika Kopy na froncie pod Miedzichowem, Zbąszynem, Ludwikowem nad Notecią, pod Rynarzewem, Kąkolewem, Kępem oraz we wszystkich walkach, przez które kompania aż do zakończenia powstania przeszła. W spisie powstańców oddziału pułkownika Kopy, według listy żołdu pan Jan Wierzbicki znajduje się na 525 miejscu.*

Odznaczony

Wielkopolski Krzyż Powstańczy – Uchwała Rady Państwa nr: 12.17-0.1048 z dnia 1958r-12-17

WITT KONRAD

Biogram:

- Rodzice: Hieronim,
- ur. 10 stycznia 1900 r., Toruń
- zmarł: 4.04.1973 r.
- miejsce pochówku: cmentarz w Kiekrzu

- stopień wojskowy: plutonowy

Życiorys

Witt Konrad brał udział w Powstaniu Wlkp. od 2.01.1919 r. do 7.01.1919 r. W dniach 2-7.01.1919 r. brał udział w zdobyciu i opanowaniu miast: Kruszwica, Mątwy, Inowrocław. Po zajęciu Inowrocławia wcielony został do 5 Pułku Strzelców Wlkp., z którym brał udział w walkach pod Złotnikami, Łabiszynem, Brzozą, Nowa Wieś Wielka, Tarnowem, Opokami, Wielosią. W lutym w 59. Pułkiem brał udział w zajmowaniu odzyskanych terenów na Pomorzu. Zdemobilizowany zostaje 15.05.1925 r. jako plutonowy. Powyższe dane stwierdzone zostały na podstawie książeczki wojskowej i zaśw. dow. 59 p.p. Wlkp. Został zdemobilizowany 15.05.1925 r. jako plutonowy.

Odznaczony

Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym – Uchwała Rady Państwa nr: 12.06-0.950 z dnia 1957-12-06

WOJCIECHOWSKI STANISŁAW

Pierwszy z prawej - Stanisław Wojciechowski

Biogram

- zmarł: 14 lipca 1919 r.
- miejsce pochówku: Stary Cmentarz w Cerekwicy

Dokumenty i fotografie:

Fotografie ze zbiorów ks. Krzysztofa Młynarczyka, udostępnione w 2008 r.

WOJKOWIAK LUDWIK

Biogram:

- Rodzice: Józef i Maria
- ur. 21.07.1900 r. Mrowino
- miejsce zamieszkania: Mrowino
- Rodzeństwo: 2 braci (Franciszek, Władysław),

Rodzina Wojciechowskich: pierwszy z prawej - Stanisław Wojciechowski

- 3 siostry (Anastazja, Pelagia, ?)
- Żona: Anna z d. Sierocka
- Dzieci: Joanna, Stanisława, Marian, Zofia
- zmarł: 12.01.1973 r.
- miejsce pochówku: cmentarz parafialny w Cerekwicy, C/II/1
- stopień wojskowy: bombardier

Życiorys:

Czynny uczestnik powstania Wielkopolskiego z bronią w ręku w 1918 r. (bombardier) pod dowództwem porucznika Nowakowskiego (od 27.12.1918 r. do 19.03.1919 r.), przynależał do 2 pułku artylerii lekkiej (2 p.a.l. Wlkp.), później wcielony został do jednostki wojskowej 17 pułku artylerii polowej (17 p.a.p.). 10.04.1922 r. otrzymał w Poznaniu Odznakę Pamiątkową Wojsk Wielkopolskich, która stanowiła nagrodę ... dla upamiętnienia zbrojnego odruchu narodowego celem zrzucenia znienawidzonego jarzma pruskiego, i połączenia się z Macierzą, oraz okresu organizacji i działalności Wojsk Wielkopolskich.... Dokumentem potwierdzającym był specjalnie wydany PATENT.

Cmentarz parafialny w Cerekwicy, grudzień 2018 r. (fot.: A. Michta)

Brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej w 1920 roku, był także na wojnie w Rosji. Czynnie uczestniczył w Bitwie Warszawskiej „Cud nad Wisłą” w 1920 r.

Uczestnik II wojny światowej: kampania wrześniowa, obrona Warszawy. Został wzięty do niewoli niemieckiej, a następnie zwolniony ze służby.

W czasie II wojny światowej został osadzony w więzieniu na ul. Młyńskiej w Poznaniu (19 miesięcy w areszcie za domowy ubój świń).

Od urodzenia aż do śmierci mieszkał w Mrowinie. Prowadził gospodarstwo rolne, które następnie przekazał córce Joannie i zięciowi Stanisławowi.

Odnaczeni:

- Odznaka Pamiątkowa Wojsk Wielkopolskich – polskie resortowe odznaczenie wojskowe, ustanowione 14 marca 1920 r. i zatwierdzone Rozporządzeniem Ministerstwa Spraw Wojskowych z dnia 14 maja 1920 r.
- Wielkopolski Krzyż Powstańczy

ZASTRÓŻNY SZCZEPAN

Cmentarz parafialny w Rokietnicy, grudzień 2018 r. (fot. A. Michta)

Dokument potwierdzający przyznanie Ludwikowi Wojtkowiakowi Odznaki Pamiątkowej Wojsk Wielkopolskich.

Biogram

- Rodzice: Wacław, Józefa Mrówka
- ur. 21.10.1896 r. Łągiewniki, pow. poznański
- miejsce zamieszkania: Rokietnica
- zmarł: 18.12.1981 r. w Rokietnicy
- miejsce pochówku: cmentarz parafialny w Rokietnicy

Życiorys

Jest zweryfikowanym Powstańcem Wlkp. Od 15.02.1919 r. jako ochotnik w Kompanii Obornickiej. Brał czynny udział w walkach pod Perzynam pod dow. porucznika Napierały. Po zakończonych walkach na froncie zachodnim, został przeniesiony na front wschodni. W Wojsku Pol-

skim przebywał do 4.12.1920 r. Od roku po powrocie do domu pracował przez cały czas na majątku obszarowym aż do oswobodzenia. Po oswobodzeniu pracował na własnej ziemi nabytej z reformy rolnej.

Odznaczony

- Wielkopolski Krzyż Powstańczy – Uchwała Rady Państwa nr: 04.03-0.301 z dnia 1974-04-03
- Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski

SPOCZĘLI

w kierskiej ziemi

Kończąc przygotowywanie numeru specjalnego „Rokickich Wiadomości” otrzymaliśmy informację o Powstańcach spoczywających na cmentarzu parafialnym w Kiekrzu, o których losach nie posiadamy na dzień dzisiejszy informacji. Byli jednak wśród nas. Ich nazwiska zatem przynajmniej należy wymienić:

- Pełkowski Bolesław
- Karnaból Stanisław
- Bednarz Stanisław
- Szymański Anton

źródło: Rada Osiedla Kiekrz

CMENTARZ W SOBOCIE

Na cmentarzu w Sobocie spoczywa kilku powstańców wielkopolskich. Nie wiemy, którzy z nich byli w jakikolwiek sposób związani z Gminą Rokietnica. Jednak z racji lokalizacji nekropoli w naszych granicach warto o nich pamiętać. Może dzięki zamieszczonym informacjom, nawet najkrótszym – wskazującym jedynie imię i nazwisko, uda się ustalić cokolwiek więcej o losie bohaterów tamtych wydarzeń. Zachęcamy do kontaktu.

Część mogił powstańców na cmentarzu w Sobocie zyskała odnowione pomniki. Stało się to możliwe dzięki zbiórce zorganizowanej przez „Wiarę Lecha”.

W pierwszej z mogił spoczywa Wojciech Heppner z Gołęczewa.

Józefa Pedy z Glinienka, który w czasie Powstania rozbrajał Niemców na poligonie w Biedrusku i pełnił tam służbę wartowniczą;

Józefa Szynalskiego z małżonką, walczącego o Zbąszyń i Nową Wieś,

oraz jeden z największych grobowców na cmentarzu, znajdujący się w bardzo złym stanie technicznym, mieszczący szczątki **Stefana**

i Czesława Borysiaków – Powstańców Wielkopolskich i Powstańców Warszawskich. Na epitafium Stefana Borysiaka znajduje się zapis: „Powstaniec Wielkopolski 1918-1919 i Warszawski 1944 były ułan 15 Pułku Powst. Wlkp. Podporucznik, weteran odznaczony Krzyżem Kawalerskim i Krzyżem Odrodzenia Polski, Krzyżem Powstania Wlkp. oraz Medalem Grunwaldu”.

Krótką notką, z informacjami do których dotarliśmy, zawiera następujące dane dotyczące Stefana Borysiaka:

- Rodzice: Maciej, Magdalena,
- ur. 2.09.1900 r. w Żydowie,
- odznaczony Wielkopolskim Krzyżem Powstań-

czym na mocy Uchwały Rady Państwa nr: 12.22-0.764 z dnia 22 grudnia 1966 r.

Życiorys:

Wstąpił ochotniczo 27.12.1918 r. do oddziałów powstańczych w Poznaniu i brał w dniu tym udział w walkach ulicznych Poznania aż do 30.12.1918 r. Następnie pod dow. por. Kubickiego w Oddziale Konnym (późniejszy 15 Pułk Ułanów Wlkp.) brał czynny udział z bronią w rękę w walkach pod Szubinem, Czarnkowem i Wieleńmiem nad Notecią. Podstawa: zaświadczenie Centralnego Archiwum Wojska Polskiego nr 2105 z 30.05.1950 r.

W Powstaniu Warszawskim walczył w oddziałach: I Obwód „Radwan” (Śródmieście) Warszawskiego Okręgu Armii Krajowej - 2. Rejon „Litwin” (następnie odcinek „Sarna”) - Korpus Bezpieczeństwa - batalion szturmowy KB „Sokół” - przydział nieznan.

Na cmentarzu spoczywają także powstańcy:

- Franciszek Lisiecki,
- Michał Andrzejczak,
- Zygmunt Kostański,
- Józef Lisowski.

źródło m.in. za: <https://opencaching.pl/viewcache.php?wp=OP8XNE>

100% NAS na stulecie – Rokietnickie PROJEKTY

Przypomnieć, przekazać, docenić, zachować w sercu, utrwalić i po prostu stosować – takie cele postawiliśmy sobie w roku stułetnich obchodów. Ich zrealizowanie chcieliśmy umożliwić dzięki zainicjowanym **projektom**. Miały być **Nasze i dotyczyć Nas**. Dziać się współ-

ześnie i włączać do udziału możliwie jak największą liczbę mieszkańców. Włączać czyli angażować, zarażać, pobudzać, podpowiadać JAK, zaciekawiać, stwarzać różnorodną przestrzeń do bycia aktywnym, dawać satysfakcję, budzić radość i w ten sposób mądrze uczyć być dumnym.

Czy to nam się udało?

Oceniając tak szeroki udział podmiotów, stowarzyszeń, partnerów, dzieci, młodzieży, dorosłych, grup formalnych i nieformalnych i osób prywatnych – po prostu NAS, mamy nadzieję, że w znacznej mierze **tak**.

Historyczna Podróż z ROKBUS-em

Podczas V Festynu Rodzinnego Rokietnickie InteGRAcje w ramach Roku Powstania Wielkopolskiego ROKBUS organizował wyprawę do Muzeum Powstańców Wielkopolskich im. Generała

Józefa Dowbora-Muśnickiego w Lusowie. To tu gromadzone są pamiątki związane z powstaniem wielkopolskim oraz generałem Józefem Dowborem-Muśnickim, mieszkającym w Lusowie

w latach 1920-1937. Wszyscy chętni, bezpłatnie kursującym autobusem ROKBUS-u, mogli odwiedzić to miejsce.

Zarówno najmłodsi, którymi opiekowała się specjalna opiekunka, jak i dorośli mogli zwiedzić muzeum z przewodnikiem. Niezapomnianą pamiątką były nie tylko wrażenia i oglądane na miejscu zbiory, ale i wyjątkowy, przygotowany na tę okazję bilet rozdawany na tematycznym stoisku ROKBUS-u.

„Koleje Wolności” na trasie Poznań Główny – Swarzędz – Rokietnica – Kiekrz – Dworzec Letni

Projekt zorganizowany przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego, Koleje Wielkopolskie, Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie, Parowozownię Wolsztyn oraz Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu w ramach obchodów 100. rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego.

6 października 2018 r. o 18.03 na stację w Rokietnicy wjechał pociąg w wersji retro z prawdziwą lokomotywą parową. Postój na stacji w Rokietnicy trwał pół godziny. Oryginalne stroje nauczycieli i rekonstruktorów biorących udział w projekcie, autentyczne wagony, do których można było wejść, usiąść i dzięki inscenizacji poczuć klimat zwycięskiego niepodległościowego zrywu Wielkopolan, wzbudziły ogromne zainteresowanie. Tak pomyślany i zrealizowany projekt był największym atutem „Kolei Wolności” – swą istotą żywą lekcję historii czytana na nowo przez

współczesne pokolenie. O jego ocenie najlepiej świadczą fotografie mieszkańców zgromadzonych tego dnia przy budynku dworca w Rokietnicy – pamiętającym, co znamienne, XIX stulecie.

D.P.

Gminny szkolny konkurs plastyczny

Pejzaż ojczysty – interpretacje

Ideą projektu było pobudzenie wyobraźni, poszukiwanie skojarzeń i sposobów „opisania” Ojczyzny przez własną, subiektywną analizę pejzażu. Chodziło o wydobywanie i odzwierciedlenie Jej atrybutów zamkniętych w przestrzennej kompozycji znanej z podróży, wycieczek, wakacji, bliskiego i dalszego sąsiedztwa odbitej niczym kalka w wyobraźni. Mieliśmy zatem góry, morze, kwitnącą łąkę, zachód słońca, szczybujące po niebie ptaki i oddanego służbie żołnierza. Widzieliśmy te kompozycje z bliska i w oddali, w realistycznych kształtach i w impresjach. Organizatorom zależało także na tym, by ośwoić dzieci z płótnem, zaszczyć w nich odwagę do śmiałych pociągnięć pędzla, pokazać możliwości zastosowania konkretnych technik malarskich przy użyciu profesjonalnych materiałów. Wielość prac świadczyła o zainteresowaniu konkursem i czasami o nie odkrytej dotąd pasji. Nagrodą był wernisaż w niecodziennej scenerii i oprawie. Prace zdobiły bowiem wnętrze rokietnickiego kościoła parafialnego, stanowiąc niezwykłą scenografię uroczystości Święta 11 listopada. Wtopione, a zarazem wydobyte z przestrzennej otoczki murów

świątyni, były dodatkowym bodźcem do snucia refleksji o Ojczyźnie dla jej licznych uczestników.

Organizatorzy Konkursu:

- Dyrekcja Szkoły Podstawowej im. Jana Brzechwy w Rokietnicy,
- nauczyciel plastyki Ewa Lisowska
- nauczyciel plastyki Małgorzata Sklepik

Komisja wyłoniła zwycięzców, którzy wykonali najciekawsze prace, w dwóch kategoriach wiekowych:

KLASY IV – VI:

I miejsce: Olga Mokrogulska – kl.5a; Katarzyna Michalak – kl. 6c; Amelia Just – kl.6d; Ida Lipska – kl.6c

II miejsce: Oliwia Pejas – kl.6a; Wiktoria Pejas – kl.6a; Rozalia Chreścian – kl.6c; Antonina Gontarz – kl.6c; Nina Chełminika – kl.6e

III miejsce: Zuzanna Zubel – kl.5a; Hanna Puksza – kl.5a; Szymon Andrzejewski – kl.6e; Wiktoria Nykiel – kl.6a; Judyta Cisek – kl.5c

Wyróżnienia: Urszula Ignys – kl.4e; Zuzan-

na Przybylska – kl.4e; Dominika Dawidowicz – kl.6d; Emilia Narożniak – kl.5c; Jakub Fudala – kl.5a; Julia Czubek – kl.6c; Zuzanna Adamek – kl.6e; Weronika Łukaszewicz – kl.6c; Oliwia Krzekotowska – kl.5c; Piotr Gonsior – kl.6e; Dominika Bronowicka – kl.5d; Gabriela Rowńska – kl.5a; Joanna Nobik – kl.5c; Malwina Trąbka – kl.5g

KLASY- VII-VIII I GIMNAZJUM

I miejsce: Maria Nowicka – kl.8f; Oliwia Borth – kl.7d; Marta Michniewicz – kl.3b gim.

II miejsce: Ewa Stachowiak – kl.7b; Emilia Marcinkowska – kl.8c

III miejsce: Marta Krupa – kl.7b; Maja Skrypko – kl.7b

Wyróżnienia: Dominika Rowńska- kl.8c; Julia Mikuła – kl.7b

Konkurs recytatorski

„Najmilsze słowo – Ojczyzna”

Poezja łączy pokolenia, łączy obyczaje, uczy wrażliwości i pokazuje wzorce.

Tradycją rokietnickich wieczornic, organizowanych w dzień Święta Niepodległości w hali Rokietnickiego Ośrodka Sportu tuż po zakończeniu mszy św. w intencji Ojczyzny, jest spotkanie ze słowem. Przepieczone wspólnym śpiewaniem pieśni patriotycznych z udziałem Rokietnickiej Orkiestry Dętej, zyskało wielką przychylność mieszkańców. Naszymi recytatorami są uczniowie Szkoły Podstawowej w Rokietnicy, gimnazjaliści, a tak-

że nauczyciele.

W roku 100-lecia Niepodległości oraz setnej rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego postanowiliśmy rozszerzyć formułę spotkań ze słowem i poezją i przeprowadzić dedykowany wyjątkowym obchodom konkurs. Nielatwą rolę organizatora wzięły na siebie nauczycielki języka polskiego ze Szkoły Podstawowej w Rokietnicy: Wiesława Haliasz i Iwona Speina oraz jej wicedyrektor Lucyna Bigos.

Warunkiem wzięcia udziału w konkursie było

przygotowanie prezentacji dowolnego wiersza, związanego z tematyką konkursu, którego wykonanie nie mogło przekraczać 3 minut. Wyłonieni reprezentanci szkół wzięli udział w eliminacjach gminnych, które odbyły się 23 października 2018 r. w Gminnym Ośrodku Kultury w Rokietnicy. Wśród 23 uczestników nie mogło zabraknąć reprezentantów Zespołu Szkół im. Jadwigi i Władysława Zamoyskich. Byli nimi: Klaudia Bazan, Katarzyna Mendyka i Łukasz Owczarz.

Pracowni jury przewodniczył Michał Grudziński – aktor Teatru Nowego w Poznaniu. Wyłonieni zwycięzcy otrzymali nagrody ufundowane przez Wójta Bartosza Derecha. Specjalnym wyróżnieniem dla Lidii Kaniewskiej i Julii Gąski – uczennic SP w Rokietnicy, był udział w gminnych obchodach Święta Niepodległości w dniu 11 listopada 2018 r. Ich wzruszająca recytacja była słownym dopełnieniem muzycznego recitalu Jacka Kortusa w kościele parafialnym w Rokietnicy. Tym bardziej nobilitującym, bo wykonanym wspólnie z mistrzem – Michałem Grudzińskim.

D.P.

Rada Artystyczna w składzie: Michał Grudziński, Małgorzata Gorzejewska, Danuta Potrawiak, wyróżniła następujących uczestników w poszczególnych kategoriach wiekowych:

- Klasy 0-1: Piotr Jadczyk
- Klasy 2-3: Wiktoria Paul
- Klasy 4-6: Zofia Kowalczyk
- Klasy 7-8 SP i 3 Gimnazjum: Lidia Kaniewska
- Szkoła średnia: Klaudia Bazan

Konkurs wiedzy o Powstaniu Wielkopolskim

W przyjętym harmonogramie gminnych projektów były i te skierowane bezpośrednio do uczniów i młodzieży. Niezwykle cenne jest, że inicjatywę i ciężar przygotowań wzięli na siebie nauczyciele i wychowawcy oraz to, że podejmowane były wspólnie. Obejmowały szkoły różnych szczebli, w tym prowadzone nie tylko przez Gminę Rokietnica. Do takich właśnie przedsięwzięć należał Konkurs Wiedzy o Powstaniu Wielkopolskim. Jego organizatorem był Zespół Szkół

im J.W. Zamoyskich w Rokietnicy prowadzony przez powiat poznański, zaś pomysłodawcą pytań i koordynatorem - Julieta Śniady nauczyciel tej placówki.

Celem konkursu było przede wszystkim rozbudzenie zainteresowań historią regionu i dziejami własnej rodziny. Przygotowane zadania miały pokazać **znaczenie słów Niepodległość, Ojczyzna, Tożsamość** w kontekście aktywnej społecznej postawy. Takiej, którą kształtuje ho-

nor, odpowiedzialność, zaangażowanie i wiara. Ważne było także pokazanie kontekstu międzynarodowego, uczącego szukać przyczyn i związków pomiędzy historią regionalną i powszechną.

W wiedzy zmaganiach, polegających na rozwiązaniu testu składającego się z 25 pytań, wzięli udział uczniowie ze Szkoły Podstawowej w Rokietnicy, uczniowie klas gimnazjalnych tej placówki oraz młodzież Zespołu Szkół im J.W. Zamoyskich w Rokietnicy i Technikum w Poznaniu.

Konkurs pod patronatem Wójta Gminy Rokietnica odbył się 25 kwietnia 2018 r. w trzech kategoriach wiekowych. Fundatorem nagród był Urząd Gminy Rokietnica.

Wyniki:

Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Rokietnicy

- I miejsce Franciszek Lis
- II miejsce Julia Gąska
- III miejsce Małgorzata Cichańska

Klasy gimnazjalne SP w Rokietnicy

- I miejsce Izabela Cofta
- II miejsce Milena Malicka
- III miejsce Marta Michniewicz

Zespół Szkół im J.W. Zamoyskich w Rokietnicy

- I miejsce Izabela Gromna
- II miejsce Nicole Korzec
- III miejsce Marta Kończak

Dziękujemy i gratulujemy laureatom.

Julieta Śniady

Konkurs fotograficzny „Wolność kocham i rozumiem”

Konkurs fotograficzny jest w gminie Rokietnica przedsięwzięciem cyklicznym, dedykowanym każdego roku konkretnemu hasłu, wydarzeniu, inicjatywie, ważnej akcji. Intencją jego organizatorów jest pozostawienie po nich śladu - zamkniętego w kadrze obiektywu osób wraz z ich wyrażeniem na ten rodzaj ekspresji.

W wyjątkowym roku obchodów 100. rocznicy powstania wielkopolskiego i ten konkurs musiał być wyjątkowy. Przygotowanym hasłem, ze

świadomą premedytacją i dość odważnie, chcieliśmy zachęcić do poszukiwania środków wyrazu dla WOLNOŚCI – kochanej i rozumianej na co dzień. Namawialiśmy do uchwycenia miejsc, osób, przedmiotów, sytuacji, wydarzeń. Prosiłiśmy, by pokazać to, co ważne dla innych i zaobserwowane wokół, ale i wyrażające własną wizję WOLNOŚCI – pokazujące jej wieloznaczność, istotność, świętość, niezwykłość.

Ogłoszony z początkiem maja 2018 r. konkurs

kierowaliśmy do mieszkańców Gminy Rokietnica zajmujących się fotografią amatorsko.

Prace, w formie elektronicznych plików o zdefiniowanej wielkości, można było przysłać mailowo do 19 października.

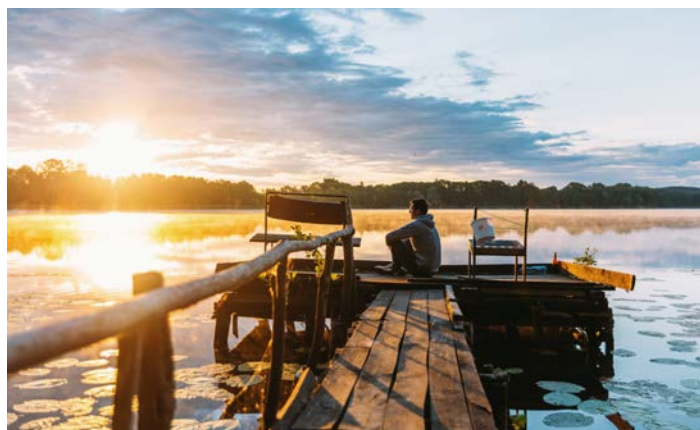
Zwycięzców poznaliśmy w listopadzie, a prace opublikowane zostały na www.rokietnica.pl oraz w „Rokickich Wiadomościach” (RW 12/2018, s.41).

WYNIKI:

I miejsce ex æquo:

**Małgorzata Korzeniewska
i Monika Kram (WTZ Roktar)**

III miejsce: Malina Fudala

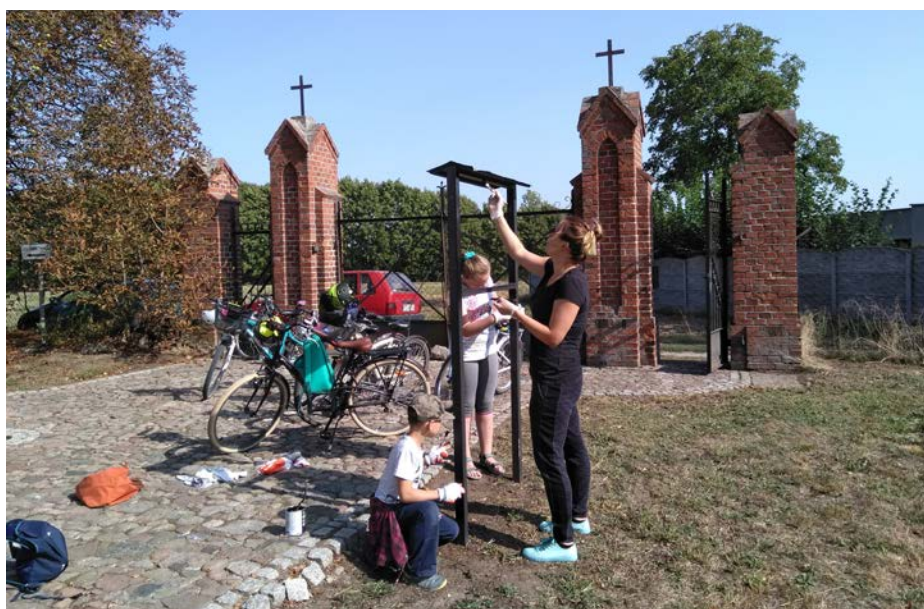

Dbamy o miejsca pamięci.

SP Mrowino objęła opieką Stary Cmentarz w Cerekwicy

Rok Powstania Wielkopolskiego w Gminie Rokietnica to także projekty przygotowywane wewnętrznie przez instytucje, stowarzyszenia, placówki oświatowe. Szczególnie cieszą te ostatnie. Pokazują bowiem, że idea obchodów nie jest hasłowa – że obejmuje pamięć w „działaniu”. Również w wykonaniu najmłodszych, dla których, z racji wieku, tylko pozornie może być to trudne.

Klasa V ze Szkoły Podstawowej w Mrowinie wraz z wychowawczyniami: p. Sylwią Zabrocką i Agatą Chojnącką objęła opieką Stary Cmentarz w Cerekwicy. Po wiosennych pracach porządkowych przybyli tu ponownie w sierpniu. Uczniowie uporządkowali mogiły, wypielili chwasty. Udało się również odnowić gablotę informacyjną o pochowanych tu Powstańcach, wyczyścić pomnik, odmalować łańcuchy na pomniku oraz odnowić napis na płycie. Ponadto posadzone zostały rośliny i uporządkowany teren wokół pomnika. Wszystko to dzięki wsparciu finansowemu rodziców dzieci ze szkoły w Mrowinie, którzy zorganizowali zbiórkę pieniędzy na ten cel.

Powstańczy „identyfikator”

Mogiły Powstańców Wielkopolskich na starym Cmentarzu w Cerekwicy mają swoje kierunkowe oznaczenie.

Dzięki inicjatywie Sołectwa Mrowino-Cerekwica i radnego Ryszarda Lubki u zbiegu ul. Szamotulskiej i Żalewskiej w Cerekwicy został postawiony znak identyfikujący znajdujące się w pobliżu miejsce pamięci z mogiłą Powstańców Wielkopolskich.

Jadąc drogą wojewódzką nr 184 z Szamotuł do Poznania, wystarczy tylko skręcić, by znaleźć się bezpośrednio na drodze wiodącej pod ceglana bramę Starego Cmentarza w Cerekwicy, położoną w urokliwym otoczeniu wiekowego drzewostanu. Postawione oznakowanie ułatwi przybycie w to miejsce nie tylko przy okazji związanej z kolejnymi rocznicowymi obchodami, ale i zwykłymi rodzinnymi spacerami.

Gra terenowa

„Nikt im iść nie kazał...”

Z okazji obchodów setnej rocznicy powstania wielkopolskiego w Szkole Podstawowej w Mrowinie stworzona została gra terenowa na wzór tzw. Questów. Powstał arkusz zadań, który prowadzi uczestnika wokół najważniejszych miejsc pamięci Powstańców Wielkopolskich w Cerekwicy. Quest pt. „Nikt im iść nie kazał...” opisuje lokalnych bohaterów oraz genezę wybuchu Powstania Wielkopolskiego.

Na spotkanie z historią jako pierwsze wyruszyły grupy uczniów z SP w Mrowinie. Gra rozpoczęła się przy kościele parafialnym w Cerekwicy. Uczniowie rozwiązywali kolejne zagadki i zadania, zbierając brakujące elementy hasła. Quest prowadził uczestników z kościoła w kierunku starego cmentarza w Cerekwicy. Większość uczniów znalazła się w tym miejscu po raz pierwszy.

Zachętą do powielenia pomysłu i wyruszenia na rodzinny szlak z kartą QUESTA przez wszystkich zainteresowanych było zamieszczenie jej wzoru w 11 numerze „Rokickich Wiadomości”.

Sylvia Zabrocka, Agata Chojnacka

„Nikt im iść nie kazał...poszli – bo tak chcieli,
Bo takie dziedzictwo wziął po dziadku wnuk...
Nikt nie pytał o nic, a wszyscy wiedzieli,
Za co idąc walczyć, komu płacić dług.”¹

Jak dobrze z lekcji historii wiemy,
Trzeci rozbiór Polski na 1795 rok datujemy.
Na niepodległość pojawiła się nadzieja po 123
latach,
Kiedy Niemcy po pierwszej wojnie światowej
znalazły się w tarapatach.
Polscy politycy i żołnierze dzielnie pracowali,
i do niepodległości Polski zachodnie mocarstwa
przekonywali.
Wielkopolska również na wolność długo czekała
i do Macierzy przyłączenia wypatrywała.
Wielkopolanie dzielnie i odważnie, szybko się
organizują
i Polski Sejm Dzielnicy powołują.

By poznać historię regionu Naszego,
Szukajcie wskazówek wokół Kościoła Podwyższenia
Krzyża Świętego.
Wędrowkę rozpoczynamy,
na czerwonej kostce przed kościołem się ustawiamy.
Wydarzenia, o których rozpamiętać chcemy,
W 2018 roku setną rocznicę świętujemy.
Jeśli rok już obliczyliście,
Wpiszcie go w pierwsze okienka na tej liście.

--	--	--	--

29

W miesiącu to się wydarzyło,
W którym życie księdza Antoniego Niedbała się
skończyło.
Wskazówkę znajdziecie,
jeśli wokół kościoła się przejdziecie.

--	--

28

Obok tablica księdza Franciszka się znajduje,
Suma literk datę Ci wskazuje.
Policz literki wiersu drugiego i trzeciego,
A dowiesz się dnia, jakiego,
Powstanie się rozpoczęło,
I Wielkopolan do walki natchnęło.

--	--

26

Datę wydarzenia już poznaliście,
Dla jasności jeszcze raz ją przepisujcie.

--	--	--	--	--	--	--	--

Wielkopolanie do insurekcji doprowadzili,
Wielkopolskę spod niemieckiej władzy
wyzwolili.
Data przez Was zapisana,
Jest za początek Powstania Wielkopolskiego
uznawana.
Powstanie zawrzało, bo dzień wcześniej
wybitną postać w Poznaniu witano.
Gdy do Poznania gość ten przybywa,
Wielkopolska dusza do walki się podrywa.

Drugie imię Ignacego Paderewskiego
poznacie,
Jak tablicę pamiątkową w kościele
przeczytacie.
Imię naszego bohatera,
Czerwononogi ptak powieła.

I	G	N	A	C	Y		
---	---	---	---	---	---	--	--

P	A	D	E	R	E	W	S	K	I
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Jak wieść lokalna niesie Ignacego Jana
Paderewskiego,
z Dworca Głównego,
Białe rumaki wiozą do hotelu Bazar,
A należały one do pewnego naszego hrabiego
lokalnego.

W Powstaniu Wielkopolskim też
uczestniczącego.
Wykreśl, co drugą literkę i dowiesz się jak
nazywał się ten hrabia i skąd pochodził:

M	N	A	K	C	L	I	U	E	D
J	B	K	Q	O	Z	C	V	Z	X
O	T	R	V	O	M	W	E	S	I
K	W	I	C	Z	K	P	Q	A	X
M	F	I	G	A	U	T	H	K	L
O	S	W	C	A					

--	--	--	--	--	--

15

--	--	--	--	--	--	--	--

25

--	--	--	--	--	--	--	--

11 13

Zadanie matematyczne wykonacie,
I kolejne hasło poznacie.
Jeśli dodawać potraficie,
To dzwony i kolumny wspierające dzwonnice
policzcie.

$$\square + \square = \square$$

Suma słów zapisana,
To kolejna litera do hasła poznana.

--	--	--	--	--

1 18

Pod Bazarem tłumy demonstrowały,
O siedemnastej pierwsze strzały padały.
Historię lokalnych powstańców poznacie,
Jeśli dalsze zadania wykonacie.
Kierujecie się w stronę gniazda bocianiego,
Szukajcie krzyża wśród drzew ukrytego.
Czy wiecie, jakie drzewo się tutaj znajduje?
Z prawej i lewej strony krzyża pilnuje.

—LEŃ— + L=I ECZNIK

--	--	--	--	--

12 9

Następnie skręć w pierwszą ulicę w lewo,
Sprawdź, jako ona się nazywa kolego

--	--	--	--	--	--

23 5

Dalej podążaj wzdłuż plotu betonowego,
Szukaj przejścia tajemnego,
Z czarnej kutej bramy stworzonego.
Po lewej stronie, jakie mijasz drzewo?

Grube, palczaste liście,
masywny pień ma też.
Pod tym drzewem kasztany jesienią
znaleźć chcesz.

--	--	--	--	--	--	--	--

10 6

Stań przed tablicą nazwy cmentarza,
Idź 8 kroków w kierunku drewnianej tablicy, gdzie
poznacie,
Jakich bohaterów w Cerekwicy macie.

--	--	--	--	--	--	--	--

4 16

--	--	--	--	--	--	--	--

7 22

--	--	--	--	--	--	--	--

24 14 21

W zasięgu wzroku dużego kamienia szukajcie
I przed nim wszyscy stajcie.
Treść tablicy przeczytajcie
W kierunku pierwszego wzniesionego miejsca
podążajcie.
Teraz historię Naszych bohaterów poznamy,
Do wysłuchania zapraszamy.

Marcin Rzepka pochodził z Napachania, był
robotnikiem rolnym. Służył, jako bombardier. Za
zasługi podczas Powstania Wielkopolskiego oraz w
wojnie polsko-bolszewickiej z 1920 roku został
odznaczony w 1921 roku orderem „Krzyża
Walecznych”.

Kierujecie się w stronę,
Gdzie oczy Jezusa nie są zwrócone.
Nad mogiłą Marcina Rzepki drzewo jest
przekrzywione
Czy wiecie gdzie jest ono?
Rebus rozwiążcie,
Jaki to gatunek się dowiecie.

KORTUS / GRUDZIŃSKI / ROD

PŁYTA WOLNO(ŚĆ)GRAJĄCA

Płyta **WOLNO(ŚĆ) GRAJĄCA**

Ten dość intrygujący tytuł został zaczerpnięty z terminologii muzycznej definiującej rodzaj płyty przede wszystkim ze względu na dopuszczalny czas utrwalania nagrania. Wprawdzie nie wszyscy już pamiętają czarne krążki analogowych longplayów, jednak w naszym przypadku nie do końca chodziło o techniczne meandry towarzyszące nagraniom, ale o znaczeniowy antonim słów. LONGPLAY to bowiem płyta DŁUGOgrająca. Zaś słowo WOLNOŚĆ – stanowiące najważniejszą treść naszych obchodów – zawiera w sobie prefiks WOLNO. Stąd płyta poświęcona 100. rocznicy odzyskania niepodległości i wybuchu powstania wielkopolskiego nie jest DŁUGO, a WOLNO grająca. **GRA** bowiem **WOLNOŚĆ**. Zdecydowanie jednak trwale i DŁUGO – nie zaś incydentalnie i WOLNO.

Artystycznym pomysłodawcą płyty i jej muzycznym Ojcem jest Zbigniew Starosta. Wieńcząc tym projektem rok obchodów, chcieliśmy utrwalić na płycie patriotyczne pieśni i połączyć je z radosnym wykonaniem. Zaprzeczając tym samym stereotypowym sondaż, że niepodległościowa tradycja może być tylko bardzo pompacyjna i poważna. Przygotowane aranże są więc nowatorskie, często niekonwencjonalne, zaś dobór utworów, zagranych przez Rokietnicką Orkiestrę Dętą i wykonanych przez młode wokalistki Gminnego Ośrodka Kultury w Rokietnicy oraz bardziej doświadczonych w tym rzemiośle solistów, pozostawiony intuicji i głosowi serca.

Płyta łączy śpiew i muzykę z apologią słowa. Tym misterniej dokonanej, bo opartej na starannie dobranych strofach i wykonanej przez mistrza – Michała Grudzińskiego.

Łączy też orkiestrę z solistą – zespół z wirtuozem, wielość instrumentów z ich niekwestionowanym indywidualistą – fortepianem. Rokietnicki krążek, obok pieśni i słów zapamiętał

bowiem także chopinowskie nuty z maestrią zagrane przez Jacka Korusa.

Co łączy ten ogień i wodę? Ten młodzieńczy zapał, swobodę i jeszcze nieoszlifowany talent z artyzmem najwyższej klasy? Oprócz umiłowania dla tradycji i wolności grającej w polskim sercu to, że wszyscy bez wyjątku są spośród NAS. Bo to mieszkańcy Gminy Rokietnica.

*My muzycy z Rokietnicy
ćwiczymy na trąbkach na strychach
i w piwnicy.*

*Bo talent w nas mieszka, bo talent
w nas drzemie
do muzy czujemy przeogromną chemię.
Co dzień oglądam swe nuty na pulpicie –
przez co nie nudne jest me codzienne
życie.*

*Dzisiaj nasz koncert już kończymy
lecz wkrótce Was znowu muzycznie
zaskoczmy.*

Pierwsza prezentacja płyty miała miejsce podczas ROSgwiazdki – tradycyjnego koncertu organizowanego corocznie w Gminie Rokietnica w dniu 27 grudnia.

Uczestnicy i goście tego wyjątkowego wyda-

Czy można zagrać **WOLNOŚĆ** ?

Jeśli **NAPRAWDĘ** masz ją w sercu, przekażesz ją w imponującej gamie. Zbudujesz ją z dźwięków ubranych w obrazy. **DUMNE** i **PRAWDZIWE**.

Twoja **WOLNOŚĆ** osadzona będzie w datach. Otrzyma początek, czasem bolesny przebieg. Oprze się na faktach wrytych w **PAMIĘĆ**, jak dogmat. Faktach świętych i ważnych. Utrwalonych w słowach, przekazach, na fotografiach, filmowej taśmie. Będzie chciała **ŻYĆ** i **TRWAĆ**. Bo Twoja **WIARA** i **NADZIEJA** doda jej skrzydeł zbrojnych w dobre przesłanie.

Zagraj więc **WOLNOŚĆ**. Taką, w której jest 100% Ciebie. Twoich tęsknot, marzeń, porażek i zwycięstw. Ubierz ją w **MILOŚĆ**, **HONOR**, **SZACUNEK** i **ODDANIE**. Zaproś do niej **Bliskich**, **Przyjaciół** i **Znajomych**. Tych zza miedzy oraz tych, których adresów dziś jeszcze nie znasz. Zapisz w niej mądrość. Nieś ją wytrwale w polskim Sercu. Wiernym, wrażliwym i szlachetnym. Takim, o jakie walczyły pokolenia.

Płyta została zrealizowana w ramach gminnego projektu „Z wolnością w polskim sercu” z okazji obchodów Jubileuszu 100-lecia odzyskania przez Polskę Niepodległości i wybuchu Powstania Wielkopolskiego. Jest w 100 procentach **NASZA**, bo każdy z utrwalonych na niej artystów jest Mieszkańcem Gminy Rokietnica.

Dziękujemy **WSZYSTKIM** za **WSZYSTKO**.

Komitet Obchodów
pod Patronatem Honorowym
Wójta Gminy Rokietnica Bartosza Derecha
i proboszcza ks. kanonika Tadeusza Lorka

Mikołaj Kaczmarek

- **Saksofony:** Maria Starosta, Elwira Cichowlas, Tymon Simon, Jakub Goraj, Magdalena Starosta, Paulina Zalewska, Dariusz Piechalak
- **Trąbki:** Michalina Dreger, Barbara Wiśniewska, Łucja Król, Marcin Dreger, Michał Chudziński, Mikołaj Nosal, Szymon Proch, Damian Kurek
- **Puzony:** Maciej Binek, Mateusz Deręgowski
- **Gitara rytmiczna:** Maciej Małyszka
- **Gitara basowa:** Tomasz Lisek, Tomasz Walenciak
- **Perkusja:** Wiktor Nowicki, Wojciech Anglart, Niamba Diatta, Piotr Kucharski

SOLIŚCI I WOKLALIŚCI:

- Amelia Kurantowicz
- Maja Olszowiec
- Wiktoria Gawron
- Julia Gąska
- Zespół FAMA
- Krzysztof Jahns

zenia odbywającego się dokładnie w dacie wybuchu powstania wielkopolskiego zostali nią obdarowani.

Płyta była wręczana także zwycięzcom internetowych konkursów organizowanych przez Urząd Gminy Rokietnica oraz rozgłośnię radiową i stację telewizyjną.

Telewizjowi TVP 3 Poznań mieli okazję o niej usłyszeć o niej w trakcie programu „Witaj Wielkopolsko” w dniu 3 stycznia 2019 r.

W nagraniu udział wzięli:

- **Dyrygent:** Zbigniew Starosta
- **Flety:** Zuzanna Dreger, Anna Gicała
- **Klarnety:** Aleksandra Nosal, Justyna Dreger,

Rokietnickie Archiwum Cyfrowe

– zasoby mieszkańców i instytucji dostępne on-line

Rokietnickie Archiwum Cyfrowe jest autorskim projektem Stowarzyszenia Rokietnica Wokół Nas współfinansowanym ze środków Gminy Rokietnica i Powiatu Poznańskiego. Powstało po to, by gromadzić, digitalizować i udostępniać on-line bezcenne zbiory z domowych archiwów mieszkańców Rokietnicy i okolic.

Projekt został zainaugurowany w kwietniu 2018 roku stworzeniem profilu „Rokietnickie

Archiwum Cyfrowe” na portalu społecznościowym Facebook. Dzięki temu zyskał pierwszych respondentów i szeroki odzew i wiarygodność wzmocnioną artykułami przygotowanymi cyklicznie przez Urząd Gminy Rokietnica do miesięcznika „Rokietnickie Wiadomości”.

Ponad pół roku później uruchomiony został portal www.archiwum-rokietnica.pl. Jego oficjalna prezentacja szerszej publiczności miała

miejsce 11 listopada 2018 roku w kościele parafialnym w Rokietnicy podczas uroczystości z okazji Święta Niepodległości. W wydarzeniu brało udział blisko 500 osób.

Od maja do listopada 2018 roku zebrane zostały materiały od 41 rodzin z Rokietnicy i okolic. W zbiorach RAC są również kroniki i książki pamiątkowe takich rokietnickich instytucji jak Szkoła Podstawowa, Kościół czy Biblioteka Gminna. Ponadto wykonanych zostało około 2000 aktualnych zdjęć miejsc w regionie na potrzeby porównawcze i promocyjne.

Obecnie na stronie Archiwum można obejrzeć ponad 1500 dokumentów i zdjęć, które do tej pory nie były udostępniane. Każdy przedmiot jest skatalogowany i opisany, co umożliwia poszukiwanie tematyczne. W opracowaniu są kolejne zbiory udostępnione RAC przez Mieszkańców. Jednocześnie rozpoczęły się prace nad kilkoma projektami, z których jeden ma na celu stworzenie not biograficznych Powstańców Wielkopolskich mieszkających ongiś na terenie naszej gminy.

Przygotowana w roku obchodów 100. rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego odsłona Rokietnickiego Archiwum Cyfrowego pokazała, jak duży potencjał drzemie w rodzinnych albumach i jak wiele osób interesuje się historią naszego regionu. Z twórcami i administratorami RAC kontaktują się autorzy publikacji, kolekcjonerzy i badacze kultury. W efekcie współpracy powstaną ciekawe publikacje, które w późniejszym czasie znajdą się na stronach portalu. W budowaniu Archiwum niepoślednią rolę odgrywają seniorzy, którzy dzielą się swoimi wspomnieniami, rysując wzruszający obraz minionego świata. Spotkaniom i rozmowom sprzyjały i nadal będą sprzyjać imprezy kulturalne organizowane na terenie gminy, takie jak Rokietnickie Integracje, Rumpuć czy Dni Seniora.

W tworzeniu Archiwum istotną rolę odgrywa także młodzież, która posługując się najnowszymi zdobyczami techniki, pomaga dotrzeć do analogowych jeszcze zbiorów swoich krewnych. Archiwum jest też łącznikiem między rdzennymi

mi mieszkańcami a ludnością napływową. Dzięki temu łączy pokolenia, uwrażliwia na drugiego człowieka, a jednocześnie stale wzbogaca zbiory o bezcennym znaczeniu.

W zasobach Rokietnickiego Archiwum Cyfrowego znajduje się obecnie ponad 1500 artefaktów, a w opracowaniu są kolejne. Nadal funkcjonuje strona na FB. Dzięki temu do opisywania zdigitalizowanych zdjęć udało się już pozyskać ponad 1000 sympatyków. Szczególne podzięko-

wania należą się pani Marzenie Kurczewskiej, Agacie Sztoś i Barbarze Sendyce, które służą swoją wiedzą i starają się odpowiedzieć na każde pytanie. Są też osoby, które nie mają swojego profilu w mediach społecznościowych, ale bez wahania angażują się w prace nad rozbudową Archiwum, spiesząc z pomocą czy wyjaśnieniami. Do takich nieocenionych Przyjaciół Archiwum należą pani Dorota Statucka, Irena Jahns, Władysława Szymańska, Halina Bocian, Krystyna Anisimowicz, Aniela Michta, Elżbieta i Bogdan Wylegała, Krystyna Burzyńska, Urszula Kubiak i Czesław Olejniczak.

Specjalne podziękowania należą się również osobom, które zaprosiły RAC do swoich domów. Snując niekończące się barwne opowieści przy swoim kuchennym stole oczarowały swoją wiedzą, otwartością i zaangażowaniem. Dziękujemy pani Małgorzacie Waligórze, Małgorzacie Pawłowicz, Irenie Margol, Genowefie Kowalik i panu Maciejowi Kortusowi.

RAC to inicjatywa, w którą udało się zaangażować bez sztucznych podziałów mieszkańców, pokolenia, władze i instytucje.

Dziękujemy wszystkim. Bez Was to przedsięwzięcie nie miałoby szans powodzenia.

Zespół Rokietnickiego Archiwum Cyfrowego

Rokietnickie KALENDARIUM.

WYDARZENIA wpisane w obchody

Nie potrzebowaliśmy szukać specjalnych dat i okoliczności. Mówić o okazjach i je stwarzać.

KAŻDE z odbywających się w Roku Powstania Wielkopolskiego WYDARZEŃ, których

wspólną cechą jest bardzo cenna, zdobywana od lat cykliczność, miało swoje **białoczerwone akcenty**. Z pewnością dla każdego były ważne inaczej. Ale wytyczyły NASZ wspólny, dobry i tak pozytywny SZLAK.

Warto zatem jeszcze raz przypomnieć jego **PRZYSTANKI**.

X Jubileuszowe Grand Prix Rokietnicy w biegach im. Dominiki. „Z wolnością w polskim sercu”

Rodzinne
Grand Prix
Rokietnicy
im. Dominiki

Naszą biegową przygodę rozpoczęliśmy tradycyjnie Biegiem Wiosny w Pawłowicach - w pięknym, rodzimym plenerze Obszaru Chronionego Krajobrazu. 21 kwietnia przywitaliśmy się nie tylko sportowo. Hasło bycia razem w wyjątkowym roku 2018 chytało za serca. Zachęcaliśmy do wytrwałości i udziału we wszystkich biegach X Grand Prix Rodzin im. Dominiki. Na tych, którzy biorąc udział w biegu głównym czy w kategorii NW podjęli to wyzwanie, czekała na finał pamiątkowa koszulka z logo Biegów, unikatowym logo Roku Powstania Wielkopolskiego i hasłem: „Z wolnością w polskim sercu”.

Kolejny z biegów – dla Mamy (26 maja), organizowany tradycyjnie podczas Rokietnickich IneGRacji, poza bezsprzecznym duchem sportowej walki, wymagał od startujących posiadania białoczerwonego elementu stroju.

Natomiast wrześniowy finał (22 września)

wieńczył wszystko możliwością zdobycia specjalnie przygotowanego, pamiątkowego medala przez każdego uczestnika.

Rokietnicka rywalizacja biegowa miała w każdej z trzech odsłon swoją odrębną ceremonię dla 4 kategorii (dziewczeta do lat 16, chłopcy do lat 16, Kobiety Open i Mężczyźni Open). Na-

gradzaliśmy medalami i specjalnymi pamiątkami związanymi z Rokiem Obchodów również 2 kategorie Nordic Walking: dla kobiet i mężczyzn oraz najmłodszego i najstarszego biegacza w biegu głównym.

Na swoim dystansie startowały również Maluchy, a rodzinne drużyny zbierały pieczętki do

finalowego Grand Prix.

Waleczność na każdej z jubileuszowych tras podbiła budującą frekwencja.

Tak więc wystartowaliśmy i dobiegliśmy do mety „Z wolnością w polskim sercu”, zabierając na pamiątkę wspomnienia, wrażenia, waleczność i rodzinny klimat biegów im. Dominiki.

XI Rodzinny Rajd Rowerowy Ku pamięci

Rodzinny Rajd Rowerowy ku pamięci

17 czerwca br. odbyła się 11. edycja rajdu rowerowego, który od lat biorąc „serce na rower”,

tym razem odbył się pod specjalnym hasłem „Ku pamięci”. W roku setnych obchodów poświęcony został bowiem Powstańcom Wielkopolskim.

34 km trasa była jak zwykle wymagająca, ale dostosowana do możliwości wszystkich uczestników. Rowerzyści po starcie z Cerekwicy dotarli na półmetek do Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia w Kiekrzu, kierując się po krótkim odpoczynku w stronę mety na boisko sportowe w Cerekwicy. Delegacja uczestników Rajdu złożyła wiązanki kwiatów na mogiłach Powstańców Wielkopolskich na cmentarzu parafialnym w Kiekrzu i Cerekwicy.

Organizatorzy – Lokalna Grupa Działania Doli-

na Samy, Gmina Rokietnica oraz Powiat Poznański – po zakończeniu rajdu nie kryli zadowolenia. Mieli ku temu powody, bo impreza naprawdę się udała. Dopisała pogoda – było ciepło i słonecznie, dopisała frekwencja – trasę zaliczyło ponad 520 osób, no i co bardzo ważne – nie doszło do żadnych kolizji. Wielką w tym zasługą policjantów, straży pożarnej, służby medycznej i wielu wolontariuszy z Komandorem Rajdu Ryszardem Lubką na czele. Główni sponsorzy rajdu – Powiat Poznański i Gmina Rokietnica – także nie zawiedli, hojnie fundując liczne atrakcyjne nagrody.

Rokietnickie InteGRAcje: Kto Ty Jesteś? Eko_POLAK!

To był już 5. festyn, który zyskał bardzo pozytywną aprobatę. Plenerowe święto rodzin zorganizowaliśmy pod hasłem: „Kto Ty Jesteś?”, dającą całą paletę sposobów na udzielenie własnej odpowiedzi. Przygotowane atrakcje i aktywności koncentrowały się wokół patriotyzmu i największych ideałów oraz czytanej na wiele sposobów wolności – zgodnie z hasłem przyświecającym wszystkim gminnym imprezom roku 2018. Przede wszystkim jednak serwowaliśmy je w radosnej i życiowej oprawie.

Jaki ZNAK TWÓJ? – znakiem poparcia idei festynu był jakikolwiek element ubioru nawiązujący do biało-czerwonych barw lub narodowej symboliki;

POLSKA! BIAŁO-CZERWONI! – obojętny biało-czerwony dodatek w formie ubioru lub elementów ubioru w biegu rodzinnym i biegu maluszków;

MY i nasze DRZEWO – warsztaty plastyczno-przyrodnicze: czerwony kontur pnia i białe konary wyjątkowego drzewa; materiały plastycz-

ne oraz wizerunki gatunków ptaków znanych z polskich lasów podpisane rodzinnym hasłem,

powieszone potem na biało-czerwonym eko_DRZEWIE;

MY i NASZ DOM – warsztaty z FOTObudką na pamiątkę; przestrzenna konstrukcja DOMU: dwie ściany i dach; wszystko to zamienialiśmy w barwną bryłę o POLSKICH korzeniach. Na przedniej fasadzie otwory: dla MAMY, TATY

i DZIECI (fotobudka). Przed domem: wykonana z materiałów plastycznych rodzima roślinność. Fotki stworzyły album: MY i NASZ DOM na www.rokietnica.pl i w „Rokietniczych Wiadomościach”;

GDZIE bursztynowy świercz, gryka jak śnieg biała – warsztaty ciastkarsko-zielarskie, z możliwością wykonania prezentu dla MAM.

BO JAK NIE MY TO KTO? – rodzinne testy sprawności z wesołą, białą-czerwoną pentanką z ROS-em;

Z NASZYCH pól i okolic – darmowa SZPARAGOWA dla wszystkich uczestników;

Między SWYMI: FAMILIJNA Rokietnica Dzieciom – wesołe aktywności i animacje w biało-czerwonych barwach z Przedszkolem LOGICUS;

ZNACIE? To POSŁUCHAJCIE! – bliskie

spotkania trzeciego stopnia z NATURĄ, KULTURĄ i KSIĄŻKĄ – babeczki z BIBLIOTECZKI i GOK-u;

Po drodze z ROKBUSem – Pod Powstańczym Sztandarem podróż do LUSOWA do Muzeum Powstania Wielkopolskiego;

POLACY nic się nie stało – zawody muzyczne z ORKIESTRĄ DĘTĄ;

Rodzinne warsztaty z INTEGRĄ „KTO TY JESTEŚ”;

Rodzinna gra terenowa na kanwie następujących wartości: polski język i tradycje, barwy narodowe, polscy patrioci, nasza historia, Polska z lotu ptaka, Polska smakuje, polska gościnność;

dawne gry podwórkowe: odpustowa strzelnica, slalom na hulajnodze, gra w grele, kulanie felgi na czas, strzelanie z procy;

pamiątka z pikniku – wykonanie czapki z pa-

pieru z elementami narodowymi;
czekoladowy quiz rodzinny

Organizator: Urząd Gminy w Rokietnicy, wszystkie gminne placówki oświatowe

Partnerzy: ROKBUS, Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych, Rokietnicki Ośrodek Sportu, ROS-fit, Gminny Ośrodek Kultury, Biblioteka Gminna, Rokietnicka Orkiestra Dęta, Zespół FAMA, JUUPII, Stowarzyszenie ROKTAR, Restauracja „Pod Gruszą”, UKS Lider, Przedszkole Logicus, CTS Sobota, Cukiernia „u Kamilka”, Piekarnia Piotr Łakomy, Integra, MarkoweRowery.pl

RUMPUĆ – znasz li ten kraj

Takie hasło przyświecało tegorocznej, już 11. edycji znanej imprezy plenerowej „Rokietnica zaprasza Wielkopolan na RUMPUĆ”. Choć jej głównym magnesem był przygotowywany garnek jesiennej zupy oraz towarzyszące temu atrakcje i koncerty, to w wyjątkowym roku i one miały dedykowany charakter. Radosne święto przybrało niecodzienne barwy, a program dał dowód, że o sprawach ważnych i poważnych można mó-

wić z uśmiechem i pogodą. Pamiętając równocześnie o honorze i dumie.

Na sporych rozmiarów scenie pojawiali się najróżniejsi artyści, zarówno młodzi, jak i nieco starsi, amatorzy i profesjonaliści. Część z tych występów zawierała wątki patriotyczne i rozrywkowe, zaprezentowane szczególnie podczas prezentacji szkół i przedszkoli oraz talentów wokalnych w tym uczninicy SP Rokietnica – Julki Gąski.

Niezmierzalnym atutem rokiennickiego Rumpucia są stoiska Sołectw. Kilka z nich włączyło się w klimat roku obchodów 100. rocznicy powstania wielkopolskiego i niepodległości Polski. Sołectwo Rokietnica wywiesiło girlandę uplecioną z biało-czerwonych balonów, a następnie w punkcie kulminacyjnym imprezy, podczas wydawania rumpucia, zainicjowało wypuszczenie w niebo 100 biało-czerwonych balonów.

Niezwykły kolorystykę miało stoisko Sołectwa Mrowino-Cerekwica. To tutaj znajdował się zaimprovizowany powstańczy szaniec z eksponatami militarnymi z czasów powstania

swych kapitanów – sołtysów, ubranych na tę okoliczność w adekwatne stroje, musiały wykazać się wiedzą z zakresu historii Polski i gminy.

wielkopolskiego, którego „bronili” ubrani w mundury z epoki współcześni, prowadzący bieżący „nabór” do walczących szeregów. Odbływały się również warsztaty wykonywania kokard narodowych. „Na żywo”, z topolowego pnia, została także wykonana postać powstańca. Wyrzeźbił ją p. Eugeniusz Tacik – artysta z Bnina.

Wzbudzające jak zwykle ogrom emocji potyczki sołeckie także miały swój rocznicowy akcent. Biorące w nich udział drużyny, pod wodzą

Sołectwo Mrowino-Cerekwica na Rumpuciu

Sołectwo Mrowino-Cerekwica na to wydarzenie plenerowe przygotowało ekspozycję specjalną. Postanowiliśmy, że tematem „Rumpuciu” będzie inscenizacja związana z obchodami 100-lecia wybuch Powstania Wielkopolskiego. Zaprosiliśmy na nasze stoisko grupę miłośników historii „HUZAR” z Kaźmierza. Nawet Radny Ryszard Lubka wystąpił w stosownym do epoki mundurze powstańca. Pani Anna

Szukalska-Kuś Kustosz Muzeum Wojskowego w Poznaniu prowadziła warsztaty gdzie dla gości na bieżąco wykonywano „Kokardy Narodowe”. Inicjatywą Sołtysa i Rady Sołeckiej było zaproszenie do naszego stoiska artystę rzeźbiarza P. Eugeniusza Tacik z Binina.

Na naszym stoisku P. Eugeniusz z topolowego pnia wyrzeźbił sylwetkę powstańca. Grupa „HUZAR” prowadziła nabór ochotników do ar-

mii powstańczej. Było stoisko karabinu maszynowego oraz wiele eksponatów historycznych o tematyce militarnej. Tematyka i zgromadzone eksponaty były ogromną atrakcją dla zwiedzających.

Pragnę na łamach naszej lokalnej gazety podziękować osobom, które pomogły nam w przygotowaniu sołeckiego stoiska p.t. „Powstańczy Szaniec”. Dziękuję:

1. Pani Annie Szukalskiej-Kuś
2. Panu Arkadiuszowi Skórskiemu
3. Panu Grzegorzowi Frątczak grupa „HUZAR”
4. Panu Jackowi Kuzuś
5. Pani Karinie Gizińskiej
6. Pani Izabeli Dziamskiej – Kiekrz
7. Właścicielowi Klubu Strzeleckiego „MAGNUM” w Poznaniu
8. Panu Eugeniuszowi Tacik – artysta rzeźbiarz
9. Członkom Rady Sołeckiej

Dziękuję również naszemu Radnemu Ryszardowi Lubka, który temat wymyślił, przygotował scenariusz i świetnie go prezentował odwiedzającym nasze stoisko.

Gorąco dziękuję publiczności za wysoką ocenę naszego stoiska, w wyniku której otrzymaliśmy kwalifikowane miejsce.

Sołtys Róża Lubka

Konkurs strzelecki: Śladami Powstańczej „Rozetki”

W cyklu obchodów 100-letniej rocznicy Powstania Wielkopolskiego w Sołectwie Mrowino-Cerekwica zorganizowano konkurs strzelecki. Zgłosiło się 30 uczestników. W wyniku eliminacji wyłoniono trzech zwycięzców konkursu. Najlepsi strzelcy otrzymali puchary ufundowane przez:

- Bartosza Derecha - Wójta Gminy Rokietnica
- Ryszarda Ćwirleja
- Ryszarda Lubka

Goście tego wydarzenia mogli obserwować warsztaty przygotowywania kokard narodowych prowadzone przez Panie Annę Kuś i Elżbietę Wesołowską. Prawdziwym hitem była wystawa zabytkowych pojazdów militarnych, które dodatkowo, w niezwyklej historycznej kolumnie,

pokonały główne ulice Mrowina i Cerekwicy. Ciekawą atrakcją była także przejażdżka konnym powozem p. Pawła Chojnackiego i oczywiście prawdziwa wojskowa grochówka od p. Józefa Gawrona wydawana przez p. Karinę Gizińską i Agatę Najdek. Goście mogli również podziwiać interesującą kolekcję broni długiej i krótkiej p. Rafała Gizińskiego.

Konkurs został przeprowadzony przy zaangażowaniu Druhów OSP Mrowino, Rady Sołeckiej, wolontariuszy, sponsorów oraz radnego Ryszarda Lubki, który przygotował to wydarzenie, nadał mu historyczne tło i sprawnie przeprowadził.

Sołtys Róża Lubka

Biblioteka Gminna: Spotkania z historią

Spotkanie nr 1: Polska Niepodległość 1918

17 października w sali Gminnego Ośrodka Kultury odbyło się spotkanie z historykiem – dr Markiem Rezlerem. Wydarzenie to zorganizowane zostało przez Bibliotekę Gminną w Rokietnicy w związku z tegorocznymi obchodami 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości.

Tematem przewodnim prelekcji była postawa patriotyczna całego narodu podczas wydarzeń związanych z obroną naszej ojczyzny i walką o niepodległość, przedstawiona na tle najważniejszych faktów i wydarzeń z polityki międzynarodowej.

Spotkanie nr 2: Noc w Bibliotece – 16-17.11.2018 r.

Listopadowa nocka odbywała pod hasłem „Z historią w tle”. Specjalnie przygotowane warsztaty historyczne poprowadził Pan Tomasz Krucek – pisarz, animator kultury, pasjonat średniowiecza. Były legendy, baśnie oraz niezwykle historie związane z początkami naszego państwa. Ale były także ciekawe historie związane z odzyskaniem przez Polskę niepodległości. W podziale na kilka grup dzieci rozwiązywały zagadki i krzyżówki, uczestniczyły w projekcjach filmowych.

Spotkanie nr 3: Kolejna nocka w Bibliotece

Z 30 listopada na 1 grudnia zorganizowana została kolejna historyczna Noc w Bibliotece – „Z historią w tle cz. 2”. Przewodnim tematem była w dalszym ciągu historia ojczysta, a w szczególności Wielkopolski. Dzieci najpierw pojechały do Muzeum Powstańców Wielkopolskich im. gen. Józefa Dowbora Muśnickiego w Lusowie.

Następnie, na pobliskim cmentarzu, na grobie Generała, zapaliły znicz. Kolejnym odwiedzinym miejscem był stary cmentarz w Cerekwicy. I tu, przy mogiłach powstańców, zapadła chwila ciszy i zapalone zostało symboliczne światelko.

Od Pana Ryszarda Lubki, który towarzyszył tej niezwyklej lekcji, uczestnicy dowiedzieli się wielu ciekawych historii o osobach z terenu gminy, które brały udział w Powstaniu Wielkopolskim.

Szkolna wyprawa do Muzeum

Zrozumieć niepodległość

Jak wytłumaczyć małym dzieciom pojęcia trudne? Jak przybliżyć im w zrozumiałych sposobach

to, iż był czas, kiedy Polski nie było na mapie i że trzeba było z całych sił walczyć o niepodległość?

Uczniowie i wychowawcy Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Napachaniu spróbowali znaleźć odpowiedzi na te pytania w Muzeum Powstańców Wielkopolskich w Lusowie. Dzieci z klas pierwszych, drugiej i trzeciej były wyraźnie ożywione wyjazdem. Przewodnicy po muzeum w przystępny sposób opowiedzieli o czasach zaborów, o re-

strykcjach stosowanych wobec Polaków i o trudach pielęgnowania tego, co polskie.

W muzeum dzieci obejrzały ekspozycje po powstańcach wielkopolskich: legitymacje, odznaczenia, dokumenty, zdjęcia, publikacje gazetowe i książkowe. Chłopców szczególnie zaciekały ekspozycje uzbrojenia: stanowisko strzelnicze, karabin maszynowy, umundurowanie i makietę pociągu pancernego. W czasie pobytu odbyły się również warsztaty, na których wykonane zostały plakaty z orłem w tle. Stanowią ważny element szkolnej ekspozycji. Kolejnym punktem była wizyta na pobliskim cmentarzu i zapalenie znicza na grobie dowódcy i organizatora powstania – gen. Dowbór-Muśnickiego.

Dzieci otrzymały drobne pamiątki z pobytu w muzeum ufundowane przez dyrekcję Muzeum oraz Urząd Gminy w Rokietnicy.

Sylvia Kiejnich
Zespół Szkolno-Przedszkolny
w Napachaniu

Koncert chóru

„Ta ziemia od innych droższa”

Niezwykły koncert w wykonaniu chóru męskiego Kompanii Druha Stuligrosza odbył się 8

października 2018 r. w sali koncertowej Gminnego Ośrodka Kultury w Rokietnicy. Mieliliśmy

wielką przyjemność wysłuchać znanych utworów w niezwykle wyjątkowym wykonaniu. Wspaniały występ chóru z repertuarem patriotycznym oraz wspólnym śpiewem z publicznością towarzyszył nam do końca tego niezapomnianego muzycznego wydarzenia.

Rajd edukacyjny **Wielkopolskim szlakiem niepodległości**

Rajd edukacyjny to przedsięwzięcie zorganizowane w dniu 17.11.2018 r. przez Stowarzyszenie LGD „Dolina Samy”, Sołectwo Mrowino – Cerekwica przy udziale Starostwa Powiatowego w Poznaniu.

Jego celem było przede wszystkim zdobycie wiedzy o historii działań związanych z powstaniem wielkopolskim na terenie Powiatu Poznańskiego.

W rajdzie licznie brała udział młodzież ze Szkoły Podstawowej w Mrowinie, przedstawiciele Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów „Pod Kasztanem” oraz mieszkańcy gminy Rokietnica. Uczestnicy odwiedzili Muzeum im. Józefa Dowbora Muśnickiego i jego mogiłę w Lusowie, następnie stary cmentarz w Cerekwicy oraz cmentarz w Kiekrzu.

Na mogile generała i powstańców delegacje złożyły wiązanki kwiatów. Rajdowi towarzyszyła grupa miłośników historii „Huzar” z Kaźmierza oraz Pani Anna Szukalska-Kuś – kustosz Muzeum Wojskowego w Poznaniu, która fascynowała wszystkich swoją wiedzą historyczną.

Podczas składania kwiatów Pan Piotr Kęsy – mieszkaniec Cerekwicy, zaakcentował ten moment trąbką sygnałową. Wspaniale reprezentowała się drużyna ZHP dziewcząt z SP Mrowino wraz z opiekunką Panią Sylwią Zabrocką.

Finał rajdu miał miejsce w Gminnym Ośrodku Kultury w Rokietnicy. Uczestnicy wysłuchali koncertu piosenek wojskowych w wykonaniu grupy śpiewaczej „Pod Kasztanem”. Młodzież szkolna deklamowała tematyczne wiersze, zaś Pani Ela Wesołowska szkolila i pokazywała jak wykonać kokardę narodową. Wszyscy otrzymali koszulkę z nadrukiem oraz zostali poczęstowani smacznym posiłkiem.

Przedsięwzięcie przygotowali i zadbali o jego sprawną realizację: Ilona Draszczyk, Ryszard Lubka i Teresa Wieczorek.

2 ROSbieg Niepodległości

11 listopada 2018 o godzinie 11:11 wystrzał armatni obwieścił start najważniejszego biegu wydarzenia w Gminie Rokietnica.

Biuro zawodów funkcjonowało od godziny 9.00. Biegacze odbierali pakiety startowe z niespodziankami, częstowali się mającą dodać im siły czekoladą i ruszali na ostatnie przygotowania. Także w dniu biegu znajdowali się jeszcze chętni do wzięcia w nim udziału. W roli prowadzącego zawody spikera zadebiutował bardzo udanie członek Stowarzyszenia Rokietnica Biega Tomasz Barylski – czas do startu upływał dzięki niemu bardzo szybko.

Tuż przed godziną 11 dziewczyny z ROSfitu przeprowadziły rozgrzewkę. O 11 przez wszystkich uczestników biegu został odśpiewany hymn. Chwilę później, po oficjalnym otwarciu biegu przez Wójta Bartosza Derecha, zawodnicy pojawili się już na trasie. Zacięta walka o podium rozgrywała się w gronie grupki zaledwie kilku z nich, którzy już na starcie oderwali się od reszty biegaczy. O pierwszym miejscu rozstrzygnęła dosłownie długość kilku metrów.

Najszybsi w Gminie Rokietnica okazali się Anna Bajon i Piotr Tomczyk. Na mecie na wszystkich uczestników czekał wyjątkowy medal nawiązujący do 100. rocznicy wybuchu powstania

wielkopolskiego obchodzonej w Gminie Rokietnica w sposób szczególny. Ponadto każdy biegacz otrzymał przepyszny posiłek regeneracyj-

ny: rogalę świętomarcińskie, rumpuść oraz ciasta (te ostatnie własnoręcznie przygotowane przez biegaczy ze Stowarzyszenia Rokietnica Biega).

Uśmiech uczestników i ich pozytywne opinie o biegu, były dla organizatorów: Stowarzyszenia Rokietnica Biega, Rokietnickiego Ośrodka

Sportu oraz Urzędu Gminy Rokietnica oraz ich niezawodnych partnerów najlepszą nagrodą za wspólnie włożony wysiłek.

Niepodległość wyrecytowana przez przedszkolaków – Gminny Konkurs Recytatorski

8 listopada w Przedszkolu „Bajeczka” w Rokietnicy odbył się już XVI Gminny Konkurs Recytatorski. Tegoroczna edycja konkursu związana była ze 100-leciem odzyskania przez Polskę niepodległości. Konkurs recytatorski odbywał się pod hasłem „Polska – Moja Ojczyzna”.

W konkursie łącznie udział wzięło 34 uczest-

ników (3-4 latków i 5-6 latków).

Wyniki były następujące:

Dzieci młodsze

- I miejsce - Ignacy Dombrowski
- II miejsce - Oliwier Demków
- III miejsce - Igor Graczyk
- III miejsce - Stanisław Lis

wyróżnienia: duet: Zuzanna Matelska, Hubert Zawadzki oraz Aleksander Kozłowski

Dzieci 5-6 letnie:

- I miejsce - Dagmara Czerniejewska
- II miejsce - Julia Małaj
- III miejsce - Agata Kortus

wyróżnienia: Adam Demków, Marta Matysiak, duet: Kaja Hauk, Natalia Grotkiewicz, Liwia Olszowiec.

Ogromne podziękowania dla dyrekcji Przedszkola „Bajeczka” - Pani Emilii Świst oraz pracowników przedszkola za gościnę.

„Z wolnością w polskim sercu” – oficjalne OBCHODY

Cerekwica i Kiekrz – dwa pomniki o historycznym rodowodzie. Rokietnica – krzyż z pamiątkową tabliczką ku czci walczących o Niepodległość i kościół w sercu Gminy. Krzyszkowo – najstarsza jej miejscowość, w której na spe-

cialnie urządzonym skwerze odsłonięto nowy monument przedstawiający orła. W tych miejscach zorganizowane zostały oficjalne obchody Roku Powstania Wielkopolskiego w Gminie Rokietnica. Wszystkie łączyła duma, pamięć, hołd

i pokora. Wszędzie oficjalny ceremoniał uzupełniał spontaniczny zapal, a pokoleniowe doświadczenie dopełnił radosny entuzjazm. Niezależnie od miejsc, wybranych dat i okoliczności to były **nasze obchody**. Chcieliśmy je bowiem współtworzyć i przede wszystkim tak licznie w nich uczestniczyć. Akcentując – obok należnej czci i szacunku – rodzinny klimat i mądrze rozumianą codzienność.

Dziękujemy WSZYSTKIM za WSZYSTKO.

Narodowe Święto Niepodległości – wyjątkowe obchody

W tym roku data 11 listopada była wyjątkowa. Wpleciona w ramy gminnego projektu „Z wolnością w polskim sercu” realizowanego z okazji obchodów jubileuszu 100-lecia odzyskania przez Polskę Niepodległości i wybuchu postania wielkopolskiego wymagała unikatowej oprawy.

Poszczególne punkty programu odbyły się w nieco innej niż do tej pory kolejności, a całe wydarzenie nabrało jeszcze bardziej uroczystego charakteru. Tym razem obchody rozpoczęliśmy pod krzyżem w Rokietnicy upamiętniającym bohaterów walk o niepodległość. Uroczysty szpaler pocztów sztandarowych, którym jak co roku dowodził Paweł Czachor – Prezes Oddziału Gminnego Związku OSP RP oraz składanie kwiatów i zapalonych zniczy przez oficjalne delegacje, uzupełniły jubileuszowe wystąpienia.

Autorem pierwszego, jak w pokoleniowej sztafecie, był Pan Roman Łabędzki przedstawiciel Związku Więźniów Politycznych Okresu Staliniowskiego 1939-1956. Słowa papieża Jana Pawła II o wolności oraz strofy wiersza „Wstań Polsko moja” Teresy Kossak-Orlik z 1952 r. więzionej w Fordonie, wypowiedziane zostały z wzruszającą siłą doświadczenia, powinności, ale i nie-

słabnącej nadziei.

Jak przejęta w biegu pałeczka wybrzmiało drugie wystąpienie – Karola Kaniewskiego, młodego licealisty. Jego Apel Niepodległościowy był poetycką formą pokłonu wszystkim tym, którzy

w jakiegokolwiek z form, na różnorodnych polach, ponosząc szereg ofiar, zabiegali o wolność.

Po poklonie, w uroczystym przemarszu, uczestnicy udali się do kościoła, gdzie ks. Tadeusz Lorek odprowadził mszę św. w intencji ojczyzny w muzycznej oprawie Rokietnickiej Orkiestry Dętej. Następnie rozpoczęło się spotkanie z muzyką, słowem i obrazem. W 100 procentach nasze – każdy z artystów, który w nim wystąpił, jest mieszkańcem Gminy Rokietnica. W tej części p. Jacek Kortus (fortepian) oraz Piotr Kortus (akordeon) z wirtuozerią zagrali m.in. utwory Fryderyka Chopina, a p. Michał Grudziński oraz laureatki konkursu recytatorskiego – Julia Gaska i Lidia Kaniewska uzupełniały ją poezją.

Na ekranach zlokalizowanych przed ołtarzem zaprezentowana została próbka zasobów Rokietnickiego Archiwum Cyfrowego prowadzonego przez Stowarzyszenie Rokietnica Wokół Nas. Ta retrospekcja z przeszłości była jak niespodziewane odwiedziny przyjaciół, członków rodzin, miejsc i sytuacji ocalonych dzięki fotografiom, dokumentom, sentymentowi, pamięci i kolekcjonerskiej pasji.

Kościół ozdabiały prace przygotowane przez uczestników konkursu plastycznego koordynowanego przez p. Ewę Lisowską ze Szkoły Podstawowej w Rokietnicy.

Wszyscy artyści zostali nagrodzeni burzą oklasków wzruszonej publiczności wypełniającej lic-

nie zarówno nową, jak i zabytkową część rakiety-
niskiej świątyni.

Na zakończenie, zgodnie z tradycją obchodów
Świąta 11 listopada związanego z jego patronem
– Św. Marcinem, uczestnicy mogli skosztować
biało-czerwonych rogali przygotowanych przez
Piekarnię Piotra Łakomego.

Dziękujemy wszystkim, którzy zaangażowali
się w organizację uroczystości. Są to:

- Rada Gminy Rokietnica
- Ks. Proboszcz Tadeusz Lorek z Parafii pw. Chry-
stusa Króla w Rokietnicy
- p. Józef Fudala Sołtys Sołectwa Rokietnica
- dyrekcja, grono pedagogiczne oraz uczni-
owie Szkoły Podstawowej im. Jana Brzechwy
w Rokietnicy

- p. Michał Wieland Prezes Przedsiębiorstwa
Usług Komunalnych
- p. Teresa Wieczorek Dyrektor Gminnego
Ośrodka Kultury w Rokietnicy
- p. Marian Szymański Prezes Zakładu Usług
Komunikacyjnych Rokbus
- p. Jerzy Maciejewski Prezes Rokietnickiego
Ośrodka Sportu
- p. Paweł Czachor Prezes JOSP Rokietnica
- zabezpieczenie uroczystości pod krzyżem –
Druhowie z OSP Gminy Rokietnica
- Rokietnicka Orkiestra Dęta
- dyrekcja i uczniowie Zespołu Szkół im. Jadwi-
gi i Władysława Zamoyskich w Rokietnicy
- harcerze
- Związek Więźniów Politycznych Okresu Stali-
nowskiego 1939-1956. Oddział Wielkopolska

- fotografowie – p. Damian Nowicki, p. Rafał
Depta, p. Adam Michta
- artyści – p. Jacek Kortus, p. Michał Grudziń-
ski, Piotr Kortus, Julia Gąska, Lidia Kaniewska
- nagłośnienie i oświetlenie – Michał Klaus
- kompozycje kwiatowe – p. Jadwiga Nadol-
na-Czachor
- rogale – p. Piotr Łakomy
- p. Zdzisław Szatkowski
- p. Sylwester Grolewski
- Mieszkańcy Gminy, którzy wzięli udział w wy-
darzeniu.

**Referat Organizacyjny i Promocji
UG Rokietnica**

Zdjęcia:

Adam Michta, Damian Nowicki

„Z wolnością w polskim sercu”

Świętowaną przez dwanaście miesięcy rocznicę wybuchu powstania wielkopolskiego i odzyskania przez Polskę niepodległości zwińczyła ROSGwiazdka – coroczne wydarzenie podsumowujące miniony rok. 27 grudnia 2018 r., w hali Rokietnickiego Ośrodka Sportu tym razem dominowały wątki narodowe. Gości witały dźwięki muzyki w wykonaniu Rokietnickiej Orkiestry Dętej oraz wokalistek GOK-u i zespołu FAMA. Wierzbowa dekoracja rozbłysła biało-czerwonym światłem. Tradycyjny spot reklamowy z dominującymi w danym roku w gminie wątkami, rozpoczynający rokrocznie ROSGwiazdkę, tym razem nawiązywał do rocznicowych obchodów, a stanowiący tło sceny slajd zawierała najważniejszy graficzny symbol 2018 r – powstańcze logo.

To również podczas ROSGwiazdki miała miejsce premiera płyty, której artystyczny kształt pozwolił nam zagrać WOLNOŚĆ. Wszyscy uczestnicy imprezy otrzymali ją od organizatorów na pamiątkę.

Wręczane tego dnia statuetki Rokietnickiej Wierzby, zawsze doceniające pracowitość, bezinteresowność, pasję, zaangażowanie, talent i odwagę opisaliśmy w wyjątkowym roku jubileuszu dodatkowym kontekstem. Takim, który łącząc doświadczenie z entuzjazmem, staje się zachętą do sumiennej, codziennej pracy łączącej pokolenia.

Statuetki Rokietnickiej Wierzby otrzymali:

Kategoria osobowość: Rokietnicki Sztab Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy – Aktywnie działający nie tylko podczas corocznego ogólnopolskiego Finału, ale przez długie miesiące wcześniej. Sztab gromadzi osoby zaangażowane, posiadające mnóstwo pomysłów,

chętnie do organizowania coraz to nowych atrakcji przyciągających mieszkańców również spoza gminy Rokietnica. Sztab oraz hojność uczestników sprawiają, że co roku padają kolejne rekordy w kwotach zebranych podczas Finału.

Kategoria społecznik: Józef Fudala – sołtys z 20-letnim doświadczeniem. Otwarty dla ludzi, zawsze chętny do niesienia pomocy. Zaangażowany w życie gminy i sołectwa. Prezes Stowarzyszenia Sołtysów Województwa Wielkopolskiego Koło Gminne. Pomysłodawca i organizator Balu Sołtysów oraz we współpracy z miejscową parafią, wydarzeń kulturalnych i patriotycznych integrujących mieszkańców sołectwa. Współorganizator Narodowego Święta Niepodległości wpisanego w obchody Roku Powstania Wielkopolskiego w Gminie Rokietnica.

Kategoria społecznik: Wojciech Nadolny – prezes Rokietnickiej Orkiestry Dętej od momentu jej powstania, tj. od 2009 roku. Uświetniający wraz Rokietnicką Orkiestrą Dętą każde ważne wydarzenie w gminie Rokietnica, zarówno te świeckie, jak i religijne. Honorowy członek Ochotniczej Straży Pożarnej, zaangażowany w działania na rzecz rozwoju jednostki w Rokietnicy. Pomysłodawca corocznego Balu Muzyka.

Kategoria Społeczna odpowiedzialność biznesu: Rafał Sierżant Instalatorstwo Elektryczno-Energetyczne – firma zaangażowana w wydarzenia na terenie gminy Rokietnica. Rodzinny biznes jest przykładem działalności nastawionej nie na zysk, ale efekt końcowy i za-

dowolenie klientów. Solidni fachowcy zawsze gotowi do działania, również na rzecz lokalnej społeczności. Społecznicy, związani z gminą od lat, z wielkim sercem do pracy i małej ojczyzny.

Zwieńczeniem ROSGwiazdki i jej muzyczną atrakcją był koncert Kasi Cerekwickiej. Wokalistka zachwycała czystym i barwnym głosem. Ten idealnie sprawdzał się zarówno w nastrojowych balladach, jak i bardziej energetycznych utworach, doskonale wpisujących się zaproponowanym zestawieniem w klimat rokietnickich obchodów Roku Powstania Wielkopolskiego w Gminie Rokietnica.

Organizator: Urząd Gminy Rokietnica

Współorganizatorzy i Partnerzy:

- Rokietnicki Ośrodek Sportu Sp. z o.o. w Rokietnicy wraz z załogą
- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Bytkowie
- Gminny Ośrodek Kultury w Rokietnicy
- Zbyszek Starosta i Rokietnicka Orkiestra Dęta
- Zespół FAMA
- Cukiernia „u Kamilka” Artur Lisiak
- Piekarnia Piotr Łakomy
- Małgorzata Karpiczak – Ostrowska i Kwiatciarnia „Zakątek”
- Druhowie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych
- Funkcjonariusze Policji

3 Maja rakiennickich gimnazjalistów. Świętowanie zapisane w sercu

Uchwalanie Konstytucji i patronat Matki Boskiej Królowej Polski definiują dzień 3 Maja w sposób jednoznaczny. Data jest synonimem chwały, której wtóruje mądrość, świętość, pamięć i tożsamość wyrażona szacunkiem dla białoczerwonych barw, ojczystej historii oraz wiary w maryjne wstawienictwo i opiekę. Zewnętrznym znakiem przywiązania do wartości patriotycznych i religijnych są odprowadzane msze, oflagowane maszty przed instytucjami, capstrzyki, armatnie salwy, apele, koncerty, składane wiązanki i palone znicze. To również wizyty w miejscach pamięci, muzeach, zakątkach o wadze religijnej i cennej przeszłości.

Ale to także własne decyzje. Nie wymagające nakazu i nie podlegające rozliczeniom z udziału. Poza oficjalnymi obchodami, dyktowanymi racją i tradycją, jest bowiem w polskim sercu to coś, co łącząc w dzień 3 Maja pamięć i tożsamość, wydobywa w sposób spontaniczny szlachetną dumę. Niekoniecznie pisaną wielką literą i nabrzmiałą patosem – po prostu taką, której w szeregu przyjemnych majówkowych „klimatów” zwyczajnie nie da się pominąć.

Impulsem serca z jednej strony, z drugiej zaś budującym, dojrzałym wzorem był 3 Maja rakiennickich gimnazjalistów. Nie werbowani, nie przymuszani, po prostu przyszli. Na mszę w in-

tencji Ojczyzny. Bo tak uczono ich BYCIA. Wzięli sztandar, który mimo oświatowych zmian jest dla nich nadal święty. Stanęli w szyku przepasani białoczerwoną szarfą. Trwali w słuchaniu i obecni. Towarzyszyli w skromnym pochodzie pod zna-

ny z wielu obchodów krzyż na zbiegu ulic. Oddali pokłon. Pamięć trwa dopóty są ci, których nauczono chcieć pamiętać.

Ks. Tadeusz Lorek, ks. Łukasz Majchrzak, władze Gminy Rokietnica, sołtys Sołectwa Rokietnica serdecznie dziękują Pani Violetcie Poturnickiej i młodzieży gimnazjalnej SP Rokietnica za budujący udział w Święcie 3 Maja w Rokietnicy.

D.P.

„Świeczka dla Powstańca”

26 grudnia 2018 r. Kiekrz – kolejny etap obchodów rocznicowych

Pierwsza część odbyła się 14.12.2018 roku z okazji 100-lecia odzyskania przez Polskę Niepodległości. Po akademii przygotowanej przez dzieci ze szkoły podstawowej w Kiekrzu przemierzano do kościoła parafialnego, gdzie odprawiona została msza św., po której na cmentarzu

parafialnym odśpiewano Hymn i odsłonięto pamiątkową tablicę. Część druga obchodów dotyczyła 100 rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego i rozpoczęła się 26.12.2018 r. mszą św. w intencji Ojczyzny oraz poległych Powstańców.

Po mszy przedstawiono program patriotyczny

–święteczny w wykonaniu artystów z Poznania, który zakończył się odśpiewaniem Roty i przejęciem pod pomnik, gdzie złożono kwiaty. Na zakończenie uroczystości w domu parafialnym Arka przy małym poczęstunku można było obejrzeć film, wystawę zdjęć i pamiątek związanych z wojakiem oraz Powstaniem Wielkopolskim.

Podziękowania dla organizatorów: Parafia pw. św. Michała Archanioła i Wniebowzięcia NMP w Poznaniu, PIS Rokietnica-Kiekrz, oraz wszystkich, którzy przyczynili się do możliwości świętowania tak uroczystych obchodów.

Przemysław Ksobich

Krzyszkowo 29 grudnia 2018 r. – Ocalić od zapomnienia

Krzyszkowskie uroczystości poświęcone powstańcom wielkopolskim, w sposób szczególny tym, którzy mieszkali w tej miejscowości, odbyły się w niedzielę – 30 grudnia. Stanowiły część sołeckiego projektu „Ocalić od zapomnienia”, realizowanego – od pomysłu po ostateczny kształt – z ogromnym zaangażowaniem mieszkańców i sołtys Marii Chojnackiej.

Jego przygotowanie zajęło dwa lata. Początek dały przeprowadzone rozmowy z mieszkańcami Krzyszkowa. Zgromadzona w ich trakcie wiedza, udzielone rady, wyrażone opinie pozwoliły przygotować założenia do projektu „Ocalić od za-

pomnienia”. Oprócz zorganizowanych w duchu patriotycznym festynów rodzinnych i spektakli teatralnych dla dzieci, jego głównym założeniem stało się zagospodarowanie skweru z pamiątkowym monumentem i tablicą pamiątkową poświęconą powstańcom wielkopolskim z Krzyszkowa. Ideą przyświecającą pomysłodawcom było uczczenie 100. rocznicy wybuchu powstania wielkopolskiego, ocalenie historii i pamiętek związanych z jego uczestnikami oraz stworzenie dla mieszkańców najstarszej wsi w Gminie Rokietnica miejsca, które poprzez przypomnienie wątków historycznych, stanowiłoby miejsce odpoczynku

i integracji. Dla Krzyszkowian ważne było także to, że pod skwer wyznaczony został ostatni już skrawek ziemi przekazany w okresie międzywojennym przez pana Gustawa Wierzbńskiego tym bardziej, że zgodnie z wolą donatora „miał służyć mieszkańcom wsi”.

Skwer

Należący do gminy teren przeznaczony pod założenie skweru znajduje się tuż przy centralnym wjeździe do Krzyszkowa. Ścieżki spacerowe zostały ułożone z bruku, który pozostał po przebudowie ul. Głównej. W okresie powojennym przywieziono go z inicjatywy mieszkańców i ówczesnego wójta Gminy Rokietnica i zarazem mieszkańca Krzyszkowa – pana Musiała. Wyłożenie brukiem głównej drogi w Krzyszkowie odbyło się w ramach szarwarku, czyli prac społecznych mieszkańców.

Roślinność na skwerze zaprojektowała pani Marlena Solarz. Stworzono zieloną przestrzeń, która oddaje wiejski charakter miejscowości. Upamiętniając sześciu powstańców z Krzyszkowa: Jakuba Baumanna, Piotra Cieślaka, Józefa Mamotę, Franciszka Nowaczyka, Władysława Palacza i Jana Wierzbickiego, na skwerze posadzono sześć dębów. Trwałość i wzrost roślinności zapewni zamontowany automatyczny system nawadniania. Na skwerze zamontowano także drewniany trejaż oraz ławki.

Monument

Zagospodarowując przestrzeń skweru, od początku zaplanowano na nim miejsce do posadowienia monumentu upamiętniającego 100. rocznicę wybuchu powstania wielkopolskiego i udział w nim mieszkańców Krzyszkowa. Jego bazą stał się kamień ofiarowany przez pana Eu-

geniusza Napierała wydobyty w trakcie prac kanalizacyjnych w Krzyszkowie.

Ostateczny kształt monumentu został zaprojektowany przez artystę plastyka z Szamotuł, p. Jarosława Kałużyńskiego. Głównym elementem jest postać orła zaczerpnięta z symboliki narodowej. To stylizowany siedzący ptak o cechach łączących orła heraldycznego i naturalistycznego w postawie czujnej, ale już nie bojowej.

Orzeł strażnik osiadł na polnym kamieniu w Krzyszkowie, aby strzec zdobywszy pokoleń przodków.

Znajdująca się u jego stóp tablica pamiątkowa zawiera nazwiska sześciu powstańców z Krzyszkowa i stanowi materialny wyraz hołdu i uznania mieszkańców Krzyszkowa dla ich postawy, upamiętniając przy tym setną rocznicę wybuchu wielkopolskiego zrywu.

Obchody

Oficjalnego otwarcia skweru i odsłonięcia monumentu z tablicą pamiątkową dokonano 29 grudnia 2018 r.

W uroczystościach udział wzięli przedstawi-

ciele władz samorządowych oraz rodziny Powstańców Wielkopolskich i licznie zgromadzenie mieszkańców.

Przedstawicielom rodzin wręczono okolicznościowe tabliczki. Po zakończonych oficjalnych uroczystościach odbył się pokaz grupy rekonstrukcyjnej przedstawiający „rozbrojenie patrolu pruskiego”. Obłężona dawna szkoła w Krzysko-

wie stała się centrum zaimprovizowanych wydarzeń sprzed 100 lat.

Finałem obchodów było odpalenie rac przygotowane przez Krzyszkowskich kibiców oraz pokaz fajerwerków.

Mieszkańki Krzyszkowa tradycyjnie zadbały o swoich gości przygotowując ciasta i ciepły posiłek z polowego kotła.

27 grudnia 2019 Cerekwica: Pamiętamy i dziękujemy

Mszą św. z niezwykle homilią wygłoszoną przez ks. kanonika Henryka Demuta, wieloletniego proboszcza parafii pw. Podwyższenia Krzyża Św. w Cerekwicy rozpoczęły się uroczystości 100. rocznicy wybuchu powstania wielkopolskiego w Cerekwicy.

To tutaj, na starym cmentarzu, znajduje się pomnik wystawiony w 1926 r. staraniem Macieja Koczorowskiego z Pamiątkowa ku czci powstańców wielkopolskich poległych w walkach pod Rynarzewem i Szubinem: Józefa Grzesiaka i Jana Bociana – synów tutejszej parafii.

Uroczystościom przygotowanym przez parafię w Cerekwicy z ks. Andrzejem Magdziarzem, jej proboszczem i Szkołą Podstawową w Mrowinie, patronował Wójt Gminy Rokietnica Bartosz Derech. Mszę św. koncelebrowali byli proboszczowie: ks. Henryk Demut i ks. Krzysztof Młynarczyk – niezapomniany inicjator obchodów 90. rocznicy powstania wielkopolskiego oraz kapłani z Ukrainy, a oprawę muzyczną zapewnili rokietniccy muzycy.

Krótką historię wybuchu powstania wielkopolskiego, w harcerskim duchu, przedstawił uczniowie i pedagodzy Szkoły Podstawowej w Mrowinie.

W korowodzie pocztów sztandarowych i delegacji, zgromadzeni mieszkańcy, w tym potomkowie powstańców wielkopolskich, udali się na Stary Cmentarz.

Wciągnięcie flagi powstańczej na maszt, odśpiewanie hymnu państwowego, uczniowski apel pamięci i złożenie kwiatów przy dźwiękach werbli zakończyło oficjalną część obchodów w dniu wybuchu powstania.

Musieliśmy tu być.

Refleksje byłego mieszkańca Mrowina przysłane z Wrocławia

Kiedy wysyłałam zaproszenie do pp. Binkowskich mieszkających obecnie we Wrocławiu,

w najsmielszych marzeniach nie spodziewałam się, że będą gotowi przyjechać i uczestniczyć w lokalnych obchodach w Cerekwicy. Pomyślałam, że skromny druk z datą i miejscem obchodów wydarzenia, dołączony do domowych pamiątek po Józefie Binkowskim – powstańcu wielkopolskim mieszkającym onegdaj w Mrowinie – będzie podziękowaniem wyrażonym jego rodzinie za nadesłane cenne dokumenty do naszego gminnego archiwum. Zaskoczył mnie telefon i odzew – Przyjedziemy. Taką mamy potrzebę. Nie znaliśmy się wcześniej w ogóle. Jednak nie miałam żadnych problemów z identyfikacją. Panią Idę i Pana Mikołaja podpowiedziała bijąca z ich twarzy przychylność i serdeczność. Zwyczajnie wiedziałam do kogo podejść się przywitać. Już wówczas poprosiłam, by zechcieli podzielić się z nami swoją refleksją. Obiecana nadeszła w uzgodnionym terminie. Jeszcze raz dziękuję za to spotkanie.

D.P.

Na początek jeszcze raz dziękujemy za zaproszenie nas na uroczystości 100-lecia Powstania Wielkopolskiego w Cerekwicy. Nie mogliśmy sobie odmówić, a wręcz przeciwnie, naszym obowiązkiem było uczestniczyć i złożyć hołd wszystkim Tym, którzy walczyli i dali nam wolną Wielkopolskę i Polskę. Chcieliśmy też i godnie reprezentować naszego dziadka powstańca śp. Józefa Binkowskiego. Była to przecież wyjątkowa okazja, którą obchodzi się raz na 100 lat! Także w małej, ciepłej i miłej wsi oraz gminie. Cieszy nas wszystkich, że młodzi pamiętają. Msza św. była piękna razem z dziećmi Szkoły Podstawowej, z Mrowina. Potem uroczystość na starym parafialnym cmentarzu w Cerekwicy gdzie spoczywają szczątki moich dziadków i pradziadków od XVIII wieku. Skromna i bardzo wzruszająca – szczególnie w momencie, kiedy wciągano powstańczą flagę na maszt. Było nam bardzo miło i mieliśmy ogromny zaszczyt przyjąć od wójty gminy Rokietnica pamiątkowe upominki oraz proporzec, który zaniesiśmy dziadkowi na cmentarz we Wrocławiu. Oddaliśmy też hołd poległym w 1919 roku powstańcom. Potem po uroczystościach były niespodzianki, spotkania po 46 latach z ludźmi mojego dzieciństwa w Mrowinie. Ogromnie wzruszyło mnie to, że pamiętają mnie jeszcze z tego okresu. Tym bardziej, że opuściłem Mrowino w wieku 7 lat. Bardzo nam się podobało, że wszystkie domy, latarnie, maszty, bramy bloków w Wielkopolsce i w samym Poznaniu były oflagowane kolorami biało-czerwonymi.

Ida Anna i Mikołaj Binkowscy z synami

Nasi BOHATEROWIE

Jakże Bogu mam dziękować,
jakie pisać wiersze
Ziemie Polską wciąż całować
To wciąż mało jeszcze

Za Ojczyznę wolną Panie
Za Jej wolne dziecię
Niech zaborca już nie stanie
W żadnym Jej powiecie

Na rubieży w żadnej Gminie
Nawet w małej wiosce
Niech w pokoju czas tu płynie
A zapomnim wnet o trosce

Co spędzała sen im z powiek
Gdy na karku z jarzmem żyli
Dziś historia wers opowie
O tych, którzy tu walczyli

W małej wiosce czy w Poznaniu
Z naszej ziemi był chłopakiem
On nie oparł się wezwaniu
Całą pierśią był Polakiem

Był Polakiem choć w niewoli
Czas by zerwać grube pęta
Oddać życie to nie boli
Ot pokusa nieugięta

Jakże mocno kochać trzeba
On bohater czy szalony
By za wolność iść do nieba
Zdobyc raj ten upragniony

Ciepły wietrzyk z lekka wieje
Płomyk świeczki jasno mruga
Dziecię małe w głos się śmieje
Tych w mogile to zasługa.

Autor: Ryszard Szala
– członek Forum
Antoniego z Napachania
Napachanie, 03.2018 r.

Rubryki poświęcone 100. rocznicy Powstania Wielkopolskiego

„Rokickie Wiadomości”
2018/2019

- **nr 3/2018** s. 14-16; świadek historii – do relacji z 11 listopada 2018 r.: s. 16 p. R. Łabędzki;
- **nr 4/2018** s. 8-11 oraz Bieg Dominiki s. 36;
- **nr 5/2018** s. 13 – konkurs fotograficzny „Wolność kocham i rozumiem”; działania: s. 14-15; s. 16-17 – Rokietnickie InteGRAcje; Rokbus – s. 29;
- **nr 6/2018** s. 10-12: s. 30 – rodzinny rajd rowerowy;
- **nr 7/2018** s. 8-9, s. 28 – SP Mrowino w Lusowie;
- **nr 8-9/2018** s. 6-7; s. 27 – rajd Ku pamięci;
- **nr 10/2018** s. 12-13; s. 29 – stoisko Sołectwa Mrowino-Cerekwica na Rumpuciu; s. 31 – Sołectwo Rokietnica na Rumpuciu;
- **nr 11/2018** s. 12-13; s. 17 – Narodowe Święto Niepodległości; s. 23 – Biblioteka – spotkanie z historią; s. 38 – finał biegów Dominiki;
- **nr 12/2018** s. 12-13, s. 14-15 – Święto niepodległości; s. 16 – XVI gminny konkurs recytatorski; s. 27-28 – Zrozumieć niepodległość ZSP Napachanie; s. 29 – Najmilsze słowo ojczyzna;
- **nr 1/2019** s. 6-7 Rosgwiadka; s. 10 – noc w Bibliotece; s. 36 – ROSbieg niepodległości;
- **nr 2/2019** s. 33 – Świeczka dla Powstańca – Kiekrz; s. 34-35 – obchody Krzyszkowo.